

El turisme a la Garrotxa

Llibres / Art / Teatre / Música / Cinema...

Bta.

Josep M. Bonet

Testimoni d'una època

la revista d'Olot

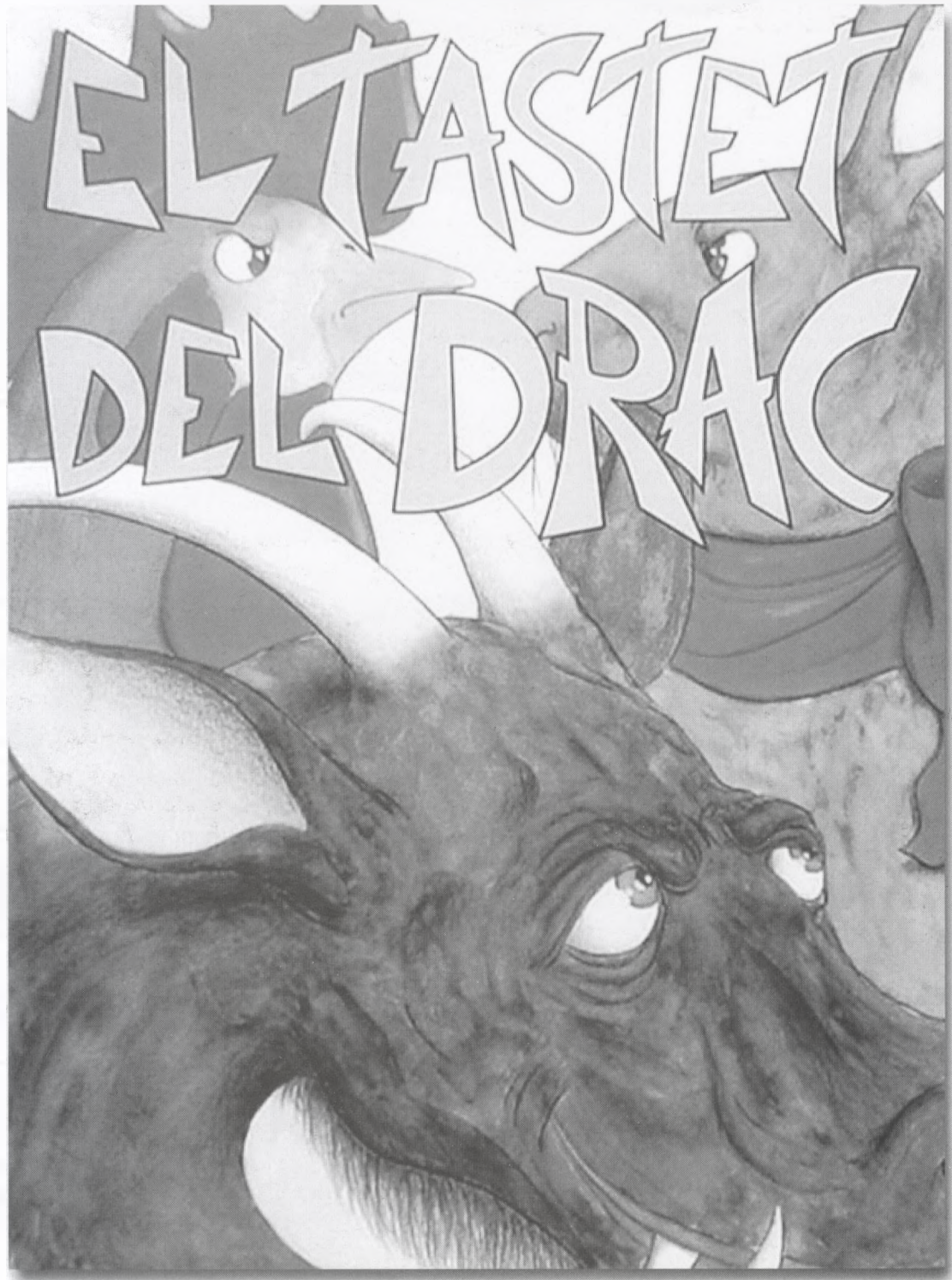
3 €

abril 2002

71

NOVETAT EDITORIAL

Ja podeu adquirir un nou conte de la col·lecció "La petita faràndula".
El tastet del Drac és un llibre dirigit als més petits de la família,
escrit per Josep Reixach i il·lustrat per Tavi Algeró.

A la venda a les oficines de l'Institut de Cultura (Can Trincheria) i a les llibreries d'Olot.

editat per:

amb la col·laboració de:

política i actualitat

4 pentàgon	Grups polítics
7 notícies triades	X.R.
8 festa 440	redacció
11 la nou	J. Serrat
12 història	J. Clavijo
14 diàlegs platònics	P. Gómez
25 de teves...	Capdevila / Pastoret

monogràfic

15 El turisme a la Garrotxa
----

entrevista

27 Josep M. Bonet	A. R / T. M.
-------------------	--------------

cultura

32 panorama 2002	M. Domene
33 comunicació	J. Granados
36 el pas del temps	R. C. / J. M.
38 cinema	C. Batlle / M. Barti
40 música	Musics Associats
41 teatre	Xavier Rusalleda
41 art rupestre	Abad i Aulines
40 tip. arquitectòniques	J. Sala
46 llibre recomanat	P. G. / M. T.
48 X. Viñolas	Genard i Maribel

Consell de redacció Albert Rubirola, Maribel Torres, Joan Barnadas, Joan Serra, Àlex Sanchís, Anna Torrent, Xavier Rusalleda, Jordi Serrat, Anna Verdager

Disseny gràfic i maquetació Imma Casals
Re-Disseny i compaginació Marina Vilalta

Edició Associació L'au cal·ligràfica
C/ Carnisseries 4, Olot. Tel. 972 27 42 11
e-mail: 440rev@teleline.es
Impressió Impremta Pagés
Dipòsit legal G1-801/9501/95

Pau i justícia a Palestina

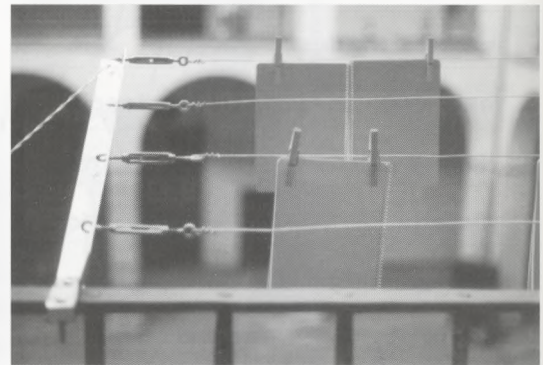
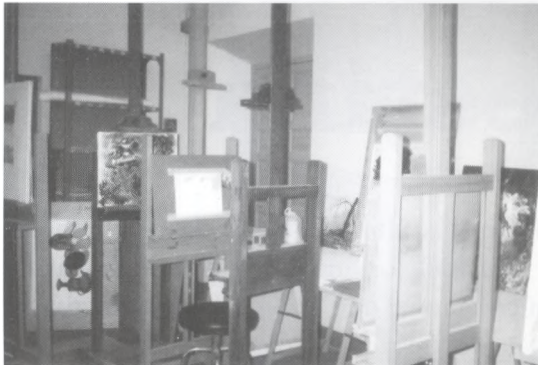
Amb enorme impotència contemplen una altra massacre de civils: la del poble palestí. Fracassat el Procés de Pau d'Oslo, que havia de solucionar de manera negociada el reconeixement internacional de l'Estat d'Israel i la creació de l'Estat de Palestina, Israel ha tornat a ocupar Cisjordània i Gaza destruint equipaments i cases, tallant l'aigua i la llum de la població civil, prohibint circular pels carrers i detenint arbitràriament ciutadans palestins sense respectar cap dret democràtic ni humà.

De tot aquest descoratjador desori de Palestina, destaquen dos elements. D'una banda, l'ús partidista i distorsionat del llenguatge que està fent servir el govern d'Israel i els seus aliats. Efectivament, per justificar aquesta nova matança —totalment injustificable per més que la societat civil israeliana sigui víctima d'atacs terroristes palestins— el govern israelià ha titllat Arafat i el govern de terrorista i es pensa que aquest qualificatiu ja li dona legitimitat per esborrar del mapa el poble palestí. De fet, aquest discurs és copia mimètica de l'argumentari americà durant la guerra d'Afganistan. Recordareu que en cap moment el govern americà va parlar d'alliberar els afganesos de la tirania dels talibans, de l'aplicació restrictiva de la shara (haurien d'atacar també el seu aliat saudita), de la violació dels drets humans, especialment de les dones i les nenes, de la submissió de les minories nacionals que conformen l'Estat i no són Pashtuns... Només atacava un Estat que amagava terroristes. Lamentablement, i també caldrà parlar-ne, aquest discurs antiterrorista que confon el bou amb qualsevol bèstia grossa és ben comú en altres llocs molt més propers!

En segona instància, sorprèn i indigna el poc paper que té l'ONU en la resolució dels conflictes del món i el doble recer que aplica el Consell de Seguretat de les Nacions Unides segons qui sigui l'infractor de l'ordre mundial. Recordareu que Iraq, quan va envair Kuwait, va ser bombardejat per una coalició internacional per no complir una resolució de l'ONU. Anys més tard ho va ser Sèrbia per la qüestió dels albanesos de Kosovo. En canvi, Israel, que fa 30 anys que incompleix 3 resolucions de l'ONU, que l'obliguen a desocupar Cisjordània i Gaza, i a reconèixer l'Estat de Palestina, no ha estat mai bombardejada. Això és justícia?

La Facultat de Belles Arts a Olot

A principi del juny del 2001, els portaveus de tots els grups municipals d'Olot ens reuníem al Parlament de Catalunya amb els representants de tot l'arc parlamentari per explicar el projecte i demanar el seu suport per tal que a Olot s'ubiqués una Facultat d'Art que dependria de la Universitat de Girona.

A conseqüència d'aquesta trobada, i del debat posterior, els parlamentaris catalans presentaven una proposició no de llei conjunta, en la qual manifestaven la necessitat de dotar dins del període 2002-2004 a Catalunya d'una segona Facultat de Belles Arts, i de situar aquesta facultat a Olot.

Això és el que el Parlament de Catalunya per unanimitat va aprovar el passat 21 de març.

Va prenent una forma ben definida allò que començava a caminar al gener del 2000, quan després d'una sèrie d'estudis es va veure la possibilitat que la UdG demanés la segona Facultat d'Art i ubicar-la a Girona, cosa que es va sol·licitar per la programació per al 2000-2004.

Al setembre de l'any 2000, amb motiu de la visita a Olot del Molt Hble. President de la Generalitat, també se li demanà el seu suport. Posteriorment en una entrevista amb el conseller Mas-Culell, ens confirmà que veia amb bons ulls la proposta i es demanà que comencéssim a treballar, cosa que va fer un equip d'experts amb la proposta del Pla d'Estudis.

El dia 7 de maig de 2001 en un acte públic al Saló de Sessions de l'Ajuntament, el rector de la UdG, Josep M. Nadal, acompanyat per diferents membres del seu equip, es compromet a treballar per obtenir la Facultat d'Art i ubicar-la a Olot.

El 14 de juny, jo, com a alcalde, juntament amb els portaveus de tots els grups municipals ens entrevistem al Parlament de Catalunya amb els representants de tots els grups polítics de l'arc parlamentari, per explicar el projecte i demanar-los suport i adhesió.

Finalment el dia 21 de març del 2002, el Parlament de Catalunya aprova per unanimitat la següent proposició no de llei:

Proposant dotar de la segona Facultat de Belles Arts de Catalunya a la Universitat de Girona

La Universitat de Girona (UdG) en la seva proposta de programació pels anys 2000-2004, ha sol·licitat poder ofertar la llicenciatura en Belles Arts, dins l'Àrea d'Humanitats.

En aquest moment a Catalunya només la Universitat Central de Barcelona oferta aquesta llicenciatura, de Belles Arts. Actualment només un de cada tres alumnes que volen accedir-hi tenen plaça. Està doncs justificada una segona Facultat d'Art a Catalunya.

El projecte inicial presentat per la segona Facultat d'Art a la Universitat de Girona (UdG) proposa, al costat de les sortides professionals habituals, la creació d'un espai per a la normalització de l'ús de les noves tecnologies en el terreny de l'art: formació, reflexió i producció i la potenciació de l'art contemporani. Podria ofertar un perfil tècnic-teòricament diferent i complementari al que existeix actualment, des d'un enfoc pluridisciplinar, i, amb una orientació científica i humanística.

Aquest projecte de Facultat d'Art a Girona ha de fomentar la producció, la investigació i l'intercanvi i col·laboració amb altres centres estatals i internacionals. La demarcació de Girona té prou història i entitat territorial per donar qualitat a aquestes demandes. En l'any 1783 es va crear a Olot (Girona) una escola de Belles Arts que ha arribat fins als nostres temps (actual Escola d'Art d'Olot). És coneguda la tradició històrica d'Olot i la Garrotxa entorn a l'art i el paisatge.

L'any 1934 la Generalitat republicana va fundar a Olot una Escola Superior de Paisatge, de màxim nivell educatiu que preveien les lleis acadèmiques del moment. Els moments històrics la varen fer efímera.

Actualment ja disposem de Batxillerat Artístic a l'Escola d'Art d'Olot (depenent del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya) i d'una Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (creada a l'octubre del 2001) que organitzen cursos, tallers relacionats especialment entorn de l'Art Contemporani i les noves tecnologies, col·laborant amb altres facultats nacionals i institucionals.

Per aquests motius els diputats i diputades sotassignats presentem la següent

PROPOSICIÓ NO DE LLEI

"El Parlament de Catalunya insta el Consell Executiu a:

Dotar a la Universitat de Girona de la segona Facultat d'Art de Catalunya, dins la programació universitària 2000-2004.

Així, el que va ser una idea inicial de la FES (Fundació d'Estudis Superiors) s'ha anat concretant amb compromisos prou importants per pensar que aconseguir la Facultat d'Art a Olot, està deixant de ser una il·lusió per començar a materialitzar-se.

No es pot dir blat, fins que no es té al sac i està ben lligat...

De moment en tenim força de blat al sac.

Lluís Sacrest
Alcalde d'Olot

El "pacto local": competències sense finançament?

Des de la victòria absoluta del març del 2001, les creuades del PP per reconquerir Espanya han estat constants. Sota criteris de racionalitat, eficàcia i "bon govern", el PP ha plantejat un conjunt d'objectius polítics encaminats a anar diluint el model autonòmic, derivant-lo a una qüestió de simple administració perifèrica.

Veritablement, no ens trobem en "la segona descentralització" que és com s'ha donat a conèixer el "Pacto Local", sinó que patim un segon intent, seriós i profund, de retallada autonòmica. Un intent igual o més important que el protagonitzat pel PSOE dels primers anys vuitanta. D'exemples no en falten, i només cal relacionar en aquest sentit la famosa Llei d'estabilitat pressupostària, els estira-i-arronsa amb el govern base per decidir els recursos que havia de rebre l'Estat o, el com a mínim, discutible "Pacto Local".

Explicat molt breument cal dir que, a través d'aquest Pacte, el PP vol aconseguir tres objectius:

Primer, tancar el procés autonòmic per dalt, és a dir, la fi del traspàs de més competències entre Estat i autonomies.

Segon, buidar de competències per baix a les autonomies.

Tercer, tornar a posar en el sac al PSOE, obligant-lo de nou a fer seguidisme d'una seva proposta. En cas que Zapatero no es rendeixi al caramel, ja sap el que li espera en aquesta Espanya del patriotisme constitucional popular, i molt popular. Fins avui el PSOE ha decidit sumar-se a la proposta sense fer masses escarafalls. Potser per no quedar-se enrere. De fet, suposo que al PSOE se li fa difícil rebutjar una proposta que part del partit podria assumir com a seva.

El Pacte Local és una proposta perquè el PP es pugui penjar la medalla que li falta: la del municipalisme. Un cop resolt (parcialment) el finançament autonòmic, anem a resoldre el gran deute històric de l'Estat: la qüestió local. I com ho vol resoldre el PP? Doncs vestint un sant per despullar-ne un altre.

Actualment, el repartiment dels recursos públics espanyols és, aproximadament, d'un 13% pels ajuntaments, un 24% per les autonomies i un 63% per l'Estat. La proposta d'Aznar passa pel traspàs de competències, no sabem si de finançament, de les autonomies als ajuntaments.

Ramon Vall, president del Fòrum Comarcal de l'ACM, escrivia fa uns dies que una altra de les finalitats d'aquest Pacte era "el reforçament de les províncies. Cal que pensem que a comunitats com Andalusia, Castella-Lleó, etc., qualsevol possible descentralització passaria, lògicament, per les diputacions."

És evident que la realitat comarcal i els consells serien els grans absents d'aquests traspàsos. D'una banda, perquè el Pacte Local no té en compte l'organització territorial catalana -tampoc la que pot venir-, diferent a la realitat espanyola. D'altra banda, perquè des de casa nostra no hem acabat de creure en els consells comarcals. Un exemple ben recent i simptomàtic del que han estat aquests anys d'existència dels consells comarcals: l'intent de la Diputació de Girona d'intentar crear un servei de recaptació.

Així l'ACM ha demanat, en primer lloc, que els ajuntaments arribin al 25% en la participació dels ingressos de l'Estat però no com a conseqüència de laminar el sostre competencial autonòmic; en segon lloc, que la descentralització de competències cap als ens locals tingui en compte les especificitats territorials i organitzatives de Catalunya i que el Pacte Local s'acordi amb les diferents institucions i associacions municipalistes catalanes.

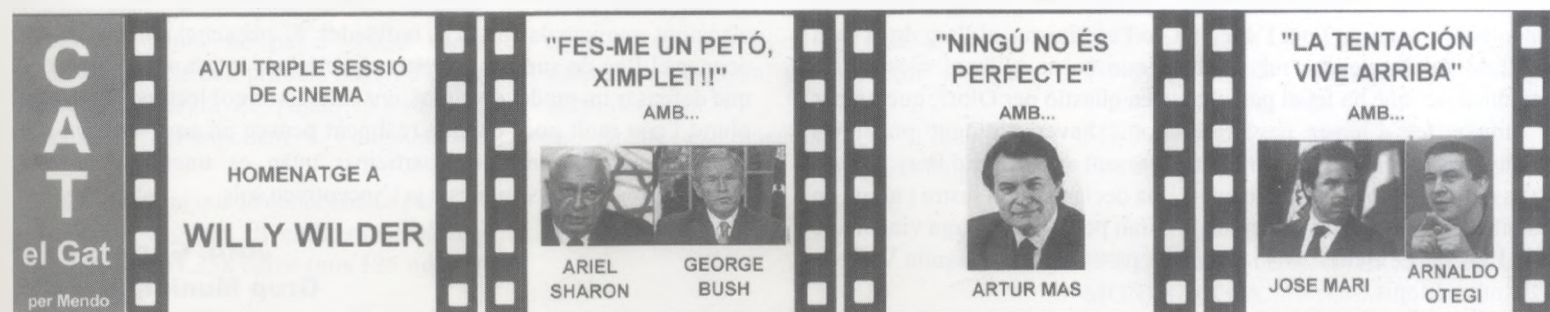
Igualment l'ACM ha presentat una proposta de finançament dels ajuntaments que passa, entre altres coses, pel manteniment de l'IAE (que representa uns 70.000 milions de pessetes), per demanar l'IVA reduït pels municipis, per poder corregir anualment l'IBI segons l'IPC o per demanar una participació en algun tram dels impostos sobre l'activitat econòmica, IRPF i IVA.

De tot això, el Pacte Local proposat pel PP, què en diu?

En tot cas, el debat no hauria de ser entre municipalistes i no-municipalistes, i menys entre nacionalistes i municipalistes, sinó que a Catalunya hauriem de ser capaços de plantejar un model propi i un acord coherent que respecti tant el marc competencial de la Generalitat com la millora del finançament dels municipis.

Sergi Martí

Grup Municipal de CiU

Els carrers d'Olot i la participació ciutadana

Una ciutat és el que és no només per les persones que hi viuen sinó també per les que hi han viscut o almenys hi han tingut algun tipus de vinculació, encara que de vegades hagi estat poc coneguda. A Olot, durant molt temps hem estat prolífics en posar noms de carrers dedicats a artistes locals, -i no tan locals-, a religiosos/es, a Verges i Sants i a polítics que sense treure'ls cap tipus de mèrit -que segur que algun en devien tenir- no han estat pas precisament representatius del pensament democràtic ben entès, però potser sí, d'unes circumstàncies històriques que cal preservar en la memòria col·lectiva. Dic això, perquè en una ciutat que fins fa ben poc no hem posat el nom del nostre país a una cèntrica plaça -em refereixo a la Plaça de Catalunya- hem conviscut i seguirem convivint durant molt temps amb personatges com els Reis Catòlics dels quals no crec que la majoria d'olotins ens sentim especialment orgullosos de les seves gestes, conquestes i crims comesos durant la colonització americana. Quelcom de semblant passa amb les Verges, que ni han nascut ni han fet la seva vida i miracles a la nostra ciutat. Així, la Verge de Fàtima, la Verge de la Guia només han gaudit del dubtós mèrit d'haver tingut en temps immemorials una imatge al lloc on es troba actualment el carrer amb el seu nom o a les seves rodalies. De Sant Tomàs, Santa Cristina, Santa Magdalena, en Miguel de Cervantes, en Torres de Quevedo ja em direu què!

La majoria de fets com aquests, responen sens dubte a unes circumstàncies històriques que en el dia d'avui difícilment podem canviar -encara que no les compartim- i, que de fet, per l'habitualitat i familiaritat amb què ja ens coneixem els carrers d'Olot, la tradició popular o la *vox populi* no acabarien d'entendre. És per això, que hem de ser molt més rigorosos en l'elecció de noms propis als carrers, avingudes i places no tant pel fet de si agrada més o menys, sinó per la vinculació a la ciutat i per l'exercici de l'olotisme al llarg de la seva vida. Al meu entendre, el tema és que aniria enfocat més cap a preguntar-se: què ha fet el personatge en qüestió per Olot?, que no pas el simple fet d'haver nascut a Olot i haver obtingut prestigi i reconeixement en la seva professió o vessant artística. En Berga i Boix no és nascut a Olot, i recentment se l'ha declarat fill il·lustre i ningú en discutiria la seva tasca en pro de la ciutat per la seva llarga vinculació amb l'Escola de Belles Arts i el mateix passa amb en Joaquim Vayreda o l'Antoni Llopis.

Un exemple recent de personatge discutit al qual se li ha atorgat el nom d'una Avinguda és en Joan Deu i Ros. Ningú pot eludir la seva tasca al capdavant del consistori municipal en uns temps tan sumament complicats com els que ell i la seva generació van viure. Ha calgut, però, la publicació del llibre d'en Joan Barnadas perquè se'l considerés en la mesura que li corresponia i ha calgut també que per fi es fes a través d'una comissió formada per futuribles candidats a tenir un carrer dedicat, la que proposés a la Junta de Portaveus els noms escollits per passar a la posteritat del nomenclàtor olotí.

Ara bé, em pregunto, tal i com en Joan Barnadas feia al passat número d'aquesta revista, si realment ha estat el conjunt de la ciutadania qui ha escollit aquests noms o ha estat el grup dels de sempre, tot sigui dit amb el màxim respecte i sense voler ser pejoratiu, per descomptat. Perquè la participació i la complicitat en la gestió d'un govern és un tema del qual es pot fer bandera quan realment s'hi impliquen la totalitat dels ciutadans, però no quan són -o també som- els de sempre qui formem part de les comissions, consells assessors, patronats, taules o el que sigui. Cito els mateixos exemples que vaig llegir fa un mes en aquesta publicació i per exemple en el Pla de Cultura qui hi havia que no fos conegut de tothom? I en les jornades organitzades sobre els PALS? Han estat diferents les persones que han assistit a les reunions informatives sobre el Pla General? Estic plenament d'acord amb la reflexió que es feia que no s'ha sabut incentivar la ciutadania en el govern municipal, però és que quants ciutadans estan disposat a interessar-se pel govern municipal? Normalment, s'hi interessen quan els toques el voraviu: els expropies un terreny, els denegues una llicència o els fots enlaire les seves curses de braus. En definitiva quan els trepitges algun ull de poll. Tots sabem el que costa de trobar candidats per formalitzar les llistes de les eleccions municipals i no hi ha bofetades, ni per ser el número u ni per ocupar el lloc de suplent. La participació ben entesa no és altra cosa que defensar un model de ciutat, uns interessos col·lectius, un projecte plural i sou molt pocs els que realment penseu en aquesta clau. A la resta, només els interessa participar quan es tracta de defensar interessos particulars i aquests ja s'incentiven sols.

Jordi Coma i Pujol
Grup Municipal d'ERC

Un Mcdonalds per un plat de lleties

Contra el lliure mercat hi ha poc a fer. Qualsevulla empresa té dret a instal·lar-se on vulgui sempre que compleixi la llei; per tant, podria haver-se donat el cas que Mcdonalds hagués aterrat a Olot molt abans que l'Ajuntament li atorgués per concurs la concessió d'ús d'uns terrenys municipals situats en l'anomenat Parc Urbà de Sant Roc, a l'avinguda Santa Coloma.

Aquest fet -presumiblement involuntari- però, ha molestat profundament alguns empresaris locals i comarcals, entre altres raons perquè Mcdonalds no sol proveir-se de productes del país i constitueix, sens dubte, el paradigma de l'imperi (del mal) del menjar-escombraria.

En la primera convocatòria del concurs no s'hi va presentar ningú, i en la segona Mcdonalds en solitari. D'entrada, res a dir. Tot és legal i hem de suposar, a més, que l'esperit de la concessió respon a la voluntat de fer un servei a la ciutat i a una política d'estalvi.

D'entrada l'operació reportarà 420.000 euros a l'Ajuntament, a banda d'assumir completament el cost de la construcció de l'edifici, la connexió amb tots els serveis, la urbanització dels accessos i l'entorn, l'enllumenat, l'ajardinament de la zona i la construcció d'un aparcament La neteja i el manteniment de l'espai de domini públic també anirà a càrrec de l'empresa concessionària Mcdonalds. A més a més, Mcdonalds haurà de pagar 6.010 euros anuals durant els deu primers anys i a partir de l'onzè, n'haurà de pagar 18.030 amb l'adequació corresponent a l'augment de l'IPC.

Considerant que la concessió és per a 35 anys, l'operació per alt enllà suposarà uns ingressos de 751.258 euros (uns 125 milions de pessetes).

A primer cop d'ull, sembla una bona picoçada. Ara bé, al marge dels beneficis econòmics, cal considerar altres aspectes de la qüestió. Durant l'etapa de govern convergent, es feu una licitació molt criticada per l'oposició pel fet d'ubicar una coneguda cadena d'alimentació en l'edifici de la Plaça Mercat. Pel que sembla les coses estan bé en funció de qui les fa, no pas per elles mateixes. Resulta sorprenent que un govern d'esquerres hagi propiciat -diguem que involuntàriament- la instal·lació a Olot d'una de les multinacionals més deplorables que hi ha a la capa de la terra, i a sobre en un espai públic. És moralment legítim -legal segur que sí- vendre's una part del patrimoni públic a temps "parcial", encara que sigui en benefici del comú? La ciutat té molts reptes, certament, però el món no s'acaba pas ni d'aquí a un any ni d'aquí a cinc. Calia vendre's l'ànima per un plat de lleties? Sobretot, si considerem que l'any passat hi van haver més de 2.400.000 euros d'ingressos extraordinaris no previstos en el pressupost.

És aquesta la marca de l'economia sostenible? No s'havia d'impulsar la cuina autòctona? No s'havien de potenciar els productes "naturals"? No es tractava de donar vida a les empreses de la comarca?

Amb Mcdonalds es dona pas a l'imperi del *fast* fastigós, d'elaboració industrial i dubtosa composició, torna a animar la batalla de la gran superfície contra el petit comerç al detall i consagra l'estil de vida accelerat, resumit en l'eslògan "usar i llençar" i vinga, anem per feina.

Si bé és innegable que l'operació reportarà guanys a curt termini, a la llarga pot ser que ens acabi passant factura.

X. R.

40è aniversari de la revista Cavall Fort

Amb motiu de "Olot, temps de paraules" i del "40è aniversari de la revista Cavall Fort" l'Institut de Cultura de la ciutat d'Olot conjuntament amb el Institut Municipal d'Educació presenten l'exposició "40x40" que consta de quaranta reproduccions de les portades més significatives d'aquesta revista.

L'exposició estarà oberta fins a la diada de St. Jordi i es complementa amb treballs sobre la llegenda realitzats pels alumnes dels dos tallers de pintura i del d'il·lustració i còmic de l'Escola Municipal d'Expressió. Els alumnes més menuts de l'Escola d'Expressió Municipal també hi ha volgut fer la seva aportació i per aquest motiu han elaborat un barret de paper gegant, símbol que ha vestit, des de sempre, el Timbaler de Cavall Fort. Una mostra senzilla però amb l'encant que acompanya tot allò que es fa amb ganes i bon gust.

Tot plegat és una bona oportunitat per veure les obres de pintors i il·lustradors de prestigi al costat dels treballs de les noves promeses de la nostra ciutat.

A banda del valor històric considerem que també és una bona ocasió per valorar la tasca dels il·lustradors, la importància del seu treball i les tècniques bàsiques que apliquen en les seves obres.

Associació de pares d'alumnes del IES MONTSACOPA

L'associació de pares i mares de l'institut Montsacopa celebra el seu 30è aniversari i ha organitzat dos actes en els quals tothom hi és convidat a participar-hi.

El divendres 19 d'abril a les 8 del vespre a la Sala d'Actes de l'Ajuntament d'Olot.

Taula Rodona:

"ELS ADOLESCENTS QUE TENIM ENTRE MANS. DE 12 A 18 ANYS"

Ponents: Elisenda Castanys / Lluís Mallart / Chus Penas / Toni Sala

Modera l'acte: Pilar Armengol

Entrada gratuïta

El diumenge 9 de Juny.

FESTA DEL 30è ANIVERSARI A L'IES MONTSACOPA.

Premis 440 de comunicació

El darrer divendres d'abril, finalment vàrem poder celebrar el Premi Tasis Torrent, a la millor publicació local i comarcal de Catalunya l'any 2001, tal com a nosaltres ens agrada: fent una festassa i compartint taula i sobretaula amb tots aquells que han fet i fan possible que el 440 surti al carrer cada mes. Va ser al restaurant Les Cols —en la seva línia habitual, suprem en tot: ambientació, espai, tracte, gust, beure i menjar— i va comptar amb una nodrida concurrència.

A la festa, no hi va faltar de res: una presentadora professional, ambientació a càrrec dels germans Colom, actuacions del Deu ni Duo i dels Fluvia Rivers Trio, temps per la tertúlia i la conversa. Tot molt divertit i entretingut, però com no podia ser d'altra manera a la festa del 440, hi va haver molt més:

Un Homenatge

El 440 no va néixer del no-res, com un bolet. El 440 és una revista que voluntàriament s'emmarca i s'emmiralla en una tradició periodística local de servei, d'anàlisi, d'opinió i d'intervenció pública en la vida de la ciutat. Com dèiem en el full de presentació, el 440 "neix amb l'ànim d'omplir el buit d'opinió plural i contrastada que en el seu dia deixaren *l'Olotí*, *el Doble Set* i, especialment, *el Gra de Fajol*". És per això que hem aprofitat aquesta esdeveniment excepcional que és l'obtenció d'un premi, per rendir homenatge a la trajectòria d'en Mía Bonet

Una litografia compartida

El 440 ha estat sempre un projecte col·lectiu, obert i plural. La prova més clara és que en aquests anys hi han escrit més de 500 persones, de totes les ideologies i de totes les sensibilitats. Ens hauria agradat que

tots poguessin tenir un recordatori d'aquest premi, que entenem que és de tots, però aquest nombre de col·laboradors tan elevat —que ha sorprès la pròpia empresa— ho ha fet impossible. Finalment, la redacció actual ha optat per obsequiar amb una litografia del nostre col·laborador gràfic —d'ell és la primera maqueta de la revista— en Kim Domene, una setantena de col·laboradors habituals (exredactors, col·laboradors habituals, principals anunciants, col·laboradors gràfics). Esperem no haver-nos oblidat de ningú.

Uns Premis a la Comunicació Local

De tota manera, ens hauria semblat injust fer un tracte estrictament igualitari entre tots els col·laboradors habituals de la revista. Qualsevol projecte, molt més els que són fruit del compromís i la bona voluntat sense vincles laborals, té uns puntals que el sostenen en els moments difícils. En aquests anys hi ha hagut moments alts i baixos, morals, polítics i econòmics, i hi ha hagut un reduït grup de col·laboradors que ha estat al costat de la redacció fidels i generosos amb el projecte. A aquest grup ens ha agradat fer-los un reconeixement especial i específic. Els hem lliurat els Premis 440 de Comunicació, representats per una figura de ceràmica del nostre col·laborador, Xavier Bulbena. Són en Kim Domene, en Domènec Moli, en Jordi Pujiula, en Joan Capdevila, en Joan Sala, l'Albert Bramon, en Carles Batlle, en Miquel Barti i els anunciants Ben bé d'Olot (carnisseria Japot, Ratafia Russet i Can Carbasseres), el dentista Tomàs Boix i l'Editora de Batet.

Joan Barnadas

Fotos : Rosa Sans / Anna Torrent

Anecdolari d'un sopar subtil

Recepció

· “Veus? [un soci a la seva sòcia], Ja t'ho deia, jo, que es tractava d'un casament: els nuvis a l'esquerra (Joan's i l'Albert) i les núvies a la dreta” (Anna's i la Maribel).

· “Ostres! [un soci] però si hi ha tot Olot! Un altre soci: “No, tot Olot no! El que hi ha és *el tot-Olot*”.

· [El soci número 4, per tant, un dels més antics]: “Mare de Déu, si avui caigués un míssil a Les Cols, Olot es quedaria sense un gram de matèria gris”. I la seva senyora, impertorbable: “Mare de Déu, necessitariem tota una generació per recuperar-nos”. I un altre que escoltava, el 167: “Aquí ha fallat la intendència, hauríeu d'haver fet com fan els americans amb en Bush i en Cheney, uns quants en un restaurant i uns altres en un altre”.

Enigmes d'un sopar

· “És aquí on serveixen aquest pa amb tomàquet tan bo?” No, home no, el pa amb tomàquet el serveixen gelat en una copa amb dos talls de fuet al damunt. “En una copa? Que m'estàs acollonant?” Si seràs pagès! És que no has sentit a parlar mai d'en Ferran Adrià, tu?

· “Heu vist passar un xumbito amb una mongeta flotant?”

· La part final del discurs d'en Jordi Serrat [després de demostrar-nos que en Tassis i en Torrent eren, en realitat, una sola persona] feia esment a l'enorme pes del premi-estàtua que ens han concedit. Explico això, perquè tinc la impressió que no es va entendre l'aparició del Consell de Redacció de la revista portant, com en un pas de setmana santa, el trofeu. La majoria dels presents va pensar que es tractava d'una extravagància més del director d'escena habitual, i, en aquests casos, ja se sap, posant cara d'entès, vas que mates. A aquesta confusió també hi va contribuir la música de Vangelis triada com a una solució d'última hora, gairebé d'urgència. La veritat és que la tecnologia punta de Les Cols (només cd's), ens va privar de

poder posar un Lp, i fins i tot un casset gravat al darrer moment, amb la música veritablement escollida: Música per a passos de Setmana Santa, concretament, una peça anomenada, - com si no- *Amargura*.

· Un altre dels enigmes de la nit consisteix a saber si quan en Xavier Ruscalleda cantava, lentament, la cançó d'en Quico Pi de la Serra. A poc a poc, el trontoll del cantant i el seu posterior recolzament en el micro, fins no saber quin dels dos acabava aguantant a l'altre, era degut a una afectada i artística mise en scène, o, com apunten alguns entesos, al fet que estava, per tot plegat, veritablement emocionat.

· La presentadora, en un moment determinat de l'acte, es desmaiava. Així ho especificava el guió. I nosaltres, els components no artistes del Consell de Redacció, cada vegada més disciplinats, vam interpretar l'escena tan bé com vam poder. Ara bé, la insistència en “salvar-la” de l'Àngel Parada i, sobretot, del senyor Elias Garralda, ens varen fer patir d'allò més. Uns els picaven l'ullet, els altres feien petits gestos amb les mans. Tot en va. Quan els germans Colom, disfressats de Creu Roja, varen posar un embut dins la boca de la Maria Costa, el conegut pintor no parava d'exclamar: “No hombre! no! Así no se hace el boca a boca!”. A tots dos, des d'aquestes ratlles, un sentit agraïment i una petició d'indulgència. Per cert, és que no hi havia cap metge al sopar?

· Enric Casasses, poeta, també era al sopar. Havia estat convidat per l'ICCO després de participar en una tertúlia dins l' “Olot, temps de paraules”. Cada vegada que algú pujava a l'escenari, s'aixecava de la taula i desapareixia. Em va fer patir durant tot el sopar. Per un espectador neutral, pensava, devem ser una colla de pesats! Cap al final, el vaig veure estirat en un sofà, a primera fila. Es veu que no es va perdre detall! En un moment de la vetllada, quan hi havia dalt l'escenari tots els exredactors i redactors, és a dir, un munt de gent, va preguntar, incrèdul, a un que tenia al seu costat: “Però, quantes pàgines té, aquesta revista?”.

· Un dels plats forts dels sopars del 440, i amb aquest ja en van tres, és el plaer de poder escoltar, com si per un moment el temps no hagués passat, els Fluvia River's Band, o sigui, en Figueras, en Ruscalleda i en Riera. No tothom tindria el coratge de cantar o recitar, vint-i-cinc anys després, el que has escrit en l'adolescència. Un altre enigma: o abans eren uns genis o ara són uns inconscients. O tots plegats uns nostàlgics, vés a saber. Però, al capdavant, un plaer. I les presentacions d'en Miquel Riera, el nostre Pau Riba particular, gairebé indispensables: “Sempre ens hem dedicat al rok, i ens hi continuem dedicant. En Figueras fa rok amb un nou grup, en Ruscalleda segueix amb el seu rok compromès, i jo, ara, em dedico al barrok, donada la meua inclinació actual al cant coral”.

Cloenda

· “Què, com ha anat?” [Pregunto al soci número 33]. Fantàstic, els Deu n'hi Duo, sensacionals. “Home!, estàs parlant, probablement, del millor espectacle del país. Sempre he pensat que deixarien Catalunya bocabadada si els deixessin cantar una estona a Set de Nit, per exemple”. Sí, probablement, però ara teniu un problema: no sabreu mai si la gent ha vingut per la revista o per veure'ls actuar.

· “Què, t'ha agradat, el sopar?” [Pregunto a un que encara no és soci]. Exquisit, i la manera com els de Les Cols l'han organitzat, una autèntica troballa, tot i que al principi anava un pèl despistat i no he pogut caçar el pa amb tomàquet. Trobo que s'han enrollat molt bé, no? “No t'ho pots ni imaginar. Ens feia por que no sortís un sopar massa luxós”. No, no ha estat un sopar luxós, el que ha estat és un sopar subtil.

Quina paradoxa: nosaltres, tan mancats de subtileza, al final hem fet un sopar subtil. A veure si *A poc a poc* n'acabarem aprenent.

Albert Rubirola

abril 2002

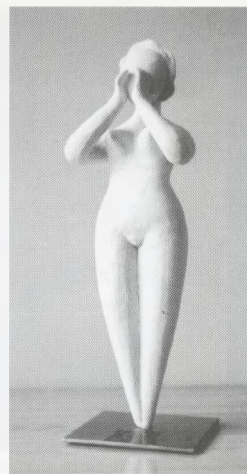
9

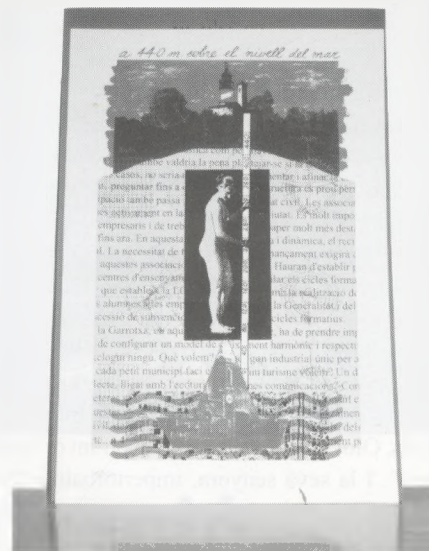
440

Premi "Tasis-Torrent"

Escultura de Xavier Bulbena

Litografia de Kim Domene

Homenatge a Josep Maria Bonet

A voltes els homenatges es vesteixen d'una certa enyorança dels temps passats, recordant tot allò que la persona homenatjada va ser o va fer, com si del que es tractés fos de rendir comptes a uns temps il·lusòriament millors. Així, solem assistir a actes de memòria en els quals els fets i les persones es confonen a mesura d'anar-los citant un rere l'altre, procurant que siguin molts, com si l'acumulació fos sinònim dels mèrits.

No ha estat aquesta la intenció única d'aquells que avui fem el 440 en decidir homenatjar en Josep Maria Bonet.

L'any 1969 es produïa una d'aquelles petites revolucions a què ens té acostumats la nostra ciutat i que constitueixen petits microcosmos apassionats i intensos, plens d'anades i vingudes, de decisions contundents i preses de posició enfrontades. Eren, aquells, temps de pensaments i paraules, d'idees i desitjos de canvi i ruptura. Un grup de joves va fer esclatar la polèmica en el número de Festes del Tura de l'*Olot-Misió*. Pocs mesos més tard, a l'any 70 alguns d'aquells joves integraven el nou equip de redacció de la revista. Entre ells, en Josep Maria assumia les tasques de secretari de redacció. Són els anys que ens porten fins a les primeres eleccions municipals del 79 i a l'aparició de *L'Olotí*, revista de la qual fou també cap de redacció fins a principi de vuitanta, ara compartint càrrec amb en Ramon Fortet i l'Antoni Mayans.

Entremig, la llibreria compartida amb el seu amic Miquel Aulina, ubicada als locals de l'antic Snack del Firal. Com tots dos recordaven en una entrevista publicada al 440 el desembre del 98 amb motiu de la celebració dels 25 anys: "Els dos formàvem part del setmanari *Olot-Misió*, érem bons afeccionats a la lectura, teníem "inquietuds" per dir-ho en una paraula molt habitual en aquell temps. Recordem que estàvem a les acaballes del franquisme, que grups d'extrema dreta atemptaven contra llibreries, revistes i editorials significatives pel seu tarannà obert, prodemocràtic i catalanista. Això feia que muntar una llibreria, al marge d'altres consideracions, fos contribuir també en la lluita per les llibertats".

Un any després de deixar *L'Olotí*, el projecte és ara la participació política directa. Del 83 al 87 en Mia exerceix com a regidor de l'Ajuntament com a integrant de la Candidatura Unitària d'Esquerres, la CUE, i comparteix junt amb l'Adelaida Plana, en Tomàs Costa i en

Toni Macias la regidoria de Cultura. Són els anys de la Fundació Pública del Teatre Principal, del Temps de Fruir o de les primeres accions artístiques al carrer.

D'ell molts en recordem els temps de *Olot-Misió* i els primers anys de *L'Olotí*, i recordem amb ell els últims anys de la dictadura feixista, el local de la Plaça Major sobre la farmàcia Llach, els primers ajuntaments de la democràcia o un desplegar de senyeres i rotllos de paper en un recital d'en Lluís Llach al Teatre Principal. Recordem els vespres reunits al voltant d'una taula decidint què escriure, quins temes tractar, el naixement de la Llibreria, la militància política, la constitució de l'Assemblea de la Garrotxa o les anades i vingudes a la impremta Delta. Recordem allò que va ser un altre temps, alguns companys de viatge i més d'una discussió airada.

Es discutia, sí, i es feia política, perquè es creia en la paraula, l'acció política i en el mitjà que utilitzàvem per fer-ho realitat: la revista. I aquesta, es digués *Olot-Misió* o *L'Olotí* formava part de les nostres vides. Formà part, durant molts anys, de la vida d'en Mia. Ell va ser una pedra de toc, decidida, tossuda, voluntariosa, il·lusionada, enèrgica, a voltes a l'ombra, en un mesurat segon terme, callat però dialogant, però sempre ell era allà, i tots ho sabíem. Com sabíem del valor de la premsa en una comarca petita com la nostra.

Per això avui, l'homenatge va amb tu, Mia.

Perquè en Mia Bonet representa, per a mi personalment i també per a molts dels que avui acabarem aplaudint l'homenatjat, el sentit que hauria d'impregnar la premsa de comarques. Un sentit coherent amb la realitat que d'una manera o altre retrata, crític amb ella quan és necessari, valent i agosarat quan els fets ho imposen i sempre indispensable.

Per això no volem parlar d'enyorança en homenatjar-te, perquè avui tu podries estar entre els que fem el 440, com ho hauria d'estar la paraula, l'acció política i la militància.

Ara en Mia és l'amic llibreter, l'encontre amb ell és un altre, però és aquest, potser, en els temps actuals, també un altre tipus de militància.

Joan Serra i Capallera

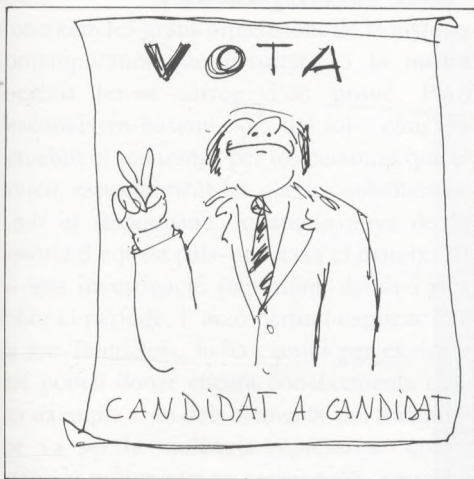
Com més petita és la nou, més fressa remou

Encara falta més d'un any per a les properes eleccions municipals i CiU ja comença a buscar candidat.

Mentrestant, un McDonald's s'instal·larà a l'entrada de la ciutat, en directa competència amb els fesols de la cuina volcànica.

A més, la discoteca d'Olot ha decidit portar els clients indisposats a casa seva; es construirà un camp d'esports per practicar el bàsquet muntat a cavall, i finalment s'està pensant a remodelar el Firal i la malmesa Plaça Clarà.

Si aquest mes de març ha estat tan mogut, ni tan sols m'atreveixo a imaginar què ens depara l'abril.

Candidats a candidat

L'any vinent tindrem eleccions municipals, i tot i que la seva prioritat és recuperar l'alcaldia de la ciutat l'any 2007, darrerament no han parat de sortir noms de possibles candidats per encapçalar les llistes de Convergència i Unió.

Primer, que si el director de l'ICO Ricard Sargatal; després que si els exregidors Jordi Bartrina, Joan Cañada o Eudald Morera.

Per la seva banda, un dels màxims responsables de l'elaboració de la llista municipal, el senador Jordi Xuclà, s'ha afanyat a desmentir que s'hagi sondejat a cap d'aquests possibles candidats.

Potser als candidats encara no, però el que està clar és que aquestes filtracions bé deuen haver sortit d'algun lloc; i potser els sondejats som tots nosaltres, per veure com responem davant cadascun dels perfils exposats.

Si a tants mesos vista per a les eleccions ja estem així, i CiU va proposant noms per a sondejar-los a aquest ritme tan frenètic, potser quan arribi el dia de presentar les llistes, fins i tot en Sacrest haurà estat sondejat pels convergents!

breus

La discoteca Kratter's d'Olot portarà a casa els clients que no estiguin en condicions de tornar sols. Si el client no recorda on és casa seva, se'l deixarà a la primera família que el vulgui.

Uns terrenys del sector de la Faja s'habilitaran per construir-hi el primer camp de bàsquet a cavall de la província. Els nens, cavalls i jubilats hi tindran l'entrada gratuïta.

Durant el proper mandat, el Consistori projecta remodelar el Firal i la Plaça Clarà, a més d'ampliar el Parc Nou. No es descarta que una cadena d'hamburgueseries ho financii a canvi d'instal·lar delegacions als tres llocs.

Teresa Planagumà ha substituït Glòria Bosch en la coordinació de la Mostra de Pessebres. Queda clar que els comissaris del certamen olotí duren de Nadal a Sant Esteve.

L'Ajuntament dissenya un pla perquè cap infant no es quedi sense plaça pública de guarderia. "Si s'esgoten les places, un regidor els vigilarà mentre els pares treballen", ha afirmat l'alcalde.

Un vedell s'escapa de l'escorxador, travessa la ciutat i la policia l'abat a trets al Triai. S'especula la possibilitat que la Penya Taurina de la Garrotxa estigui implicada en els fets, i es demana inscriure el nom del vedell a la creu del Triai.

Quina M...

Tal com avançàvem el mes passat, Olot disposarà d'un nou parc, de vint mil metres quadrats, situat a l'entrada de la ciutat per la Solfa. Aquest espai inclourà un establiment de la firma de menjar ràpid McDonald's, la qual aportarà el capital necessari – uns setanta milions de pessetes – que serviran per expropiar els terrenys i finançar la construcció del parc.

Tot i les veus crítiques que ja ha despertat aquesta concessió, el seu emplaçament, cal dir-ho, és del tot encertat. Només cal apuntar el fet que, davant per davant d'on es construirà, antigament hi havia hagut l'abocador municipal de la ciutat, avui en dia completament soterrat.

Segur que si féssim algunes prospeccions al sòl del barri de Bonavista, trobaríem prou matèria primera amb què deuen elaborar les seves conegudes hamburgueses.

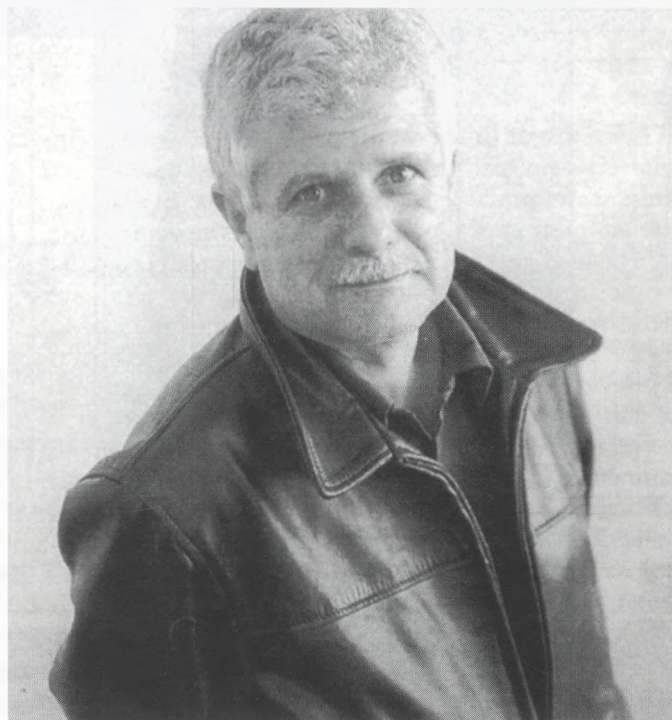
Si així fos, no cal dir que ben aviat amortitzarien la inversió realitzada.

A més, no ens quedaria cap dubte del que significa aquella "M" que ben aviat donarà la benvinguda als que vinguin a Olot.

Jordi Serrat i Viñolas

Els infants perduts del franquisme

**Entrevista amb Ricard Vinyes,
professor d'Història de la Universitat de Barcelona i
autor de la recerca sobre els infants perduts del franquisme**

Com arribes a elaborar el projecte dels infants?

El 1999 vaig comissariar amb M. Risques i F. Vilanova l'exposició *1939, Barcelona any zero*, al Museu d'Història de la Ciutat. a propòsit de la seva preparació diversos materials sobre presons em van cridar l'atenció, i em va semblar que el fenomen era prou important per dedicar-hi una recerca llarga i densa. Però vaig optar per investigar el món de la presó femenina perquè era més ric en possibilitats d'estudi global: tot el que passava a les presons d'homes també passava a les de dones, però allò que passava a les de dones no succeïa a les d'homes. Per exemple, un element diferencial del món carcerari femení era un paisatge amb criatures. Em va sorprendre. Va ser així que vaig observar que a les presons les criatures hi vivien però el seu ingrés no era enregistrat. En canvi L'Estat es vantava d'acollir en la xarxa de beneficència milers de fills i filles de presos. Va ser per aquest camí que la documentació provà que les criatures sortien de les presons en molts casos sense autorització dels pares, en combois hospici, els pares en perdien la tutela i les criatures entraven en una zona de risc de desaparició. L'any 1943 hi havia més de 12.000 criatures en aquesta situació, és a dir, fills i filles de presos els familiars dels quals havien perdut la tutela. Vaig trobar les llistes d'ingressos i els informes. Era trist, molt trist, perquè tot traspuava misèria, però sobretot una presència omnimoda de la dictadura i l'Església. De fet, l'Església no era un suport del franquisme, en aquest cas es veia la mar de bé: L'Església era, en ella mateixa, el franquisme.

Ha estat el teu primer treball per a la televisió? En quines circumstàncies se t'ha presentat aquesta oportunitat?

Sí, el primer, i espero que no sigui el darrer perquè és la possibilitat de divulgar la recerca que tan sols circula pels camins reduïts del ram i una mica més, però no per a un gran públic.

Les reporteres de TV3 Montserrat Armengou i Mireia Pigrau van llegir un article meu en què feia referència a aquesta situació i van considerar la possibilitat de fer-ne un documental. La idea em va semblar bona. Vaig assumir la direcció històrica i ells van fer una cosa tan important com és realitzar-la. La recerca específica va produir-se al llarg d'un any.

Quin procés d'elaboració has seguit fins que redactes el guió per a TV3?

És el procés propi d'una investigació: malgrat que la percepció de l'espectador sigui de brevetat, el fet d'haver triat una imatge o una expressió, és el resultat d'un coneixement adquirit en els referents culturals propis que han interpel·lat les fonts primàries. Ara bé, cal tenir present el mitjà, és a dir, la imatge. No és que la imatge substitueixi un discurs, sinó que cal que un discurs, elaborat i cuidat, trobi una representació visual. Aquest és el punt de diferència, i la feina dels reporters i del realitzador Ricard Belis ha estat molt important. M'ha agradat una cosa: tot s'ha fet després de la recerca, o

com a màxim paral·lelament a ella. És a dir, no s'ha buscat primer les imatges i després s'ha construït un discurs (com passa massa sovint) sinó a l'inrevés, que és la forma rigorosa de procedir.

Consideres que estem en una nova fase de "descobriments" d'aspectes nous de la postguerra, o creus que ja s'ha dit el que era essencial i que ara només s'estan fent treballs puntuals?

Coneixem les grans dimensions de la història contemporània que permeten a la nostra societat fer-se càrrec d'on prové. Però desconeixem bastant -no del tot- com era percebut el seu temps per les persones que el vivien, especialment les classes subalternes. Amb el franquisme -quaranta anys de la història d'aquest país- succeeix el mateix: Hi ha una investigació important, densa i rica sobre el període, i això permet explicar què va ser. Tanmateix, hi ha camins per explorar que poden donar encara coneixements rics. Per exemple si en dels elements del franquisme va ser la violència repressiva convé conèixer millor com va ser viscuda, i com va afectar l'existència dels ciutadans. Les presons, per exemple, eren un àmbit desconegut - encara ho és- i el món femení encara ha de ser conegut amb més deteniment. Conèixer més, per a què? Per saber el valor de la democràcia.

Un tema recurrent, i que a més té una certa lectura política, és el de si el franquisme ha estat o no una variant dels feixismes europeus dels anys 30. Pots parlar una mica d'aquest tema?

El 1936, Angelo Tasca va escriure que "Definir el feixisme vol dir, sobretot, escriure la seva història. Una teoria del feixisme hauria de partir de l'estudi de totes les seves formes, de les encobertes tant com de les explícites, de les reprimides tant com de les triomfants; doncs hi ha diferents tipus de feixisme, i cada una conté tendències múltiples i a voltes contradictòries, que es desenvolupen i poden arribar a modificar alguns dels seus trets fonamentals. Definir el feixisme equival a comprendre la seva evolució, a captar la diferència específica en un país determinat i en una època determinada".

El principi segueix sent vàlid avui. A mi i a molts ens sembla que aquesta és la bona perspectiva històrica, és a dir: establir que no hi ha un model de feixisme, sinó que hi ha

un procés històric en què apareixen i es desenvolupen amb sort i èxit divers, uns règims anomenats feixismes. L'error de sociòlegs i politòlegs i algun historiador, està en voler establir un model a partir del qual comprovar si cada un dels règims anomenats feixismes compleix exactament els requisits del model per poder qualificar-lo com a tal... d'aquesta manera se separa el fenomen feixista de l'escenari històric en el qual sorgeix i ignoren la seva funció social i l'estructura de poder. Amb aquest posicionament neguen la naturalesa feixista del règim franquista.

En canvi, per a un sector molt ampli de la nostra historiografia, en el qual m'incloc, el concepte històric "feixisme" és aplicable a uns règims basats fonamentalment en el nacionalisme extrem, en la voluntat imperialista, en els mites de la comunitat nacional harmònica i sense conflicte, en el líder messiànic, en l'antiliberalisme i en l'antisocialisme radicals, i també en un anticapitalisme purament retòric. Uns règims que van propugnar, per bé que rarament ho van assolir, un Nou Ordre totalitari; uns règims que es van instal·lar en societats travessades per fondes crisis polítiques i socioeconòmiques inmerses en intenses mobilitzacions polítiques i socials, i amb unes classes dominants que rebutjaven les conseqüències dels processos de democratització endegats per les classes subalternes.

Els infants ha estat un treball per a la televisió; tindrà una continuïtat en una obra escrita? Pots fer-nos un avançament de les novetats que tindrà en relació al documental de TV3? Quan serà editat?

Les pèrdues de fills presidis formava part d'un macroprograma de recerca meu sobre l'univers penitenciari femení entre 1939 i 1950. Ara estic redactant els primers resultats i l'hivern que ve apareixeran publicats per l'editorial Temes de Hoy. Després del documental "Els nens perduts..." diverses editorials es van interessar per fer-ne un llibre monogràfic. La conseqüència és que Montserrat Armengou, Ricard Belis i jo mateix estem preparant un llibre sobre el tema que apareixerà a finals d'aquest any publicat en català per Proa i en castellà per Plaza & Janés; i consistirà bàsicament en el guió ampliat del documental televisiu, ampliat amb testimonis i reproducció d'alguns documents inèdits.

I una darrera pregunta: com explicar-se la llarga durada del règim de Franco?

Per la repressió interna, en primer lloc, que no va ser altra cosa que una inversió en sang. Tot va haver de començar de nou.

En segon lloc, el caràcter que des de la fi de la guerra mundial van prendre les relacions internacionals, amb una bipolarització en dos grans blocs i que denominem Guerra freda. El Bloc Occidental incorporà Franco entre els seus i va salvar el règim que podia haver contribuït a enderrocar. De fet, el 1945 les autoritats franquistes temien per la seva continuïtat. La Guerra Freda provocà una actitud magnànima amb el darrer estat feixista europeu i això el va salvar en aquell moment tan crític. D'altra banda, la ciutadania espanyola havia sortit d'una Guerra Civil cruel i havia patit una repressió duríssima que va prosseguir als anys següents; a banda dels que veien amb bons ulls la dictadura perquè garantia l'ordre, la resta de població, majoritàriament es va resignar. Lentament va anar sorgint una contestació i més tard una oposició, la funció fonamental de la qual no era el derrocament del dictador, sinó la impossibilitat de la seva continuïtat un cop desaparegut el dictador. Lentament, l'oposició va aconseguir crear un model polític i de convivència civil alternatiu al franquisme, aquest és el model que lluita durament amb el continuïsmen franquista en els anys de la transició, i malgrat que moltes coses possibles es van perdre, va acabar imposant-se.

Julio Clavijo

CLÍNICA
DENTAL

DR. TOMÀS BOIX I SANS

ESTOMATÒLEG
METGE DENTISTA
Col·legiat nº 2256

Consultes hores convingudes

CLÍNICA DENTAL
C. Sant Rafael, 35, 1r-1a
- Casa Batlló -
Tel. 26 95 19
17800 **OLOT** (Girona)

Quines històries!

El Tractat d'Utrecht

He llegit a *Muy Interesante* (núm. 251, abril 2002), una revista d'un pretès científicisme però amb molts lectors, una visió esperpèntica del tractat d'Utrecht de 1713 (la pau europea que deixa sols els catalans davant del rei Felip) que acaba presentant els fets de l'Onze de Setembre com una folla tossuderia dels habitants de la ciutat de Barcelona que ben singularment es negaven a acceptar allò que no només els súbdits de la corona borbònica havien legitimat sinó que havia rubricat tot Europa. En la informació de la revista científica espanyola, òbviament no hi havia cap referència a la situació confederada de l'Estat que l'uniformisme borbònic volia suprimir, ni cap referència a fets precedents com Almansa, Xàtiva, etc.

En una recent visita a Olot, l'escriptor Ferran Torrent es queixava que sempre que apareixia alguna informació sobre València a TV3, la nostra, era en un to negatiu, especialment si es tractava d'una qüestió relacionada amb la consciència nacional. En definitiva, defensava que la solució era consolidar el valencianisme com una forma de fer catalanisme, i destacava que el barcelonisme que torna a posar-se de moda com en els temps de la "guache divina" hi és ben contrari, perquè redueix la situació a unes ridícules pretensions provincianes enfrontades amb el dinamisme de la capital de l'Estat.

El cas és que la incomprensió entre els territoris dels Països Catalans ja fa massa anys que dura (i bona part de culpa la té l'"autisme" del Principat) mentre uns altres se'nprofiten: quan aquí ens anem distraient fent-nos la traveta a tort i a dret, la deformació de la història que vol implantar el govern d'Aznar (recordem el decret d'Humanitats?) va fent fortuna.

L'exemple occità és massa proper perquè algú pretengui no adonar-se'n: va passar de ser la cultura europea més important al final de l'Edat Mitjana, a una pseudoexistència moribunda en l'actualitat, ofegada per persecucions religioses, pels Borbons i pels jacobins centralistes. La imatge del Rosselló ja s'hi acosta (la "nova història" d'Aznar tampoc no explica com és que aquesta terra catalana ara és a l'Estat francès; sembla que va ser un generós regal dels Àustries als Borbons vés a saber per què!) i a poc a poc tots ens hi anem acostant en aquest món globalitzat d'avui que iguala en les formes paraculturals però desiguala en l'economia.

Peatges

Estem tan acostumats a pagar peatges que quan ens apugen els preus creiem que és pel bé comú: a Olot han apujat l'impost d'escombraries en pro de la recollida selectiva, el govern ha apujat l'impost sobre els carburants en pro de la sanitat, RENFE incorpora una taxa en el preu dels bitllets en pro de la seguretat..., i els usuaris afectats n'han assumit el cost i ningú no s'ha queixat pel bé del país.

Ara: quan el govern balear implanta una ecotaxa per preservar el territori insular en benefici de tots, els empresaris afectats corren a revoltar-s'hi. És clar que els interessos empresarials no saben res de defensar la natura i la identitat si els comencen a tocar l'euro... Potser els seus interessos no són els del país?

Pere Gómez

El turisme a la Garrotxa

El turisme cada vegada ha adquirit més rellevància en la vida de l'ésser humà, fins al punt que la nostra societat seria incomprendible sense el turisme, és a dir, sense la recerca de l'oci,

de la cultura i del descans en indrets llunyans i diferents d'on residim habitualment.

A més, el turisme ha esdevingut un element de gran importància en l'economia de molts països, especialment en països com el nostre, on els serveis ocupen una posició important dins l'activitat econòmica.

A Catalunya, la indústria turística esdevé un motor important en l'economia, especialment a les comarques del litoral català, però cada vegada més, l'activitat turística s'està desenvolupant en major grau a les comarques de muntanya i d'interior.

Els inicis del turisme

Des de sempre, l'ésser humà s'ha desplaçat pel territori, i un dels motius d'aquest moviment ha estat la recerca de "l'oci". Persones emprenedores, mogudes per les seves inquietuds culturals i intel·lectuals, han organitzat grans viatges i ens han deixat cròniques de les seves aventures, com els grecs i els romans – A l'Odissea es parlava d'un viatge cap a Delfos, i els romans ja tenien "guies" on s'especificaven camins, vies, distàncies i el temps que es trigava en realitzar els viatges.

Durant l'edat mitjana, en plena expansió del cristianisme, neixen els itineraris religiosos com les pelegrinacions cap a Terra Santa, cap a Santiago, etc. En el segle XV els viatges cap a noves terres com els de Marco Polo o Colon al nou món, aixequen una gran expectació pels viatges.

Però no es pot parlar literalment de turisme fins pràcticament el començament de la Revolució Industrial al segle XVIII, quan molts nobles, majoritàriament la burgesia anglesa, varen promoure els balnearis i els viatges, enviant els seus fills al "gran tour" (paraula de la que es creu en deriva turisme) un viatge d'aproximadament 3 anys per conèixer les cultures i monuments de l'Europa meridional i mediterrània.

No va ser fins al 1841 que Thomas Cook va organitzar el primer viatge turístic, quan va fletar tot un tren amb 570 persones per anar a un congrés d'antialcohòlics.

Durant el segle XIX, l'accés al temps lliure remunerat, s'amplia a industrials, comerciants, i professionals lliberals. Les primeres vacances pagades a finals d'aquest segle estenen el dret de l'oci turístic a un major nombre de gent, però encara no s'executen els mecanismes de comercialització i gestió de fluxos a gran escala, ni els treballadors posseeixen els mitjans econòmics per desenvolupar el conegut turisme de masses.

Durant la primera meitat del segle XX, tot i la creació dels primers tour-operadors relacionats amb el turisme cultural i de balnearis, el turisme ha estat ús exclusiu de l'aristocràcia. És en aquest temps quan es reinventa el litoral com a espai turístic més atractiu per a passar-hi el temps lliure.

Del turisme de masses només es pot parlar a partir del període de reconstrucció i creixement econòmic després de la Segona Guerra Mundial. Els enormes progressos en productivitat permeten augmentar els salaris, disminueixen els costos de producció dels productes ordinaris (millora el nivell de vida) i es redueix l'horari laboral (augment del temps lliure). Aquesta creixent demanda massiva obliga la creació de mecanismes de gestió i de producció de vacances relativament econòmics, normalment de sol i platja.

Així, des dels anys cinquanta fins l'actualitat, s'obre una etapa d'alt creixement en la construcció de l'espai turístic, particularment el litoral.

Entrat el segle XXI, el turista cada vegada ha viatjat més, és més exigent, més culte i més sensible amb el medi ambient, en definitiva, les seves necessitats han canviat.

Tot això fa que la indústria turística evolucioni i s'adapti a les noves necessitats dels individus i que sorgeixin noves tipologies de turisme "fetes a mida pels nous turistes", com el turisme ecològic, el turisme d'aventura, el turisme de negocis, turisme esportiu, turisme espacial etc..

La comarca de la Garrotxa és un clar exemple de la importància creixent del turisme a les comarques de l'interior, especialment des de la creació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa l'any 1982.

Indrets com La Fageda d'en Jordà, els volcans Crosat, Santa Margarita i Montsacopa, així com el nucli medieval de Santa Pau i Parc Nou d'Olot i molts altres.. constitueixen un interessant reclam turístic pels visitants de la Garrotxa. El turisme ben planificat i gestionat pot ser molt beneficiós per la nostra ciutat i comarca, ja sigui en sentit econòmic, generant riquesa – especialment pel sector hostaler i de serveis- o social revitalitzant els nuclis rurals, evitant l'èxode rural i incentivant la creació de riquesa econòmica, mitjançant la creació de noves empreses de serveis, creant llocs de treball etc..

Malgrat l'augment evident del turisme en els darrers anys a la nostra comarca, sembla que la ciutat d'Olot no està aprofitant aquest flux de visitants com podria fer-ho. Tot sembla indicar que els turistes que visiten la comarca, especialment El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, tan sols visiten i "fan vida" als municipis veïns de la ciutat i obliden, en certa manera, els atractius i serveis que pugui oferir la capital de la comarca.

És per això que alguns olotins es pregunten: S'està realitzant una adequada promoció turística de la ciutat d'Olot, o en qualsevol cas, interessa fer-la? Segons les estadístiques les visites a la ciutat d'Olot estan disminuint considerablement *

Podria la ciutat d'Olot beneficiar-se en major grau del turisme que visita la Comarca o el Parc Natural? Existeixen les degudes infraestructures turístiques, així com capacitat hotelera suficient per rebre turistes a Olot? Hi ha algun acord entre els diferents sectors turístics per realitzar una promoció turística conjunta pel benefici del diferents municipis –i no només d'alguns com podria ser el cas de Santa Pau?

Podria afectar negativament l'activitat turística els espais naturals protegits del Parc Natural?

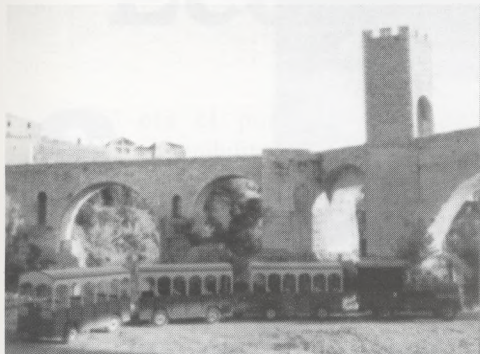
Des del 440 hem demanat als principals ens, tant públics com privats, vinculats al sector turístic de la Comarca, que ens parlin de la importància del turisme a la Garrotxa, dels aspectes positius i negatius del mateix, de la seva evolució, dels plans de futur, etc.

* Segons les dades *Estadístiques Comparatives de Visitants 1997-2002* de l'Oficina Municipal de Turisme d'Olot el nombre de visitants del darrer any han disminuït en 517 visites respecte l'any anterior, i el mes de gener del 2002 ha estat el mes amb menys visites turístiques dels darrers sis anys.

Miquel Manzano

Turisme Garrotxa: el turisme a la Garrotxa (i a Olot)

El turisme és una activitat que podríem qualificar de doblement transversal: és una activitat que necessita un territori -gran o petit, tant se val- i que, a més implica una diversitat de serveis: cal menjar, dormir, fer activitats, etc.

La primera conseqüència d'aquest caràcter transversal és que, per ser eficaços, els gestors d'un territori turístic han d'establir una coordinació entre els prestataris de serveis d'aquest territori. I la segona, que aquests prestataris han de ser conscients que no poden oferir uns bons serveis en solitari: a la llarga no serveix de res que el menjar d'un restaurant sigui molt bo si el territori que l'envolta està fet un desastre o els carrers brutegen. Perquè la percepció del visitant és una percepció transversal o global que no es decanta per un únic element isolat. Això no vol dir, naturalment, que el visitant no es fixi en uns punts destacats que sobresurten pel seu interès: un paisatge esplèndid, un àpat deliciós o un allotjament acollidor.

De tot això en podem trobar bons exemples a la Garrotxa. En els darrers 5 o 6 anys la Garrotxa ha esdevingut una destinació sol·licitada i amb molt bona reputació, un destí consolidat per a caps de setmana, vacances de Setmana Santa, el mes d'agost i la tardor. I aquest fet ha dut com a conseqüència un increment important de l'oferta, especialment en residències cases de pagès, activitats i restauració.

El repartiment dels turistes s'ha produït una mica arreu del territori, tot i que hi ha percepcions que el situen més en punts determinats, com ara Besalú o Santa Pau, i en detriment de la capital, Olot. No obstant això, aquesta és una percepció falsa i fins i tot doblement falsa: primer perquè Olot és la capital que concentra els serveis de la comarca i és pas inevitable per als turistes - deixant potser de banda els visitants d'unes hores-, i segon perquè Olot té prou atractius a més dels serveis, que són intensament visitats, dins i fora del casc urbà. Cal recordar que les grederes del volcà del Croscat, per exemple, són dins del terme municipal d'Olot?

Segui com es vulgui, aquestes percepcions són anecdòtiques en una comarca que ha fet una aposta ferma per treballar en conjunt i satisfer tots els reptes que resulten del caràcter transversal que abans assenyalàvem. I en aquesta aposta ens caracteritzem per l'excel·lència: l'experiència de l'Associació la Garrotxa Terra d'Acolliment Turístic s'està posant com a model en molts dels seminaris, col·loquis i jornades sobre turisme que es fan a Catalunya i arreu. Per només parlar dels més recents, d'aquest any 2002, s'ha explicat com a exemple: el mes de març al Castell de Montesquiú (Osona), el febrer a la Vilella Baixa (Priorat), el gener a Tortosa i ... també a Hannover (Alemanya).

Per què aquest interès? Tot i que des d'una òptica local tendim a no valorar el que anem aconseguint, quan es veu amb una certa perspectiva

hi ha tot un seguit de característiques remarcables. En primer lloc hi ha l'aspecte organitzatiu: aplegar en una associació voluntària i cotitzant els representants dels 21 municipis de la comarca, el Consell Comarcal, el Parc Natural i la totalitat del gremis i associacions sectorials privats no és freqüent i a la Garrotxa és un fet consolidat des de 1996.

En segon lloc hi ha l'aspecte de planificació: la comarca disposa des de l'any 2000 d'un pla de desenvolupament del turisme sostenible que ha rebut el reconeixement europeu: la Carta Europea del Turisme Sostenible als Espais Protegits conté el compromís de les institucions per dur a terme 28 actuacions per a la millora del turisme a tota la comarca, amb el parc natural com a eix central. La Federació Europarc va distingir aquest Pla d'actuació amb un guardó que només posseeixen fins ara altres 6 espais protegits europeus.

L'aposta recent de tota la comarca per la qualitat dins del marc que ofereix el programa LEADER PLUS serà l'instrument que ens ha de permetre materialitzar moltes d'aquestes actuacions.

En efecte, encara hi som a temps per evitar els errors d'altres territoris i mirar d'afavorir un desenvolupament sostenible del turisme al nostre territori que eviti la degradació dels seus valors naturals, que eviti la massificació i que afavoreixi un recurs econòmic que prioritzi la qualitat.

Els perills que cal conjurar si volem dur a bon terme aquesta empresa són l'individualisme i la visió a curt termini. En aquest sentit, malgrat el camí ja recorregut i els reconeixements forans, queda encara molt per fer. Canviar les mentalitats és una tasca molt lenta, i afermar la confiança de públics i privats en aquest model resulta complicat.

Hauria de quedar clar que els ens locals tenen una gran responsabilitat en aquesta tasca, i els privats han d'entendre que Terra d'Acolliment ofereix oportunitats i dóna suport a projectes, però que la feina per millorar s'ha de fer també des de cada establiment.

No obstant això, tot sembla indicar que anem pel bon camí. Terra d'Acolliment agrupa 115 dels establiments privats del sector (més del 80% del total) i, pel que fa a projectes, n'hi ha un de començat que pot tenir una gran transcendència pel futur: l'aproximació a nous mercats sobre la base de l'elaboració de productes relacionats amb el senderisme per ampliar el temps d'estada a la Garrotxa i omplir els buits estacionals que avui per avui fan baixar la rendibilitat de les empreses turístiques. Aquest projecte ens permetrà rebre uns visitants nous que s'ajusten a un perfil ideal: estar-se entre 6 i 9 dies al territori, fer estades entre setmana i en temporada baixa, estimar i respectar la natura, i valorar la qualitat.

Josep M. Prats

Associació la Garrotxa Terra d'Acolliment Turístic

Turisme i protecció al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

Una de les contradiccions més paradoxals a les quals els gestors d'espais protegits hem de fer front és l'existència del turisme dins de l'espai. Aquesta activitat pot esdevenir un veritable malson, perquè tendeix a seguir una dinàmica perillosa: declarar un espai protegit sol tenir com a conseqüència donar-li una publicitat extraordinària, que suscita immediatament l'interès d'un nombre cada cop més gran de gent que fa augmentar la pressió sobre el territori fins als límits del que és suportable i que pot comprometre l'objectiu principal: la conservació dels valors naturals.

Reconèixer un territori com a parc natural és destacar-ne els valors: paisatge, flora fauna o geologia. Un territori excepcional que de forma natural atreu els visitants, indueix activitats i suscita tot tipus d'expectatives.

Com aturar aquest cercle viciós? És possible realment fer compatible la protecció i conservació de la natura amb un desenvolupament econòmic ordenat i el respecte pels valors de la comunitat local? Aquest és l'objectiu declarat del desenvolupament sostenible, però amb quines garanties d'èxit?

El caràcter sostenible d'una activitat només es pot demostrar al final, quan ja s'ha realitzat o quan fa un cert temps que es realitza. Abans de començar, o poc després, la sostenibilitat no passa de ser una declaració d'intencions, les úniques garanties de la qual són les mesures de seguiment i control que es poden preveure per acompanyar l'activitat.

I aquí rau una de les respostes als interrogants anteriors: seguiment i control significa planificació. Si es vol de veritat tenir un turisme sostenible, cal planificar al màxim el seu desenvolupament.

Al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa aquesta és una tasca feta. La Carta Europea del Turisme Sostenible ha permès planificar el desenvolupament del turisme dins del parc i a la resta de la comarca per un període de 5 anys. I amb l'avantatge que aquesta planificació s'ha fet amb la participació de totes les instàncies implicades i no unilateralment des del parc: ajuntaments, Consell Comarcal i establiments privats han participat activament a decidir com volen que sigui el seu futur i quines actuacions cal dur a terme per assolir-lo.

Però la planificació, tot i ser important, pot resultar poc efectiva sense el concurs de la gent implicada. La gestió del turisme al parc no es pot dur a terme sense la col·laboració del sector turístic, que n'és protagonista en primera línia.

Aquesta col·laboració, però, no sempre és fàcil ni evident. Per començar, cal que porti avantatges, tant pels uns com pels altres: el parc ha d'abandonar una mentalitat purament administrativa i oferir solucions viables als empresaris. Això, a la zona volcànica és possible mitjançant la col·laboració amb l'Associació la Garrotxa Terra d'Acolliment Turístic.

Però, per un altre cantó, els empresaris han de ser conscients que un espai protegit és un territori fràgil on no tot s'hi val. Per tant, a l'hora de plantejar-se les seves opcions, han de prendre en consideració com poden afectar aquest territori. I això amb la certesa que si col·laboren a malmetre'l, ells mateixos en sortiran perjudicats. Els clients cada cop són més exigents en relació a les mesures ambientals o amb el grau de conservació dels valors naturals. Cada cop hi ha menys persones que vulguin carregar amb la mala consciència de provocar destrosses a la natura quan se'n van de vacances.

Però hi ha un tercer factor molt important: la gent de la Garrotxa, els seus habitants. No es pot produir un desenvolupament turístic sense escoltar i tenir en consideració la gent que viu i treballa al territori. Perquè el parc és també la zona d'esbarjo privilegiat dels garrotxins. Cal no oblidar que la majoria viuen a Olot i, en aquest sentit, cal entendre'ls com a gent de ciutat que necessita el contacte amb la natura. Per tant, el turisme que volem ha de respectar també i primordialment aquests usuaris. I això encara més si, com és el cas, aquesta habitants coneixen i estimen el seu entorn, del qual se senten justament orgullosos i responsables.

Altres tants reptes que la Carta Europea ha procurat tenir presents en la seva planificació, però que només es podran assolir en la mesura en què s'estableixi una veritable col·laboració entre aquests diferents actors. L'harmonització de tots aquests interessos, tots legítims, donarà la clau de si és possible o no un futur amb els valors naturals que ens caracteritzen ben salvaguardats.

Francesc Xavier Puig

Director del Parc Natural de la Zona de la Garrotxa

Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa

Sota el punt de vista de la sostenibilitat i en funció del volum de visitants, els sistemes de transport emprats i el tipus d'activitats que es duen a terme, el turisme pot tenir uns efectes tan beneficiosos com perjudicials sobre el territori i el medi ambient en general.

Entenem com a activitats perjudicials totes aquelles que, directament o indirectament, contribueixen a la destrucció més o menys severa del paisatge o a la seva contaminació. De totes, el transport és potser la més impactant, malgrat que al primer cop d'ull hom pensi més en d'altres.

L'accés a la comarca es millora (sota el punt de vista de la rapidesa i seguretat dia a dia, malgrat que s'aposta per grans carreteres, potenciant encara més l'ús de l'automòbil. La pèrdua de qualitat de l'entorn seria menor construint un traçat ferroviari i millorant la xarxa viària existent. Permeteu-nos una mica d'educació ambiental: el tren es potencia cada vegada més des de la Comunitat Europea davant del caos i la bogeria automobilística on estem immersos. A la Garrotxa comencem a tenir embussos en hores punta, però encara tenim molt de territori per xafar amb noves carreteres i molts d'arbres per absorbir els "beneïts" gasos contaminants d'efecte hivernacle (contribuents al canvi climàtic, a malalties o a la destrucció forestal, segons admet la comunitat científica). Contra més benzina es crema, més salut (econòmica, diuen) té un país, i menys salut física i ecològica tenim les persones i la terra en general (per cert, ni la benzina sense plom ni els catalitzadors solucionen el problema de cap manera, afegint en alguns casos nous compostos nocius a l'atmosfera). Hi ha gent que no s'acaba de creure això que aquí es diu, potser per no tenir d'actuar al respecte: d'altres, sabent que és veritat, trien seguir com si res, en un exercici de cinisme. A la construcció de carreteres hi hem d'afegir la pèrdua de sòl agrícola o forestal, el soroll, els accidents, l'especulació urbanística... Per acabar amb el tema del transport, a nivell comarcal cal un estudi –si no n'hi ha cap de fet– de la mobilitat turística que porti a una millora del servei d'autobusos i microbusos als llocs d'interès, a més de la restricció motoritzada a moltes àrees de muntanya, de la

possibilitat d'un servei de taxis –no especulatiu– en determinades pistes massificades i la creació d'àrees d'aparcament on acaba l'asfalt, tot això ben a l'abast de tothom a través dels establiments, oficines d'informació i tour-operadors. Turisme, sí, però contra menys cotxes, millor. Cal dir que també seria paradoxal demanar contenció als turistes mentre els autòctons fem el que ens peta: si no som capaços de donar exemple agafant transports públics –el bus transversal i el TPO van quasi buits!–, compartint el cotxe o deixant-lo a casa per anar amb bici o a peu quan sigui possible.

Quant a l'anomenada capacitat de càrrega turística, cal considerar que depèn de si les activitats que es fan són respectuoses; el senderisme, el cicloturisme, les visites culturals (museus, arquitectura...), o els valors naturals d'una comarca única (paisatges, fauna i flora...), l'oferta gastronòmica i d'allotjaments... són totes possibilitats pel visitant a la comarca que, ben efectuades i gestionades, comporten un baix impacte ambiental, tret els residus que genera tot aquest públic i que haurien de contribuir a minimitzar amb el pagament d'una ecotaxa (per cert, un impost que podria revertir en millores ambientals més enllà de la gestió de deixalles)

La promoció dels itineraris de 4x4, els quads (motos de 4 rodes) i el motorisme en general, els vols amb ultralleugers, o qualsevol altra forma d'activitat a motor, s'allunyen d'aquest caràcter sostenible. Per volar tenim globus, parapents i ales delta, per anar per terra una amplíssima xarxa de camins i senders per un relleu únic, que cal acompanyar de bones guies escrites, no de grans cartells i pals senyalitzadors, on calen millors mapes i també la formació i promoció de guies personals qualificats, es poden potenciar més les rutes amb cavall o amb animals d'abast –com els burros– per portar les càrregues, tenim una creixent xarxa de carrils-bici que es pot millorar moltíssim (la connexió amb la Ruta del Ferro al Ripollès, la Vall del Fluvià, el casc urbà d'Olot...)

El descens de barrancs d'aigua és una altra de les activitats poc sostenibles; la freqüentació humana dels cursos fluvials de zones d'alt valor ecològic té un efecte nociu per a una fauna

molt sensible; per això estem en contra d'aquesta pràctica si no és per raons científiques. Per contra, l'escalada regulada en zones d'absència de rius i el bany a les gorgues on el riu té més cabal, poden donar als buscadors d'emocions fortes i de la frescor de l'aigua a l'estiu, opcions molt menys impactants per l'entorn.

Cal fer esment de la cacera, una activitat que també atrau molts visitants i que mou força diners, tot i que es queden a les butxaques dels propietaris de vedats que, en la majoria dels casos, són forasters. Si bé és cert que l'activitat cinegètica controla la població desmesurada de senglars, la cacera es fa difícilment compatible amb el senderisme quan s'observen molts caçadors que no respecten les distàncies de seguretat, van amb l'arma carregada pels camins o tenen comportaments xulescs com va passar recentment a Monars. A això cal afegir la mort d'espècies protegides en determinades àrees –com la Vall de Ribelles– on l'isolament permet la impunitat d'alguns personatges que, com diu un refrany, podrien desaparar-se al seu "ocellet".

Pensem que també és necessària la dotació de més agents forestals, una mesura que facilitaria el compliment de les normatives i la dissuasió dels més "gamberros". Tot i així, és molt important que es faciliti, a través d'un seriós pla d'actuació, l'establiment de nous habitants a llocs aïllats però molt dignes, ja que la seva sola presència comporta una forma de vigilància de focs i il·legalitats.

Si hem d'anar cap a la sostenibilitat, això vol dir, cap a activitats que no comprometin el medi ambient del futur, el turisme s'hauria de caracteritzar pel seu nul impacte ambiental. Hem d'anar educant els visitants per tal que entenguin que es pot gaudir enormement del país sense malmetre'l, i que no és possible fer el que es vulgui allà on es vulgui. A tothom interessat en aquest tema i, en especial als membres de les administracions i de la indústria turística, els recomanem la "*Carta europea de turisme sostenible*", que es pot trobar al centre de documentació del Parc Natural.

ANEGx
anegxs@terra.es

El turisme rural a la Garrotxa

En els últims anys ha augmentat notablement el nombre de visitants a la comarca. Això ha fet que cada vegada l'oferta turística sigui més variada.

El turisme rural és sens dubte una opció més que encertada per molta de la gent que ens visita.

La comarca disposa d'una trentena de cases adequades per a l'allotjament rural, ja siguin masies independents, allotjaments rurals, o bé cases de poble.

La característica principal d'aquest tipus d'allotjaments és la seva completa integració en l'entorn. Moltes d'aquestes cases tenen un gran valor arquitectònic i cultural per la seva antiguitat i el seu marc ideal; d'altres estan plenes de valors tradicionals; totes estan envoltades de la gran riquesa natural que marca la idiosincràsia de la Garrotxa.

El turisme rural va en augment. És un turisme amb futur. El tracte familiar, la integració amb el medi, l'inqüestionable i particular encant de cada mas i cada habitatge, i la comoditat de sentir-se com a casa quan es viatja amb els nens, han fet que cada vegada més el turisme familiar i les parelles joves de 28 a 45 anys demanin aquest model d'allotjament.

Els clients habituals del turisme rural valoren en gran mesura la tranquil·litat que es respira a l'entorn. Els agrada el país per les seves coses més simples: el paisatge, el medi, els animals, l'arquitectura rústica...

És habitual que durant la seva estada visitin el marc natural de la Garrotxa, que facin excursions culturals i que s'interessin per les tradicions i la cultura de la comarca.

La Garrotxa és una comarca privilegiada per aquest tipus de visitants. L'entorn idíl·lic i la diversitat de masies i allotjaments rurals fan que la demanda vagi en augment i que el futur d'aquesta opció per al visitant estigui garantit.

Begoña

Turisme, indústria i ciutat

Olot és una ciutat en regressió econòmica i social. El vell model basat en una indústria poderosa, un mercat comarcal potent i una bona oferta cultural ha fet figa. La falta de visió dels nostres dirigents polítics, econòmics i socials associada a una acció política populista, carrinclona, conservadora i cofoia durant massa anys no ens ha permès adaptar-nos als nous temps i a les noves circumstàncies. El problema no ha estat de diagnosi, sinó de mala gestió. Ara ja fa més de 25 anys que en un dels primers mítings que es varen fer a Olot es va plantejar amb tota cruesa el futur que ens esperava si no s'arranjava la carretera de Girona i si l'Eix Transversal no passava per Olot. Profetitzaven el que finalment ha passat: quedarem fora de circuit i la nostra indústria perdrà competitivitat i marxarà cap altres llocs. Aleshores un sector majoritari de la població d'Olot no ho va veure clar, no s'ho va creure, i els polítics es varen arronsar. Impulsar aquest pas endavant era impopular. Ningú se'n va tornar a recordar, d'aquestes obres, fins el dia que vàrem veure'ns la pedregada a sobre. Però ja era tard. Olot durant massa anys no va tenir sol industrial, dificultant el creixement i la modernització de les empreses, i per si això fos poc som la capital de comarca més mal comunicada del país i ara que voldríem les noves vies de comunicació resulta que ja estan fetes a altres llocs. En paral·lel a tot aquest procés econòmic, i per les mateixes raons, el prestigi cultural d'Olot també ha decaïgut, víctima de la mentalitat tancada i carrinclona que ens ha governat i de la pèrdua de pes demogràfic i social d'Olot.

En el moment que va esclatar públicament la crisi, amb el tancament de les indústries Privata, el nostre Ajuntament, encara encapçalat per Pere Macias, i el govern de Catalunya, incapaços o impotents per proposar solucions, ens varen enviar un missatge enverinat: **"No us desanimeu, el futur és el turisme"**. Un missatge que de mica en mica va calant. Més que res, perquè no es veu cap altra solució. Quan, en realitat, el turisme no és el futur. No pot ser el futur. La Vall d'Aran tot i tenir les millors pistes d'esquí de l'estat i haver urbanitzat tots els racons de la vall amb residències per rics i famosos hivernants, no pot sostenir ni tan sols 6.000 habitants fixos. I nosaltres som 40.000! Que ningú entengui queestic en contra del turisme. Res més lluny de la realitat. Entenc que és positiu que la gent ens visiti, consumeixi i es diverteixi aquí. Però en aquesta comarca el turisme sempre serà només una activitat complementària o auxiliar. Minoritària. Restringida. Necessàriament acotada, perquè el nostre territori és petit i fràgil. Si no volem emplenar la comarca d'insostenibles urbanitzacions de segona residència no podem incrementar gaire més el nombre de turistes que ens visiten. Senzillament perquè els nostres valors turístics estan ja sobre explotats. Aneu si no a la Fageda o a Santa Margarida!. El potencial de creixement econòmic del sector turístic és molt limitat. A tot estirar podria arribar a mantenir el doble de la gent que ara hi treballa. O sigui, ben poca cosa!

El dilema, per tant, no es planteja entre indústria -i el que representa de millores en les comunicacions i augment de polígons industrials a les planes- **o turisme** -i el que representa d'urbanitzacions fantasmes, sobre-explotació dels recursos més fràgils (Fageda, Volcans, Fonts, Alta Garrotxa,...) i baixa qualitat dels llocs de treball (estacionals, en caps de setmana, sense qualificar,...)- **sinó entre indústria i pèrdua de població**. I és en aquest àmbit on hem de decidir què fem o què volem fer. Volem perdre població? Aquests és l'autèntica qüestió. **Volem seguir essent una ciutat o volem ser un poble?** No es pot perdre de vista que els equipaments i els serveis (públics i privats) requereixen per funcionar amb normalitat un mínim de població potencialment usuària. Si es cau per sota d'aquest llindar els serveis deixen de ser rendibles (econòmicament i socialment) i desapareixen o no s'arriben a crear. Perquè creieu que a Olot no hi ha el Zara, el Maximo Dutti, el Prenatal o el Pans&Company? No pas perquè tinguem una oferta comercial equilibrada que els fa innecessaris i no rendibles, no, senzillament perquè la ciutat ha quedat petita, i es considera -amb tota la raó- que els seus habitants compren en una altra ciutat. Fixeu-vos que totes les ciutats mitjanes de Catalunya, entre les quals Olot es considerava integrada encara no fa ni vint anys, tenen Universitat o Facultat. Estem a punt de caure al pou!

Hem de trobar una manera de viure en aquest indret amb una bona qualitat de vida, que vol dir bons serveis públics i privats, sense malmetre l'essència del paisatge i l'entorn. O sigui, hem d'apostar decididament per la indústria que tenim, ja que és el sector productiu que menys territori consumeix (tot i necessitar carreteres, túnels i polígons), és més sostenible que cap altre sector econòmic, proveeix de millors condicions laborals la ciutadania, i és l'activitat econòmica que menys amenaça el paisatge que tan estimem i els valors naturals que els nostres pares ens varen llegar i que nosaltres volem deixar als nostres fills. Cal combatre, doncs, amb fermesa les campanyes dels sectors carlins de la població, aquells que dos-cents anys després de la revolució industrial encara destil·len un profund sentiment anti-maquinista i ruralista, actualitzat -això sí- amb la nova terminologia ecologista i postcomunista. S'ha de dir ben alt que l'eslògan propagandístic *"el futur és el turisme"* és fals i que, per tant, no pot servir de coartada per justificar les campanyes contra la indústria i les comunicacions. En aquesta comarca, sense la indústria no hi ha futur. Per mantenir la població i augmentar-la, cal mantenir la indústria. I el turisme, i el comerç, i els serveis.

Joan Barnadas i Puigferrer

Diversificació econòmica: El turisme (sostenible) a Olot

En una ciutat amb una tradició industrial tan important com la que té Olot, en un inici, creure que el turisme podia ésser una font d'ingressos,- i per tant de diversificació econòmica- va venir un xic donat per la creació del Parc Natural de la Zona Volcànica, (recordem que això va succeir al 1982, ara fa vint anys).

Per tant, tot això del turisme és una cosa relativament nova per la nostra ciutat, i en ésser una cosa nova ha permès que s'hagi pogut introduir una planificació econòmica, pactada i en col·laboració conjunta entre el sector privat i el sector públic.

I al parlar de planificació m'estic referint al fet d'establir una estratègia en la qual s'hagi apostat per un públic determinat (molt important) i per tant, i com a conseqüència, per una oferta concreta de serveis la qual contempli les infraestructures necessàries, la promoció adequada, i la comercialització més efectiva i directa. Aquesta estratègia s'anomena Carta Europea de Turisme Sostenible, i l'Ajuntament d'Olot va contribuir a la redacció de la mateixa i a l'aplicació de les accions que d'ella se'n deriven.

La política de promoció econòmica de l'Ajuntament, i per tant la política de turisme, s'ha de desenvolupar seguint uns criteris de sostenibilitat i les accions a emprendre s'han de planificar tenint en compte la iniciativa privada (Taula de Turisme d'Olot i l'Associació Garrotxa Terra d'Acolliment)

Les polítiques que s'han desenvolupat durant aquests dos anys, gairebé tres, del nostre govern es poden agrupar en els treballs conjunts amb l'AGTAT i els treballs per la ciutat d'Olot.

Treballar conjuntament amb l'Associació Garrotxa Terra d'Acolliment (AGTAT) és per un motiu molt clar, qualsevol destinació turística que pretengui assolir uns visitants l'estada dels quals superi un dia, ha de disposar d'un territori suficient per presentar una oferta de qualitat. Les actuacions conjuntes amb l'AGTAT es concreten en la promoció a l'exterior per atraure i consolidar la zona; planificar i millorar els sistemes de comercialització per poder arribar a sectors de mercats especialitzats; i incrementar l'oferta de serveis.

Els treballs interns, de ciutat, han estat múltiples i en aspectes diferenciats:

1) Millorar i incrementar l'oferta de serveis:

✓ Unificació de les dues oficines de turisme de la nostra ciutat (anteriorment hi havia la del CIT i la de l'Ajuntament) per evitar dispersió als visitants i millorar el servei ampliant els horaris d'atenció. L'oficina de turisme està oberta durant tots els dies de l'any, excepte els dies de Nadal i Sant Esteve.

✓ Millora de la senyalització viària, tant per automòbils com per vianants en els d'indrets d'interès.

✓ Establiment d'un transport urbà que permeti relligar les diferents zones d'interès i millorar la mobilitat de les persones grans o amb dificultats motrius.

✓ Trasllat de l'oficina de turisme a l'edifici de l'Hospici, introduint un espai de venda de productes artesans i de promoció de ciutat.

✓ Obertura, per l'Associació Mifas, del Quiosc del Firal com a punt d'informació a més d'oferir el lloguer de bicicletes i la venda de productes típics de la ciutat.

✓ Establiment d'un seguit de visites a espais d'interès cultural o natural de la nostra ciutat (Olot amb un Lot, Coneix la Garrotxa, Observacions Astronòmiques)

2) Millora de les infraestructures.

L'ampliació de l'estació d'autobusos és fonamental - l'ampliació, i no la construcció d'una nova- per la seva proximitat al centre ciutat, això ens permet poder acollir a grups de visitants interessats en la visita d'un dia a Olot i/o per assistir al les diferents activitats culturals que s'organitzen.

3) Incrementar i valoritzar el patrimoni de la ciutat:

✓ Promovem el Volcà Montsacopa (cal recordar que és una reserva del Parc Natural) com a una visita a un espai d'interès natural. Estem estudiant la instal·lació d'uns serveis mínims respectuosos amb la zona.

✓ Recuperem espais del Riu Fluvià, importants tant pel seu valor natural com per la recuperació d'espais públics. Aquests espais representen un passeig pedagògic per al visitant.

D'aquesta manera s'han recuperat les colades basàltiques del Palau, que ja es poden visitar, i està proposada la recuperació de les lleres del Fluvià des del Molí d'en Climent fins a les Fonts de les Tries.

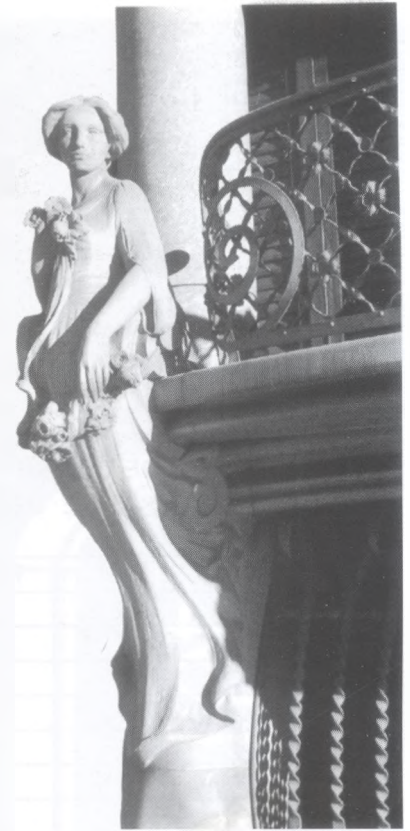
✓ Ampliació del Parc Nou - compra de Mas Tarut- per convertir-lo en un gran centre d'interès natural i cultural d'Olot.

✓ La posada en funcionament dels Museu dels Sants que ens permetrà incrementar l'oferta - Museu-Taller- de visites d'interès cultural a la nostra ciutat.

✓ La potenciació de la Via Verda del carrilet i l'aprovació del nou tram per enllaçar-la amb la ruta del Ferro (St. Joan de les Abadesses).

✓ L'increment en la promoció de l'actual via del carrilet, que ha significat un augment molt significatiu de visitants-passejants, i el projecte aprovat del nou traçat del bicicarril ens permetrà un augment de serveis per poder oferir estades de cicloturisme.

✓ La promoció de la Pista Atlètica per a estades esportives d'equips tant de Catalunya com de la Unió Europea

L'activitat turística a Olot continua progressant i cada vegada la nostra ciutat, i la zona de la Garrotxa, s'està establint com a espai de referència en les destinacions turístiques d'interior, tenint en compte que la planificació segueix criteris de qualitat i sostenibilitat que la ciutat demana.

Roser Ortigosa

Qui ens visita?

Parlar de turisme a la Garrotxa en aquest moments és parlar de **Besalú** i de **Santa Pau**, és per això que ens varem dirigir a les respectives oficines de turisme demanat informació sobre el turisme que ens visita i una reflexió sobre el seu model turístic i les perspectives de futur per aquest sector a la comarca. Ens han fet arribar dos quadres resum dels visitants que s'han adreçat a les seves oficines que publiquen donat al seu possible interès. Paral·lelament també ens hem adreçat al CIT - Centre d'Iniciatives Turístiques d'Olot, que malgrat el seu nom, es veu que ja no es dedica a aquesta activitat que ha quedat centralitzada a l'Ajuntament d'Olot, i ells es dediquen sobretot a organitzar el Carnaval i altres activitats puntuals.

ESTADÍSTIQUES DE CONSULTES A L'OFICINA DEL PATRONAT DE TURISME DE SANTA PAU DURANT ELS MESOS DE GENER A DESEMBRE DE 2.001

CATALANS	R. ESP.	FRANÇA	G. BRET.	ALEMANYA	P. BAIXOS	ALTRES	TOTAL	MESOS
1.879	1.108	36	24			3	3.050	GENER
1.367	882	50	38			10	2.347	FEBRER
2.010	1.043	32	29	54	129		3.297	MARÇ
4.350	2.676	751	256	243	92	34	8.402	ABRIL
1.593	1.083	446	136	57	112	19	3.446	MAIG
2.140	815	715	159	168	97	4	4.098	JUNY
1.693	1.300	271	474	56	136	11	3.941	JULIOL
3.091	2.483	414	311	53	18	16	6.386	AGOST
2.542	2.110	312	223	91	90	14	5.382	SETEMBRE
3.886	2.383	78	88	227	47	8	6.717	OCTUBRE
3.109	3.115	142	99	4		4	6.473	NOVEMBRE
2.502	2.103	8	74	65		4	4.756	DESEMBRE
30.162	21.101	3.255	1.911	1.018	721	127	58.295	

El turisme nacional ha sofert un clar augment . Les CCAA que en anys anteriors destacaven com a mercats emissors s'han consolidat .

Anem a analitzar-les :

El màxim exemple del que acabem de dir és la CCAA de MADRID que ha passat de 2.738 consultes l'any 2000 a 5.180 l'any 2001 passant a representar un 13 % del total de consultes de comunitats autònomes, quasibé suposa un augment del 100% d'un any a l'altre. El madrileny és un turisme familiar, de mitjana edat i jove i molt interessat pel romànic i per l'entorn. Si pot, sol pernoctar a Besalú i sol fer una ruta per la zona interior. Li interessa també la zona volcànica . La seva presència és habitual i repartida tots els mesos de l'any.

Un altre comunitat que s'ha consolidat com a mercat emissor ha estat VALENCIA. L'any 2000 vam tenir 2047 consultes i aquest any 2974, quasi un augment del 50 %.. El turisme Valencià és majoritàriament un turisme social, de la tercera edat. Solen estar allotjats en la zona de la Costa Brava i les agències els acosten a l'interior, solen venir en temporada baixa cosa que beneficia el comerç local. No tot el turisme Valencià que arriba a Besalú és així; tenim també un turisme familiar o de parelles joves que arriben en períodes vacacionals com setmana Santa o Sant Josep (les Falles) o a l'estiu. Aquest últim és un turista demés qualitat que l'anterior i amb més poder adquisitiu. Ens

visita durant tot l'any.

El País Basc és la tercera comunitat que augmenta considerablement el numero de visitants a Besalú. de 1317 l'any 2000 a 1910 l'any 2001, quasibé també augmenta un 45 %. Representa un 5% del total de consultes de CCAA. El basc ens visita sobretot els mesos de abril-maig i a l'estiu. Solen visitar el miqvé i s'interessen pel romànic de Besalú..

Han augmentat també les comunitats d'Aragó, Canàries i Extremadura. Aquests dos últims basat en gran part en turisme social.

Catalunya continua com a capdavantera i a gran distància essent un 62 % del visitants de CCAA Catalans. Es un turisme molt variat i que desestacionalitza completament el turisme a Besalú. Majoritàriament prové de la província de Barcelona . Trobem el turista de cap de setmana, que és una font considerable d'ingressos pel comerç, les escoles i jubilats que omplen de vida durant la setmana i que suposen ingressos municipals dons utilitzen el servei de guies. El turisme d'Empresa, de viatges d'incentius que també visiten Besalú, el turisme de Setmana Santa i Ponts i evidentment el de juliol i agost. El turisme català familiar sol pernoctar, si pot, en residències cases de pagès o bé en hotels i pensions a poder ser a Besalú. Tenim un altres tipus de turisme Català proper, és a dir provincial que ens visita durant les fires o festes que els oferim al llarg de l'any i que és un bon consumidor.

any	gener	febrer	març	abril	maig	juny	juliol	agost	setembre	octubre	novembre	desembre
2000	904	2091	4877	8239	4488	3798	6481	9082	7073	6647	3346	3244
2001	953	2624	5076	8591	5606	3660	7410	10303	6009	6701	3303	2482

Ceci,

Des de la meua experiència - que no vol dir altre cosa que he viscut més temps que tu - t'adverteixo que vigilis un element que pot anestesià tota la teua vida. **El desig, el somni, la passió passa a través de la realitat monetària** i el suport més primari, present i quotidià n'és l'hipoteca.

Una vegada hem definit el futur, aquest passa per un arrelament en un lloc i es concreta en la propietat del habitat, del cau o del niu. Sembla que sense ser propietaris de un pis no tenim crèdit, no podem assumir responsabilitats futures, ens falta quelcom. En una paraula no som.

Això és el que ens fa sedentaris, inamovibles, conformistes, poc disposats a admetre el canvi per millorar. Hem acceptat un valor nou i immediat - el pis - que ens obliga a una sèrie d'actuacions rutinàries, quotidianes, destinades a poder-lo mantenir - pagar la hipoteca - i no permet cap altre meta ni somni. Toquem de peus a terra.

S'ha d'acceptar un munt de petites coses per arribar a finals de mes i poder pagar la quota mensual i tot allò que volíem canviar, investigar, disfrutar es queda, primer al nivell del projecte - ja ho farem- després, del somni i acaba en la frustració, que s'ha de compensar amb una de les moltes anestesies de consum massiu (des de el futbol a l'operación triunfo).

Tu que encara no n'està lligada vigila la hipoteca i tingues el convenciment que no és necessària. Que és el factor més important de sosteniment de la estructura de la societat consumista i que una vegada hi entres ja no en surts fins que l'instint, la passió, el somni estan ben domats, controlats i programats.

Per això te les fan per més de deu anys i per això les "subvencionen", per que siguem fidels per sempre més al sistema.

Joan

Joan,

Aquesta vegada si que m'ha costat poder-te respondre ja que estic bastant d'acord amb el que em plantejges (**i sempre és més fàcil si es té una posició contrària a l'altre**). La primera lectura que vaig fer de l'escrit em va sobtar una mica, no sabia ben bé perquè em parlaves de la hipoteca, ja que queda molt lluny de les meves expectatives, i dels meus mal de caps. Però després de donar-hi voltes, i plantejar-ho en alguna conversa m'he adonat que la hipoteca va molt més enllà del que pot semblar o es mostra, realment és un clar exemple del model de societat consumista on estem vivint.

Per a molts joves (i no tant joves) la hipoteca significa una pèrdua de llibertat per a tota una vida, ja que el fet d'haver de pagar el valor d'un pis (caríssim actualment) més un munt d'interessos al llarg de bastants anys suposa una pèrdua personal i implica un canvi en el model de societat i en els valors que imperen. Tot allò que està lligat a l'economia es presenta com els valors imperants i més importants en la societat on vivim, i sovint si que és fotut poder arribar a final de mes, o haver de pagar el crèdit,... però tot això és perquè nosaltres volem. Cal mirar les coses des d'un altre punt de vista i enfocar les energies cap a altres qüestions molt més importants.

Crec que la vida ja porta prou complicacions per si sola i que no cal que ens en busquem més, ¿perquè hipotecar deu anys de la nostra vida, si amb un cotxe de segona mà (en condicions) un pis o casa de lloguer, una feina que ens motivi (i si no, que ens deixi el suficient temps lliure per a poder realitzar-nos) podem viure igual de bé i amb la meitat de preocupacions i mal de caps?

Cecília

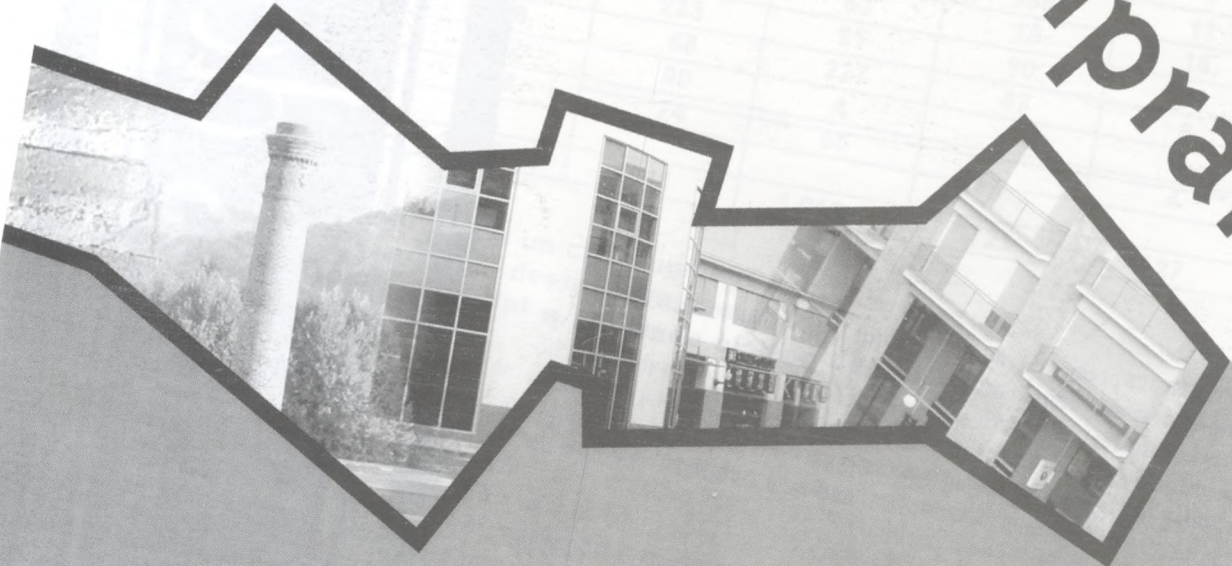
Libres de Batet

Plaça Vayreda, 5
Tel. 972 272525
Fax 972 262272
e-mail puigsacalm@garrotxa.com
17800 OLOT (Girona)

Plaça Clara, 6
Tel. 972 273131
Fax 972 273131
e-mail puntideal@garrotxa.com
17800 OLOT (Girona)

**Tan fàcil
com comprar.**

puigsacalm.com
(nova www)

Josep Maria Bonet

Testimoni d'una època

Josep M. Bonet va ser, successivament, secretari i cap de redacció de l'última etapa d'Olot-Misión (1970-1979). Durant aquests deu anys, el paper d'aquest setmanari entre alguns sectors de la societat olotina va ser fonamental: va donar veu a col·lectius emergents (associacions de veïns, moviments polítics i sindicals, grups de catòlics que bevien del Concili Vaticà II) i, a través de la recuperació d'alguns personatges de l'exili, va establir un pont amb la generació de la Segona República, fins aleshores silenciada. Però una línia editorial progressista i l'excel·lència d'uns articulistes i col·laboradores no garanteixen la permanència d'un setmanari, que es cuina en el dia a dia, des de la taula de la redacció a la impremta, escrivint una notícia a última hora per omplir un espai buit o improvisant una crònica que no ha arribat a temps. Josep M. Bonet, en Mía, va exercir aquesta funció amb eficàcia i discreció durant deu anys, procurant, a més, que el setmanari trobés l'equilibri entre l'opinió i la informació. El reconeixement que li van fer els redactors del 440 durant la festa celebrada amb motiu de l'obtenció del Premi Tasis-Torrent és totalment merescut.

Antoni Mayans

Vaig néixer a Olot l'any 1943 i vaig anar als Escolapis fins als 10 anys. A aquesta edat havies d'escollir entre batxillerat o comerç i vaig optar per anar a l'Institut, que aleshores era a la plaça del Carme. Allí vaig fer el batxillerat elemental. Després vaig anar un any a l'Acadèmia Almi, que estava davant de Sant Esteve, a fer correspondència, mecanografia i un xic de comptabilitat. Als 15 anys ja vaig entrar en una fàbrica de sants, al despatx. Després de poc temps, quan el meu germà Joan va deixar la feina, el vaig substituir en el despatx d'una fàbrica de material escolar. Aquest són els dos únics llocs en els quals vaig treballar abans de muntar la llibreria el 1973.

OLOT-MISIÓN

Tens alguna relació amb el periodisme abans de la teva incorporació a Olot Misión?

Home, no sé si es pot parlar pròpiament d'una relació amb el periodisme, però sí que havia participat en un equip que volia col·laborar a Puigsacalm, que era una revista impulsada per en Moli. Va durar molts pocs números. Parlo de l'any 1965. Hi havia entre d'altres, l'Alfred Sargatal, en Tomàs Costa, en Gaspar Senis...

Perquè tu a alguns d'aquesta gent la coneixies a través dels escoltes...

Sí. De fet jo no ho havia estat d'escolta perquè en aquella època no m'agradava anar d'excursió però hi tenia una bona relació i arrel de les sessions de cine-fòrum que havien promogut. Quan ho van deixar ens en vam fer càrrec uns quants que vàrem muntar el primer cine-club.

Quan apareix el famós número de les Festes del Tura de l'any 1969, tu ja formes part del consell de redacció d'Olot-Misión?

No, encara no. En aquest famós número de les festes nosaltres no hi col·laborem perquè va ser elaborat, gairebé en la seva totalitat, per olotins que estudiaven a Barcelona.

I el gener del 1970, quan hi ha canvis en el consell de redacció del setmanari, és quan ja hi entres, no?

Sí, però més que entrar en el consell de redacció el que assumeixo és la funció de coordinació, la funció de secretari de redacció. A mi escriure m'ha costat sempre, però, en canvi, sí que em veia capaç de fer que la gent complís, de reclamar els articles, d'encarregar-los, de controlar i coordinar.

En aquests temps el cap de redacció era l'Arcadi Calzada, oi?

Sí, però perquè no hi hagués un traspàs massa violent havíem demanat a en Salvador

Batalla que en fos el director, que fes una mica d'home pont. Hem d'entendre que en aquells temps *Olot-Misión* encara depenia de la parròquia de Sant Esteve, d'Acció Catòlica... eren els temps de mossèn Bassas, de mossèn Butiñà.

Amb la perspectiva que dona el temps, com valors aquests anys d'Olot-Misión? S'ha mitificat la seva importància?

Dins d'un determinat àmbit sí que va ser important per a la ciutat. Penseu que paral·lelament a *Olot-Misión* hi havia *La Garrotxa*, el nom que va prendre *l'Arriba España* a partir de l'any 1969. A més, el nostre setmanari pretenia ser totalment diferent del que fins aleshores havia estat l'antiga *Misión*, tot i que, si t'ho mires amb els ulls d'ara, tampoc no hi veus un canvi tan radical. Home, sí que és veritat que la primera *Misión* era molt missaire i estava molt abocada cap a la dreta i al fet religiós. Fins i tot *l'Arriba España* era més liberal a l'hora de cobrir determinats esdeveniments culturals que es feien a la ciutat, perquè, entre altres coses, aquestes cròniques les feia en Moli. El que passa és que amb el pas del temps tendeixes a relativitzar un xic les coses. Però sí, està clar que el nou *Olot-Misión* va representar un canvi significatiu i que va permetre que la gent que tenia ganes d'escriure disposés d'un nou mitjà per fer-ho i va comportar que *La Garrotxa* s'anés quedant cada vegada més aïllada, fins el punt d'acabar representant el pur franquisme. El nou *Olot-Misión* també va ser l'oportunitat perquè

tornessin a escriure gent com en Pla i Coral, en Garganta, en Dou... En definitiva va obrir els horitzons a una pluralitat d'opinions i va catalanitzar el mitjà.

En la recuperació d'en Josep M. Dou sí que hi vares jugar un paper...

Sí, perquè érem parents i havia vist els seus àlbums de fotografies. El vaig convèncer perquè fes una secció periòdica publicant les seves fotografies amb un peu de foto explicant-les. Es veu que li va agradar la idea perquè, poc temps després, ja tenia tota una pàgina i, de fet, la seva secció, "Olot en el transcurs en el temps" es va convertir en una de les més llegides del setmanari.

Recordes alguna de les dificultats que vàreu passar? Vàreu tenir problemes amb la censura?

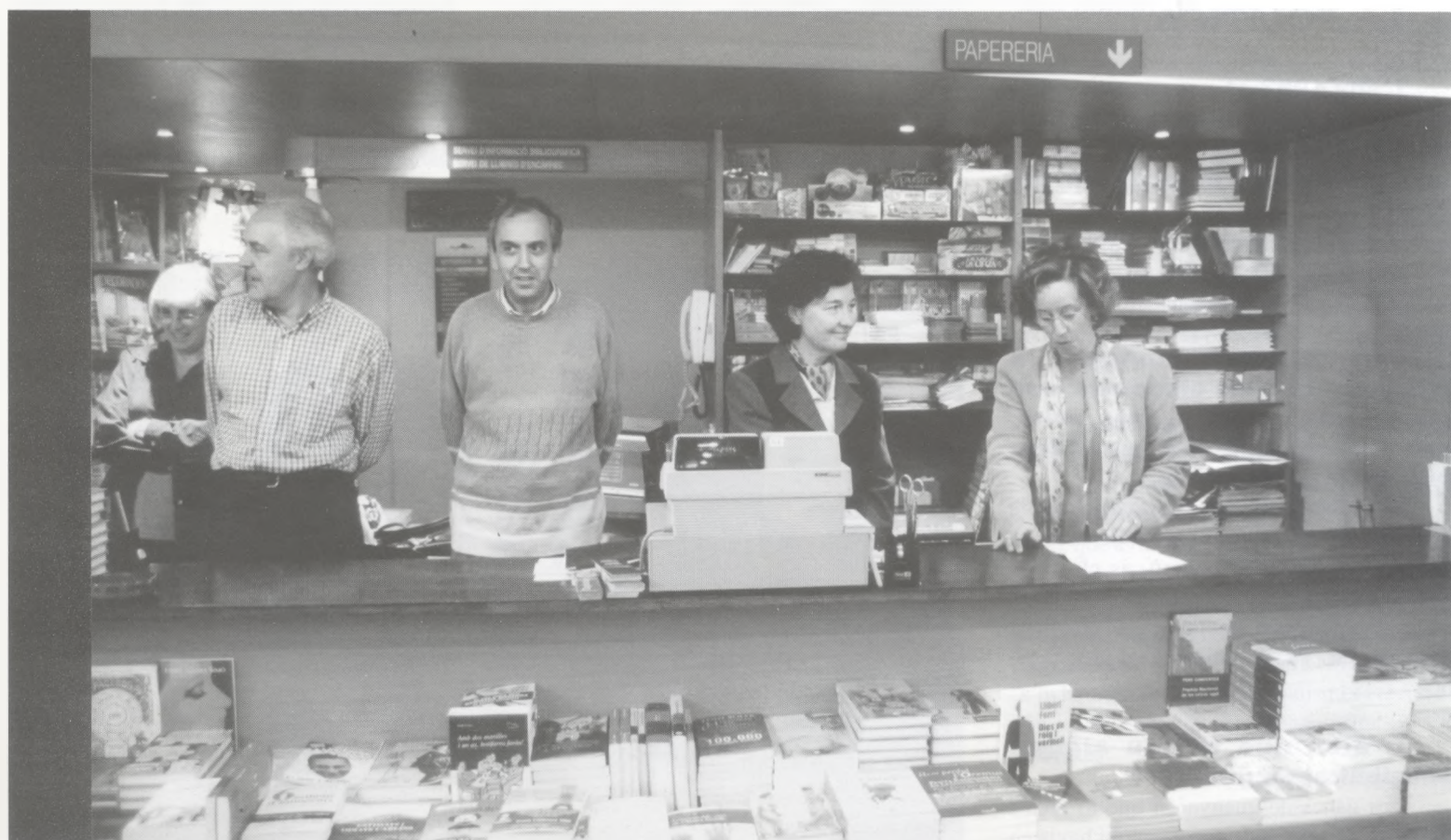
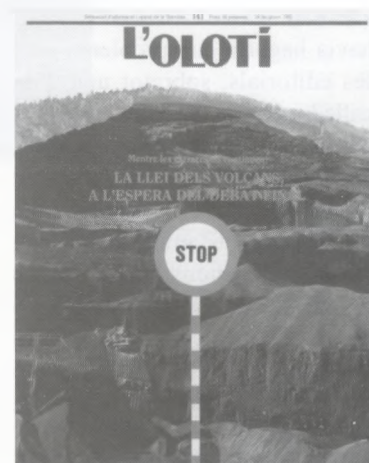
Sí, ens varen posar alguna multa i haguérem de fer més d'una recollida per ajudar a pagar-les. En aquella època multes de 25.000 pessetes eren tota una fortuna. També recordo alguna exposició al Centre Excursionista d'obres donades per artistes locals per poder-les pagar. En Narcís-Jordi Aragó també ens havia defensat alguna vegada davant els tribunals i crec recordar que alguna ens l'havien tret.

I a banda de la censura del règim, us autocensuràveu o confiàveu que seria mossèn Batalla qui us retallaria?

Sí, hi havia en Salvador Batalla que sempre estava a l'aguait, sobretot pels dibuixos que feia en Kim Domene: si dibuixava confessoraris i altres coses per l'estil, aquests dibuixos no es publicaven. També és veritat que en Batalla no estava sempre damunt nostre i es publicaven moltes coses sense que ell ho sabés; això vol dir que tots teníem força seny i que tampoc no estàvem interessats a comprometre'l.

Amb la mort d'en Franco i la posterior aparició dels partits polítics, vàreu començar a tenir tensions, diguem-ne, polítiques, dins el consell de redacció?

Comparades amb les que posteriorment va patir *L'Olotí*, jo diria que no gaires. Sí que és veritat que un sector de la població va començar a dir que era un setmanari controlat pel PSC, la qual cosa, al meu entendre, no era certa perquè en el consell de redacció hi havia en Juli Clavijo, que aleshores militava en el Partit del Treball, i, també hi havien passat l'Arcadi Calzada o la Isabel Brussossa, que acabarien formant part de Convergència. Aquestes tensions varen venir més tard.

L'OLOTI

Amb L'Olotí...

Sí, amb *L'Olotí* es varen passar moltes èpoques de crisi i al final ja tenia ganes de plegar. Tensions, gent que no ve a les reunions, sovint et trobes sol, acabes escrivint coses que no t'hauries pensat mai que hauries d'escriure... Quan es va presentar l'oportunitat d'anar a la candidatura de la CUE per a mi també va representar deixar un pes que ja se'm feia feixuc.

L'any 1980 van plegar una bona colla de redactors de L'Olotí. Què va passar exactament?

Ja hi havia hagut algun problema amb determinades editorials, sobretot una d'en Xavier Rusalleda sobre el Papa que finalment va sortir signada tot i que l'autor no ho volia. El desencadenant de la crisi va ser un acudit d'en Jaume Bach que no va ser publicat: era una befa sobre el president Tarradellas i jo vaig haver d'assumir la responsabilitat de no publicar-lo. Tot just acabàvem de tenir la Generalitat i ja ens la carregàvem! Avui, i n'hem parlat amb alguns dels redactors que van dimitir, potser hem d'admetre que ens vam equivocar tots plegats.

LA POLÍTICA

L'any 1983 et presentes a les eleccions municipals amb la CUE (Candidatura Unitària d'Esqueres). Des de quan eres militant del PSC?

Jo em vaig fer militant quan el PSC encara era la Convergència Socialista de Catalunya que encapçalava Joan Reventós.

Què et va empènyer a presentar-te a les eleccions: una vocació de servei o, més aviat, una vocació política? Que et feia una certa gràcia, vaja.

No, de gràcia cap ni una, perquè jo sempre he pensat que no estava preparat per assumir aquesta responsabilitat. Però, és clar, t'hi acabes abocant, perquè falta gent, perquè els amics t'ho demanen, per la persona que hi ha al capdavant... i acabes dient: va doncs, som-hi.

Crèieu que teníeu alguna possibilitat de guanyar?

Les ganes de guanyar sí que hi eren i l'equip no estava gens malament: hi havia en

Tomàs Costa, en Joan Albesa, l'Albert Bramon, en Jordi Oliveras... I, de fet, el resultat que vàrem treure ens indica que tampoc estàvem tan lluny de guanyar. Per la llista convergent hi havia l'Arcadi Calzada, amb en Pere Macias de número 2. Després vàrem decidir de participar en el govern amb tots els inconvenients que això implica perquè, en definitiva, qui tenia la última paraula en els grans afers era l'alcalde.

I ocupes la regidoria de cultura...

Sí, juntament amb en Tomàs Costa, l'Adelaida Plana i, per la part convergent, en Toni Macias.

I de la tasca feta des d'aquesta regidoria, de què n'estàs més satisfet?

De coses ja en vàrem fer i, sobretot, moltes i moltes reunions. El que recordo d'aquesta època és la feina que teníem. Potser no ens la vam saber repartir, però, realment, donat que en Tomàs Costa volia que prenguéssim conjuntament totes les decisions, la veritat és que no paràvem. A més, assistíem a les reunions de tots els patronats (dels Premis Ciutat d'Olot, del Museu, del Teatre, de Belles Arts, de la Comissió de la Sala Oberta). Vàrem renovar els Premis Ciutat d'Olot i, sobretot, vàrem intentar airejar l'Escola de Belles Arts

proposant com a nou director en Joan Vallès. Això no va ser gens fàcil. També vàrem promoure la figura del coordinador de cultura, tot i que les primeres persones escollides no varen durar gaire. Ara, a nosaltres se'ns recordarà com "els de la roba estesa".

Mirat des d'ara, tornaries a repetir el pacte de govern que vàreu fer la CUE i Convergència? O ara et quedaries a l'oposició?

Sí, el repetiria, perquè, en definitiva, de què és tracta quan vas a l'Ajuntament? De fer la punyeta a qui governa o d'intentar de treballar per a la ciutat? Jo penso que si tens

una possibilitat de treballar per a la ciutat l'has d'aprofitar.

I l'any 79, si haguessis pogut decidir, què hauries fet? Ho pregunto perquè es va donar més o menys la mateixa situació, no?

Mirat des d'una perspectiva històrica, està clar que va ser un error no entrar en el govern. Ara bé, en aquells temps no era pas una decisió fàcil i, de ben segur, no es van pensar mai que les coses anessin finalment com van anar. De fet, aquí a Olot va passar el mateix que a la Generalitat amb en Raventós, no? Tant uns com els altres es varen pensar que guanyarien

fàcilment les properes eleccions i mira...a Catalunya encara hi tenim en Pujol... i ja han passat 22 anys!

L'any 1987 hi va haver una altra candidatura unitària d'esquerres, l'EPP, que va obtenir uns resultats molt febles. Eres partidari que cada partit anés pel seu compte?

Després de l'experiència del 87, amb l'EPP, ens va semblar més adequat clarificar les coses, perquè finalment acabaves primant partits que si s'haguessin de presentar sols a l'Ajuntament gairebé segur que no tindrien tanta representació i, en canvi, el PSC, tot i ser el principal partit de l'oposició, acabava tenint una representació que nosaltres consideràvem petita. Però és veritat que el PSC va treure uns mals resultats. L'Arcadi Calzada ja havia plegat i es presentava de cap de llista en Pere Macias que, tot sigui dit, va arrasar.

Finalment, com veus el nou Ajuntament socialista?

Crec que la falla més gran que han tingut és que no han sabut vendre la feina que han fet i fan, que és molta. De ben segur que gran part d'aquesta feina es callada, però les coses que es fan s'han d'explicar, tot i que reconec que és difícil perquè la mateixa dinàmica et porta a concentrar-te en el treball diari. No obstant això s'hi haurien de dedicar mecanismes i recursos. En aquest sentit ha estat desaprofitat el "Can Joanetes".

Albert Rubirola

Ha començat Panorama 2002

Conferències de Francisco Jarauta i Txus Martínez

Els passats dies 15 i 16 de març va iniciar-se Panorama 2002 amb dues sessions-conferència a l'Orfeó popular Olotí sota el títol *Contextualitzacions (El temps mana). Núm 1*. Enguany un fet destacable d'aquest certamen és la fragmentació dels actes al llarg de tot l'any per així fer-ne més accessible tant la participació com l'organització. Panorama 2002 es va iniciar amb dues conferències que configuren dues pautes de pensament tan interessants com diverses. Per una banda, el primer dia intervingué el prestigiós filòsof Francisco Jarauta i l'endemà la crítica i comissària independent Txus Martínez. Tal com indica l'encapçalament, la voluntat genèrica d'aquestes dues conferències és donar les pautes bàsiques per entendre el context en el qual es desenvolupen les produccions artístiques actuals.

Francisco Jarauta va desenvolupar la seva intervenció articulant-la en tres parts diferenciades. En un principi va exposar dilatadament el posicionament de l'ésser en una societat on mana la perplexitat, l'ansia i la incertesa, és a dir, on no hi ha referents per interpretar i pronosticar el futur des de l'actualitat a causa dels canvis i les transformacions acceleradíssimes que la caracteritzen. El motor principal en l'època actual ha passat per la modificació del fet polític, i apareix en lloc seu una forma de política lligada a l'economia on mana qui controla la comunicació, és el que ell anomena tecno-feixisme, que és la nova forma de poder. Tancà aquesta primera part de la conferència remarcant el que se n'extreu com a conclusió: la comunicació i el mercat són els dos grans paradigmes actuals. La segona part de la intervenció la va formular a partir de la idea de l'emergència de reaccions cap a una complexitat que és part de la nostra història. Afirmà que s'ha d'afrontar els problemes mundials actuals com una obligació (no només com un dret). La clau per recuperar l'ètica de l'intervencionisme passa per l'educació. En l'àmbit d'aquest canvis hi ha un tema que és paradigmàtic, el de l'identitat. La nostra identitat no és unívoca, sinó complexa i articula imaginaris molt diversos i el debat polític que això comporta és casuístic. La tercera i última part de la xerrada va consistir en intentar posar sobre la taula quin paper pot tenir l'art davant el repte d'articular aquesta complexitat plantejada anteriorment. La posició de Jarauta va ser clara i contundent: l'art no és un àmbit autònom de la cultura, sinó que és una forma cultural que ha de participar en la tasca per construir una nova consciència de la nostra època. L'art ha d'expressar aquella part de l'experiència que no es pot codificar amb altres registres, ha de plantejar totes les qüestions problemàtiques mostrant noves mirades i nous conceptes. Segons ell el paper de la majoria de museus és inútil i obsolet davant aquesta realitat i alguns dels millors certàmens d'art contemporani (com Documenta) no es sostenen amb cap projecte clar i específic. La conferència va acabar al·ludint a una frase de l'imprescindible filòsof Walter Benjamin que diu que la nostra riquesa és la nostra perplexitat i la nostra passió per interpretar.

Cal remarcar que l'estil seductor i irònic de Francisco Jarauta no va deixar cap dels presents indiferent i va obtenir una molt bona acollida.

La intervenció de **Txus Martínez** va iniciar-se amb la represa de diversos temes que havia tractat l'anterior conferenciant. La seva explicació va consistir en donar un interessant i lúcida tomb a aquests temes proporcionant-los una visió diametralment oposada a la de Francisco Jarauta. Martínez va constatar que sí hi ha museus i certàmens que tenen uns projectes determinats, molt articulats que aborden la complexitat actual. Per exemplificar-ho va fer servir el certamen d'art contemporani Documenta (Kassel, Alemanya) i va explicar els diversos discursos ideològics i els fronts de treball que s'hi han anat articulant al llarg dels cinquanta anys d'història de l'event: Documenta neix l'any 1955 com un projecte basat en l'art contemporani articulant una revisió del present (des del context de la post-guerra) mirant cap al futur. Es tracta d'una plataforma expositiva acompanyada d'un projecte discursiu i polític. Martínez va posar especial èmfasi en l'intent per part de museus, institucions, comissaris, crítics...de fer veure que l'art contemporani no és críptic, sinó que és necessari donar els mecanismes i les eines perquè l'espectador pugui apropiarse a l'obra sense pors ni prejudicis. Això, per exemple, va ser un dels grans reptes centrals de l'última Documenta (1997). El discurs de la Documenta d'enguany (juny-setembre 2002) passa per intentar afrontar el tema de la democràcia articulant un discurs d'esquerres que tractarà temes com el gènere, la raça, la centralitat, etc.

Per altra banda, la conferenciant va parlar també de la situació espanyola en l'art contemporani amb una especial atenció en la necessitat de rearticular el teixit cultural nacional des dels museus, les institucions culturals, les universitats, etc. i transformar el paper polític a partir de la descentralització a nivell cultural i artístic (cal tenir en compte que aquest any s'inauguren cinc centres d'art contemporani i tots en províncies "perifèriques"). El fet d'articular el teixit cultural implica deixar de mirar l'art europeu per fer-ne una rèplica i, en canvi, articular la cultura espanyola trobant la permeabilitat entre allò propi i el nivell internacional. La clau en aquest àmbit és l'educació (per exemple, les Facultats de Belles Arts espanyoles funcionen encara com les del segle XIX). El museu ha de tenir una responsabilitat de construir i formar una audiència i redissenar-se per articular l'art contemporani. El teixit cultural ha de ser vehicular, coherent i comunicable, ja que és una prestació pública.

La conferència de Txus Martínez va destacar per la seva lucidesa i l'interessant discurs de democràcia radical implícit en l'art contemporani que ens va deixar a tots (érem menys que en l'anterior conferència) amb la boca oberta i amb moltes ganes d'actuar.

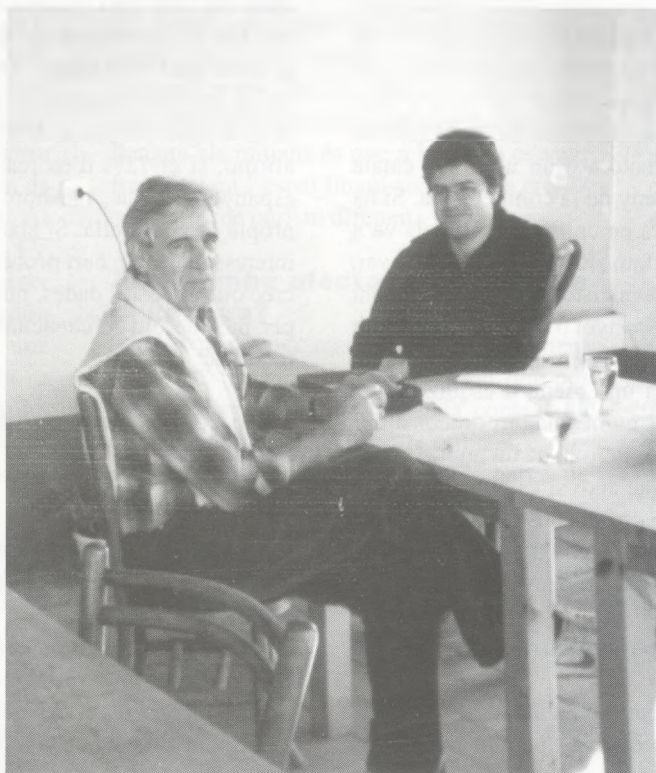
Maria Domene

“La llengua pròpia de la televisió a Catalunya és el castellà”

Entrevista a Josep Gifreu

Josep Gifreu, catedràtic de teoria de la comunicació a la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, va ser el protagonista d'una conferència a l'Orfeó Popular Olotí el passat 8 de març. La xerrada, amb el títol de “Un país sense televisió?”, va presentar un panorama bastant pessimista pel que fa a la qualitat de la televisió que es veu a Catalunya. Malgrat tot, el missatge del conferenciant era moderadament esperançat en relació a Televisió de Catalunya. Després de la xerrada, vam voler aprofundir amb Josep Gifreu en alguns dels múltiples temes encetats.

En la seva xerrada, deia que la televisió és avui dia el narrador universal. Això és com dir que és l'única visió global de la realitat?

Quan afirmo que la televisió és un narrador universal, aquesta expressió no la invento jo; és una expressió introduïda ja fa temps en la definició de televisió per estudiosos britànics, i la manllevo perquè m'ha semblat molt útil en un moment en què es va revaloritzant el paper de la narrativa com a instrument de coneixement i d'establiment d'un sentiment comunitari. I la televisió, de fet, ha esdevingut un narrador universal perquè arriba pràcticament a tots els públics, ho mostra tot, té la voluntat d'ensenyar-ho tot, és el principal instrument de creació d'un espai de visibilitat pública, i, avui dia, es pot dir que la televisió ja ha arribat pràcticament arreu del món. És realment un mitjà universal. Ara, ¿això vol dir que, essent un mitjà universal, explica les mateixes històries? No. La televisió no explica les mateixes històries, ni tothom connecta la televisió per veure les mateixes històries. Per tant, en aquesta dinàmica i dialèctica entre el narrador universal i, en canvi, les diferents històries que explica la televisió segons la connexió o recepció que en fa

cadascú, hauríem de situar avui dia alguns dels grans dilemes de la nova cultura i de la construcció de sentit de comunitat, o de comunitats, en general.

Comentava que cada televisió ajuda a crear un imaginari, un “nosaltres”, una comunitat. ¿I això, avui dia, creu que també és possible a Catalunya, amb un panorama televisiu molt divers i que és, sobretot, aliè?

Amb l'actual ecosistema de recepció de televisió que tenim a Catalunya, això no és possible, més aviat al contrari. Tot avança cap a fer més impossible una recuperació d'un nosaltres àmpliament sentit. Això ho dic perquè l'evidència és que les mitjanes de recepció de televisió a Catalunya, per exemple l'any 2001, ens donen, al llarg de l'any, un 72% d'ús real de canals de televisió d'origen espanyol i en espanyol, i que no són controlats ni controlables des de Catalunya. Cada canal de TV, sobretot els generalistes, obren i automàticament diuen: “Som aquí!”. Aquest “som aquí” implica un nosaltres: “Nosaltres informem de...”, “nosaltres preparem un espectacle de...”, i aquest espectacle parla de nosaltres i dels altres. I així podríem agafar

molts casos recents, com per exemple "Operación Triunfo", i fer veure com aquesta construcció d'un nosaltres és permanent en qualsevol programa generalista. El que podem observar és que a Catalunya tenim només un canal -i un petit canal- que fan les funcions de construcció d'un nosaltres, i encara amb una sèrie d'actuacions que de vegades són poc decidides, perquè poden experimentar una certa contaminació, una atracció fatal del mainstream, del corrent principal que la TV té a Catalunya. Això fa que, en alguns aspectes, Televisió de Catalunya no es pugui considerar suficientment constructora d'un nosaltres català clar, perquè té moltes dificultats en el terreny de la competència. Si ha d'utilitzar, per exemple, grans personatges en entrevistes, on els va a buscar? Moltes vegades són personatges famosos espanyols, que van explicant, sense cap mena d'escrúpols, la seva història, que normalment exalta el fet de ser espanyol, de cantar en espanyol o d'haver aconseguit unes medalles d'or...Tot això fa que les televisions catalanes es vegin obligades a ser una mica sucursalistes, a una mena d'esquizofrènia televisiva. No vol dir tampoc que la gent només hàgim de consumir canals catalans, perquè això no ho fa ningú. Però hi ha un punt de vista preferent, una imposició editorialitzant, que això sí es pot detectar en qualsevol canal de TV. Per la seva sola presència, un canal de TV construeix un nosaltres. I tenim, a Catalunya, i ja no diguem a nivell de Països Catalans, greus dificultats per saber de quin nosaltres parlem.

Què impedeix un espai comú de comunicació per a tots els Països Catalans?

És una batalla molt difícil que se'ns ha negat, i s'ha lluitat des de molts flancs: polítics, culturals, empresarials, mediàtics... perquè això no fos possible. Ara és molt difícil pensar en una alternativa a mig termini, que passaria forçosament per la lliure circulació dels canals de TV i ràdio que ja existeixen -totalment en català o mig en valencià-, de moment, per tots els Països Catalans. El que és impresentable, per exemple, és que des de Catalunya no puguem connectar el Canal 9. Que tinguem accés a més de cent canals de tot el món, i que no puguem connectar amb uns veïns que formen part d'una mateixa comunitat de llengua i cultura...Necessitem tenir una intercomunicació constant, perquè almenys puguem debatre si ens convé tenir un mateix sentiment bàsic de lleialtat cultural, lingüística i nacional.

En aquest paper de TV3 de crear un espai comú, ja ha dit que no sempre les continguts tenen una òptica catalana. Pel que fa a la llengua, l'afirmació que va fer del "català com a llengua pròpia de TV3" no sé si prendre-la irònicament, perquè s'assembla a allò del "català, llengua pròpia de Catalunya"...

No sé si es va interpretar així, però no vaig dir exactament això. Quina és la llengua pròpia de la televisió a Catalunya? No la de TV3. El que afirmo, si el 72% d'ús real de canals de televisió a Catalunya és en espanyol, és que, aleshores, hem de concloure que la llengua més pròpia és el castellà. Si això satisfà la classe política i la societat civil interessada en un cert procés normalitzador, que es digui clarament. Jo crec que aquestes dades, públiques, no són considerades suficientment per part de qui té capacitat de prendre algunes mesures per intentar rectificar.

Però la llengua pròpia de TV3, per defecte, encara és el català, no?

Evidentment.

Com que de vegades hi ha propostes d'alguns partits polítics d'introduir el bilingüisme, que diuen real, a TV3...

Això, pràcticament, només ha estat el PP que ho ha insinuat i potser en un altre moment se li ha escapat a algun polític de pensar que TV3 pogués incorporar el castellà com a llengua habitual. Jo no faig política, jo dic simplement que la lògica d'una reconstrucció cultural, lingüística i nacional a Catalunya ha de portar a tenir més i millors canals de TV en català i amb continguts controlats pels òrgans corresponents. En aquests moments, només Televisió de Catalunya es pot considerar el nucli embrionari d'un nosaltres expressat televisivament a la societat catalana i, segons com, més enllà de Catalunya, a l'espai cultural català. Jo de cap manera acceptaria, en les actuals condicions, que TV3 adoptés el castellà com a llengua habitual d'un programa o fos un canal bilingüe. Quan totes les altres televisions que paguem estiguin obligades a introduir una part significativa de la seva programació, que almenys es rep a Catalunya, en català, i controlada des d'òrgans catalans, aleshores jo acceptaria que TV3 també incorporés alguna part de programació en castellà.

Un país sense TV

I parlant només de llengua, quin paper ha jugat TV3 en la normalització del català?

Fonamental. Nosaltres no hem tingut mai televisió fins el 1984. Vam tenir un petit precedent de televisió en català, des de TVE a Catalunya. No era, però, una TV més o menys normalitzada segons els estàndards generalistes de televisió.

A Catalunya no hem tingut mai televisió en la primera etapa fonamental de televisió. Quan la TV a Europa es va dedicar fonamentalment a la reconstrucció dels estats nacionals europeus devastats per la Segona Guerra Mundial, nosaltres no vam tenir cap mena de possibilitat de tenir una TV catalana. Al contrari, la nostra única experiència de TV des de finals dels cinquanta fins al 1984 va ser una TV que es diu, encara, Televisión Española. El nom ho diu tot, i més en una situació d'absoluta falta de democràcia, a qualsevol nivell. Per tant, no només tenim una TV feble; no tenim una història televisiva pròpia, com han tingut els pobles normals d'Europa. No l'hem tingut a Catalunya i no l'hem tingut als Països Catalans. Després, quan hi ha hagut possibilitats, s'han posat totes les mesures polítiques i econòmiques en contra perquè això no es pogués tirar endavant.

Tinc la sensació que molta gent s'emmiralla en la manera com parlen a Televisió de Catalunya. TV3 ha vetllat prou per les varietats dialectals de la llengua?

Jo no sóc capaç de contestar aquest tema, per la complexitat i perquè s'hauria de fer una mena de seguiment. No dic que no es faci una mica (s'ha intentat des del Consell Assessor de TVC, del que he estat membre); sé que hi ha una certa sensibilitat en aquest sentit. S'ha guanyat una mica en els últims anys perquè hi ha hagut la incorporació de les principals

variants del català a TV3, naturalment, amb un predomini molt clar del català central, i moltes vegades del barceloní. Més enllà del defecte de TV3, hi ha una situació general de dificultat d'aconseguir un intercanvi lingüístic a tot l'espai català, per la falta de mitjans que facilitin aquest intercanvi. Crea moltes susceptibilitats l'ús d'unes determinades variants més que d'altres, potser perquè des de certes contrades no s'entén prou com parla l'altre. I tots parlem català! Una de les conseqüències de la falta de mitjans de comunicació i de nivells estàndards d'ús de la llengua als mitjans és que a la llarga es vagi fragmentant l'espai lingüístic i que es creï la sensació que parlem diferent.

Això també afecta la qualitat de la llengua?

Aquest problema mereixeria un seguiment específic. S'hauria d'anar estudiant què pot significar en cada lloc, en cada context de comunicació, en cada registre utilitzat, en els diferents programes...no és simple parlar de qualitat, però és necessari. És una pregunta sobre el sentit de la llengua. La pèrdua de sentit (a nivell fonètic, lèxic, sintàctic) pot ser un indicador preocupant de manca d'un ús acurat i d'una preocupació per la normalització real de la llengua en els diferents registres, i en l'obtenció d'un cert prestigi en aquests nivells, moltes vegades semiformal, dels mitjans de comunicació. Jo crec que la pregunta sobre la qualitat és absolutament necessària que es faci des de qui té les responsabilitats sobre els mitjans.

Des de fa poc hi ha un nou director a TVC. El fet que sempre hi hagi tanta polèmica davant de qualsevol canvi referit a TV3 és perquè ens en preocupem molt, és una cosa sana o un símptoma de massa control polític?

Això és un símptoma que la TV, a l'estat espanyol, i a Catalunya en particular, ha estat i està molt polititzada. Ho considero una situació anòmala. La TV ha d'avançar cap a una despolitització. Els grans canals han de ser instruments que vagin perdent la seva subordinació a determinats grups de pressió política. Sobretot els canals públics, haurien d'estar subjectes a un control molt més civil que polític. Però, vulguem o no, estem en una democràcia jove, on els partits polítics veuen que la TV és una arma imprescindible en la lluita electoral i política, i no renuncien a la seva quota de control, sobretot dels grans canals generalistes. En aquest moment, entenc que a Catalunya cap partit polític voldria deixar de controlar la TV, però com que qui està al govern fa vint anys que hi és, en principi és qui l'ha controlat més. A Catalunya, en general, hi ha hagut un ampli consens sobre el paper de TV3. Només en alguns moments de campanya electoral hi ha hagut enfrontaments entre govern i oposició. En conjunt, però, em sembla que a Catalunya hem demostrat, a diferència del que ha passat a Madrid amb RTVE, que es podria arribar a uns graus d'entesa per tirar endavant una TV àmpliament creïble i ben considerada per la majoria de la població.

Pel que fa al director, la persona nomenada té un perfil determinat, és clar, i se li ha de donar un vot de confiança, i haurà de demostrar el que ja ha demostrat professionalment al programa "Bon dia, Catalunya", on ha sabut incorporar un gran ventall d'opinió, com correspon a la societat catalana.

Josep Granados i Serrat

La primera història

Salvador Espriu

al Teatre Principal d'Olot

Es prepara la representació de **La primera història d'Esther** d'Espriu i, a mi, se'm van demanar unes paraules per a la comprensió lectora de l'aparentment difícil llenguatge del gran poeta nat a Santa Coloma de Farners. Abans d'entrar a la democràcia penso que no hauria calgut pas gaire explicació de significats perquè a les escoles els mestres i les mestres, i els nens i les nenes, li coneixen els seus poemes, se sabien l'**Assaig de càntic en el temple** i tants d'altres, tant de l'Espriu com de molts poetes. A les cases sonaven els vinils de les belles **Cançons de la roda del temps**, amb tota la serenor apassionada del jove Raimon, veu i música plenes de mar, d'horitzons, de cels i de sol, i les veus i el pensament de les mares i dels pares i de les famílies les seguien. Amb en Raimon, també, havíem cantat l'**Inici de càntic en el temple**, l'**Indesinenter** o **El meu poble i jo**, en espais custodiats pels grisos, i allí, tancats, cantàvem:

*Ah, joves llavis desclosos després
de la foscor, si sabíeu com l'alba
ens ha trigat, com és llarg d'esperar
un alçament de llum en la tenebra!
Però hem vingut per salvar-vos els mots,
per retornar-vos el nom de cada cosa...*

Acabàvem de viure la prohibició de la nostra parla i de tanta vitalitat perduda. I amb Raimon seguíem cantant:

*Ara digueu: "Nosaltres escoltem
les veus del vent per l'alta mar d'espigues."
Ara digueu: "Ens mantindrem fidels
per sempre més al servei d'aquest poble."*

I repetíem aquests últims versos en sortit al carrer, de vegades perseguits per les porres dels grisos. I ara direu molts de vosaltres: aquest avi ja ens explica les seves batalletes. I potser tindríeu raó si tot ja fos recuperat. Ja sé que els joves, ara, teniu més possibilitats de saber coses de les que teníem nosaltres a la vostra edat, però, també puc dir-vos que la majoria de nosaltres sabíem ben bé què volíem saber i també sabíem allò que no ho volíem ni regalat. Quan vam tenir ràdio i tele pròpies se'ns va dir que calia oblidar allò cantat i que ara tocava retornar a un vell tòpic noucentista de flors i violes i altres vegetals inofensius. Així es tancà les portes a la Nova cançó i a la veu de tants poetes. Jo, en el 68, ja havia escrit la meua manera d'entendre **La Pau**:

*Parlarem estrictament de flors
quan el meu paisatge ho vulgui.
Quan no ens calgui farcir
d'unes paraules les altres.
Llavors ens traurem els guants i fressarem camí plegats,
sense que calgui conèixer-nos
per poder-nos respectar.*

Tocant al llenguatge de **La primera història d'Esther**, s'ha d'entendre que no conté dificultats causades per cap estil retòric, ben al contrari Espriu recull paraules i maneres de dir populars, d'aquell Arenys que la guerra civil va capgirar i, ell, el va fixar per sempre més amb el nom girat: Sinera. El meravellós món d'infantesa viscut amb la seva tia i padrina Maria Castelló, quan ell només era un nen: l'aplicat Tianet de l'aguda obra de titelles. Només de començar la funció Salvador Espriu i Castelló, ens explica que tant la seva tia com el seu pare i altres mestres *se'n van a poc a poc cap a l'oblit i l'ombra*, i a Salom, que és l'alter ego de l'Espriu adult, això li dol i vol salvar els mots que es perden. Alguns encara en ús popular o en llenguatge mariner, i recollits a l'Enciclopèdia o al diccionari Moll, en aquest fins i tot molts exemples pertanyen al llibre d'Espriu.

A **La primera història d'Esther** assistim a una ironia contínua contra la tirania del poder, mentre el poble sotmès s'inventa subterfugis per salvar-se'n. Així es barreja el món bíblic de Susa amb la Sinera de la padrina Castelló i l'Arenys d'en Salom-Espriu, perquè, ves, també nosaltres ens trobàvem sotmesos en plena postguerra i enyoràvem el món d'abans de la guerra. En la cort de la Susa d'Espriu beuen xarel·lo dels cellers de Can Nineta i quan la reina Vasthi es veu repudiada fuig cap a Sinera tot pensant *que l'euga pari / a l'hostal de Mont Calvari*. Per a Salom-Espriu el paradís sempre és Sinera-Arenys amb els seus vins o el restaurant de prestigi.

I es riu del Rei tot fent-li dir: *Patien d'una molt honesta opacitat mental, que els permetia sempre d'ocupar qualsevol càrrec representatiu a la nostra societat civilitzada*.

I fa dir a Eliasib: Anatema contra el covard que calla quan el mal governa i anteposa a la consciència l'escalfor del seu ventre.

I l'Altíssim diu: *Al nostre segle erudit i romàntic, sense més norma que els mal sentiments, o Eviteu el màxim crim, el pecat de la guerra entre germans*.

A l'obra d'Espriu podríem dir que no hi ha bons ni dolents només sofrents de poders estúpids que els prenen la vida, és obra de pau, sinó mireu què fa dir a l'Altíssim: *Pregueu... pels amics dels jueus, i pels jueus i llurs enemics*.

Tant de bo aquest món nostre d'ara trobés la manera d'entendre's.

Ricard Creus
El Perer del Corb, març 2002

胡蝶

か

た

蠅

Retrobar la pluja i les paraules

時鳥

落花枝

に

En arribar la primavera és gairebé obligatori escriure quatre mots de salutació. No seria fidel a mi mateix si no ho fes. Aquesta estació de l'any, amb aires d'adolescent i un xic esquerpa, si fos lleial a la tradició ens hauria d'obsequiar amb pluges fines i algun ruixat contundent.

Aquesta primavera ens agradaria retrobar-nos amb la pluja. Amb l'olor penetrant de la terra mullada, l'olor de les herbes humitejades, l'olor de les fulles incipients dels plàtans, l'olor amorosa de les pàgines d'un llibre quan no es pot sortir al carrer. La litúrgia de la pluja sobre les coses ens embolcalla l'esperit i ens fa reviure aquelles primaveres d'abans sadolles de llums filtrades per l'aigua. Potser era que llavors de tant en tant es feien pregàries perquè ploqués. Ara, però, no sabem a quin Sant hauriem d'adreçar els precis. Només els meteoròlegs ens podrien indicar en quina oficina celestial es mal distribueixen les depressions atmosfèriques i les gotellades -no sé per quins set sous, sempre ens passen d'esquillentes deixant caure només quatre gotes cagamiques- que se'n van nord enllà on tota cuca és més neta i noble, culta, lliure i feliç -en paraules d'Espriu. Les nuvolades passen de llarg sobre la nostra esquerpa, corvada i desnerida comarca, potser perquè no tenim cap santa casolana amb prou influència que ens pugui donar un cop de mà (l'única candidata a santa que tenim resta apartada a l'avantsala del Sacre Imperi Vaticà per manca de mèrits -euros-). Com que som pecadors empedreïts ens veiem merescudament castigats. L'innocent Fluvià és el reflex de les nostres ànimes resseques i nauseabundes.

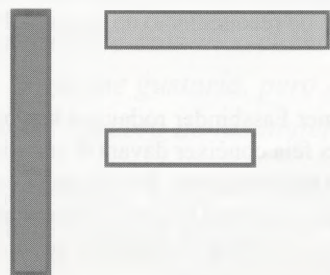
De vegades sospito, que ara la primavera se'ns ha aburgesat i ha perdut el respecte a la nostra societat liberal i desordenada. Deu ser que les estacions de l'any, que sempre havien estat conservadores, no els agrada que el nostre ajuntament sigui pilotat pels socialistes. Jo, que sóc un sentimental incorregible, penso que potser sí que la culpa de la

manca de pluja és dels nostres esquerrenosos governants. O si no, fixeu-vos com en el país valencià, des que és governat per fatxes destenyits, hi plou a bots i barrals. Paranoia pura o insolència de la mare naturalesa que alguna divinitat hauria d'esmenar.

Tot amb tot, malgrat la gasiveria dels núvols, tornarem a veure els camps curulls de paramans i els ginestars florits. També florirà l'esperança d'un món millor ara que els amos d'Europa han fet el cim a Barcelona. Probablement que els problemes de la humanitat, vistos a contrallum des de la Diagonal, són perfectament solubles, com el sucre candi.

Aquest mes d'abril arriba amb l'equipatge carregat de literatura. Una nova edició de "Temps de Paraules" ens abocarà flocs de poesia pels carrers que, a manca de pluja, si de cas servirà per humitejar els ulls i estovar el cor, que bona falta ens fa, encara que sigui entre el fum dels tubs d'escapament dels cotxes. Pluja i poesia són dos bons ingredients per assaonar la terra i purificar l'esperit. Espero i desitjo que els actes culturals no topin amb la indiferència ciutadana. Que no succeeixi com en la presentació del llibre *Quan els avions cauen* de Miquel Bezares, premi Marià Vayreda de narrativa dels últims Premis Ciutat d'Olot, que només hi van assistir 4 persones, més el càmera d'OTV, més el llibreter, ingènuament carregat amb dues dotzenes de llibres, i una empleada de can Trincheria. Jo no sé el que deuria pensar l'autor -desplaçat des de Mallorca- ni el senyor Mateu Adrover, presentador del llibre, davant de la "calorosa" acollida del públic olotí. El guanyador del principal guardó literari que atorga la ciutat, segur que es va quedar amb un pam de nas. Quina imatge més depriment!. Suposo que alguna competència deuria fallar a l'Institut de Cultura de la Ciutat. Potser no es va donar la suficient difusió a l'acte. Cal que els responsables s'adonin que les coses s'han de fer amb bona cal·ligrafia.

Joan Mercader

FONTFREDA

P I N T U R E S

A l'Av. Gaudí, 23 tenim obert per al PARTICULAR i per al PROFESSIONAL

APARCAMENT Tel. 972 26 29 26 - Fax. 972 26 02 25

c/e. fontfreda@fontfredapintures.com - www.fontfredapintures.com

I com sempre DROGUERIA: Sant Esteve, 26

MATERIALS PER A BELLES ARTS I MANUALITATS: Sant Esteve, 29

Vint anys després

Vint anys després de la seva estrena, ara es torna a projectar als cinemes de tot el món, amb noves seqüències i posada al dia digitalment, **E.T. El extraterrestre** d'Steven Spielberg. Aquesta pel·lícula va marcar molts espectadors a l'inici de la dècada dels anys 80. Va ser una obra que va provocar llargues cues a les taquilles, molts plens a les platees dels cinemes i molta repercussió als diaris, revistes especialitzades, ràdio i televisió. Steven Spielberg va aconseguir tota una fita dins del cinema comercial i es va consolidar, l'any 1982, com el director més popular i reconegut del moment.

Ja han passat vint anys de tot allò, però el record no sembla tan llunyà, perquè aquell any 1982 estava ple de pel·lícules que l'any 2002, encara continuen ben vives i algunes d'elles són ara obres de referència. I és que resulta que el 1982 va ser un bon any cinematogràficament parlant. Va ser l'any de **Blade Runner** de Ridley Scott, una pel·lícula de ciència-ficció que amb un excel·lent argument, un tractament estètic fascinant i la confirmació de Harrison Ford com a estrella s'ha anat convertint en un dels films més mítics d'aquests últims vint anys. Hi ha tota una generació d'espectadors que tenen aquest film com un dels seus preferits, perquè més enllà de les seves qualitats cinematogràfiques, crec que la pel·lícula respirava també un cert escepticisme davant de la vida. Un escepticisme que es va mostrar com un bon retrat de la realitat del moment i que, naturalment, també ho és per a l'actual.

L'any 1982 també va ser l'any de **Corazonada**, la pel·lícula de Francis Ford Coppola més arriscada i innovadora, l'obra que va arruïnar els seus estudis i gairebé la seva trajectòria com a director. **Corazonada** va ser un film injustament maltractat i ignorat pels espectadors. Una obra avançada a la seva època pel seu concepte, per la seva idea, volia ser una cosa radicalment diferent. I ho va ser. Mai no oblidarem aquí les cançons ni la música de Tom Waits. Ni Nastasha Kinski. Tan etèria i tan sexy!

La pel·lícula que sí que va ser un èxit comercial va ser **Tootsie** de Sidney Pollack amb Dustin Hoffman i Jessica Lange. Ella guanyaria l'Òscar de l'Acadèmia l'any següent com a millor actriu secundària per aquest film i va ser la seva confirmació com a gran actriu, de la mateixa manera que un any abans amb **El cartero siempre llama dos veces**, amb el seu apassionat coit amb Jack Nicholson, s'havia convertit en tot un mite sexual dels 80.

Missing de Costa-Gavras també va ser una pel·lícula de molt d'èxit a les taquilles i això que el tema que tractava era dur, des d'una òptica molt crítica i finalment, inevitablement, pessimista. Amb Gavras i **Missing** l'espectador consumidor habitual de cinema comercial va descobrir que aquest tipus de cinema també podia ser molt diferent, que podia explicar històries noves, reals, plenes de consciència i coneixement. El cinema conscient de Gavras s'ha trobat a faltar massa vegades aquests vint anys, i és que el que va significar **Missing** al seu moment no es va saber aprofitar.

Pel que fa a altres directors europeus, Richard Attenborough triomfava amb **Gandhi** a les pantalles de cinema d'arreu del món. La pel·lícula era interminable, inesgotable, i va servir l'any següent, per demostrar que els Òscars a la millor pel·lícula no tenen res a veure amb

“Collita del 1982: un bon any!”

la qualitat. **Gandhi** però, va permetre el descobriment de Ben Kingsley perquè l'actor es va fer molt popular gràcies a donar vida al Mahatma Gandhi i vint anys després, continua sent un excel·lent intèrpret que sempre està al peu del canó.

Un altre director anglès i que també triomfava el 1982 era Hugh Hudson, que va aconseguir amb la seva primera pel·lícula, **Carros de fuego**, l'Òscar a la millor pel·lícula d'aquell any. Es va fer molt famosa la música de Vangelis i unes seqüències d'uns atletes corrent en una platja. La gent comprava la banda sonora i es podia sentir per totes les emissores de ràdio. Amb el temps, Vangelis ha anat aconseguint petits èxits, amb el suport, però, cada vegada menys nombrosos, de fidels seguidors. Hugh Hudson ha estat una de les grans decepcions a nivell de directors. Després de **Carros de fuego**, va dirigir **Greystoke** (1984) i **Revolución** (1985). Aquest últim film va ser un fracàs, el va enfonsar totalment i el va apartar definitivament del món de la indústria cinematogràfica.

L'any 1982 va tenir lloc un fet cinematogràficament transcendent per a un director europeu. Wim Wenders filmava **El hombre de Chinatown** amb el seu amic americà. Francis Ford Coppola li va oferir l'oportunitat de treballar en el cor de Hollywood per a la seva productora Zoetrope. La unió d'aquests dos talents va ser un fracàs perquè Wenders desconeixia la força d'un productor als Estats Units. Mai no es van entendre i la pel·lícula és un producte impersonal i mediocre. Un increïble resultat quan darrera hi ha tant de talent. Wenders va passar comptes el mateix any amb Hollywood en **El estado de las cosas**. El principi de reconciliació no arribaria fins **París, Texas**.

El 1982, Rainer Werner Fassbinder rodava el seu últim film; **Querelle** i Peter Greenaway es feia conèixer davant d'un reduït públic amb la sorprenent **El contrato del dibujante**. Eric Rohmer continuava a la seva i filmava un dels seus contes més frescos i vitals: **Pauline à la plage** i José Luis Garci estrenava **Volver a empezar** que l'any 1983, donaria el primer Òscar per al cinema espanyol.

Miquel Barti

el basar de les sorpreses

Hable con ella

de Pedro Almodóvar

Una estudiant de ballet i una torera estan ingressades en una clínica en estat de coma. La primera va patir un accident amb el cotxe i la segona va ser enganyada per un toro. A la clínica, la ballarina està sota les cures d'un infermer solitari i enamorat d'ella, i la torera està permanentment acompanyada pel seu últim amant, un periodista, especialitzat en llibres de viatges del diari El País. Entre infermer i periodista naixerà una amistat molt especial, fruit de compartir una mateixa situació i un mateix sentiment cap aquestes dones. La manera de comunicar-lo, però, és allò que fa diferent les dues parelles i és el tema central al voltant del qual gira tota la pel·lícula.

Pedro Almodóvar té un repte molt difícil davant seu després de l'èxit de **Todo sobre mi madre**. El prestigi d'aquest film pot tapar injustament **Hable con ella**, una pel·lícula que es situa en el seu mateix nivell o superior, tant pel que explica com per la manera com ho fa. I és que Almodóvar és un director que evoluciona cada vegada més. Penso que, en general, cada nova pel·lícula seva és millor, independentment de si les històries que explica ens interessin o no. Si **Todo sobre mi madre** era un film elegant, **Hable con ella** ho és més, si **Todo sobre mi madre** tenia una bona història, **Hable con ella** la té també.

A més, aquesta última pel·lícula és una obra molt equilibrada, sense sortides de to, on tot flueix amb molta moderació i contenció perquè no hi ha cap seqüència sobrera, ni cap diàleg inútil.

La banda sonora és excel·lent i les interpretacions de Javier Cámara i de Leonor Watling formidables. Ella en prou feines parla durant tota la pel·lícula, però l'aurèola de la seva presència ocupa tota la pantalla.

M. B.

«Una altra magnífica pel·lícula d'Almodóvar»

veus distants

«Benigno- *Hable con ella*, cuénteselo.

Marco- *Sí, ya me gustaría, pero ella no puede oirme.*

Benigno- *El cerebro de las mujeres es un misterio, y en este estado más.»*

(L'infermer Benigno (Javier Cámara), l'home que estima, i el periodista Marco (Dario Grandinetti), l'home que plora, parlant de les belles dorments Alicia (Leonor Watling) i Lydia (Rosario Flores), que es troben absents en estat de coma, a **HABLE CON ELLA** de Pedro Almodóvar, 2002)

la llista de...

SÍLVIA PRAT GARCIA
(castellera)

- HISTORIAS DE FILADELFIA de George Cukor (1940)
- CON FALDAS Y A LO LOCO de Billy Wilder (1959)
- CON LA MUERTE EN LOS TALONES d'Alfred Hitchcock (1959)
- DESAYUNO CON DIAMANTES de Blake Edwards (1961)
- SU JUEGO FAVORITO de Howard Hawks (1964)
- EL LIBRO DE LA SELVA de Wolfgang Reitherman (1967)
- MUCHO RUIDO Y POCAS NUECES de Kenneth Branagh (1993)
- COSAS QUE NUNCA TE DIJE d'Isabel Coixet (1995)
- EL CAMINO A CASA de Zhang Yimou (1999)
- HABLE CON ELLA de Pedro Almodóvar (2002)

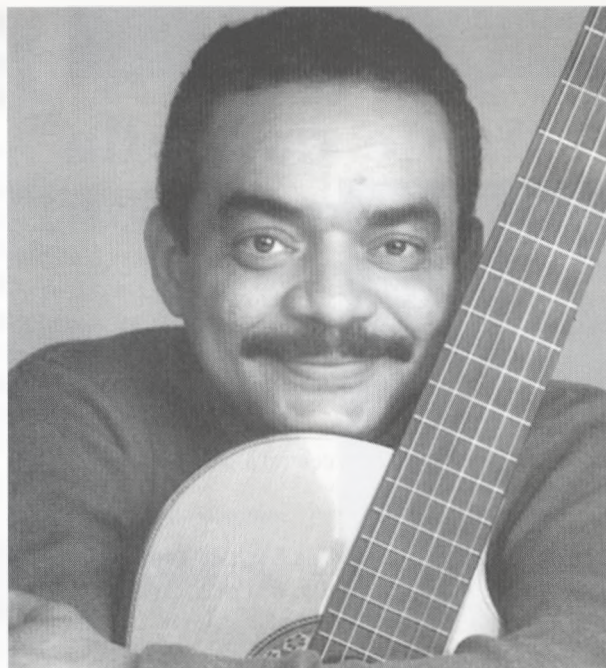
short cuts

* Desorientats i sense saber l'ordre de projecció, hem assistit a l'interessant, però poc publicitat, cicle que ha programat el Cine-Club aquesta setmana santa dedicat al documental amb la projecció d'**El caso Pinochet** de Patricio Guzmán, **Los niños de Rusia** de Jaime Camino i **Asesinato en febrero** d'Eterio Ortega Santillana. Les tres pel·lícules retraten les vides d'unes persones que han estat fatalment determinades (i moltes vegades destruïdes) per la violència d'uns fets històrics (la dictadura de Pinochet, la guerra civil espanyola o el terrorisme d'ETA); alguns llunyans i altres encara molt recents i dolorosos.

* La Filmoteca continua en estat de gràcia. Per acabar aquest curs ha programat un cicle dedicat al director danès Carl Theodor Dreyer. El cicle, amb el nom de «Carl Theodor Dreyer i el seu llegat», està format per cinc pel·lícules d'aquest director (**El amo de la casa**, **La pasión de Juana de Arco**, **Dies Irac**, **La palabra** i **Gertrud**) i per dues pel·lícules de dos directors que han rebut la seva influència (**Rompiendo las olas** de Lars von Trier i **Persona** d'Ingmar Bergman). Bravo!

* La programació d'aquest darrer trimestre del Cine-Club també està enllestida. Les sis pel·lícules que podem veure són: **Plácido** de Luis García Berlanga (5 abril), **El voto es secreto** de Babak Payami (19 abril), **Oleanna** de David Mamet (3 maig), **Intimidad** de Patrice Chéreau (17 maig), **El hada ignorante** de Ferzan Ozpetek (31 maig) i **En construcción** de José Luis Guerin (14 juny).

* Billy Wilder ha mort. Al cel sigui. Déu beneeixi aquest gran guionista i director que tantes vegades ens ha portat al paradís amb les seves extraordinàries i intel·ligents pel·lícules. Plorem en el seu honor i ens emborratxem bevent les delicioses imatges de les seves pel·lícules. Avanti!

2n Cartell de La Roda 2002

A bans d'entrar de ple en el segon cartell que ha presentat el cicle de concerts La Roda, s'ha de comentar que hi va haver una protesta popular davant de l'ajuntament pel tema del cinema Núria. El consistori es va comprometre que el projecte es tiraria endavant. La inauguració serà, si no hi ha sorpreses d'última hora, el mes de setembre.

ADOLFO OSTA 7 de març

El primer grup del mes de març va començar modestament. Es tractava d'una proposta històrica. Ens oferiren temes de l'edat mitjana i del Renaixement. Temes del bell amor que no es van correspondre amb una assistència de públic massiva.

ZONA AZUL 14 de març

Un grup de fusió que prové de Barcelona. Anazul va oferir diversos repertoris fent petits canvis escènics. La primera part la van dedicar més a la faceta jazzística, recordant alguns estàndards passant-los pel filtre del flamenc. La segona part va invertir la recepta, era flamenc amb tocs de jazz. Temes amb una delicadesa exquisida i en d'altres la força i el ritme t'enlairaven. Cal destacar el nivell del grup, sobretot per el guitarrista, extraordinari, i del cajón. A més els acompanyaven un baixista i un teclats que donaven el coixí i aportaven la calidesa necessària per als temes amb tendència melancòlica. En resum, un bon grup amb propostes interessants.

El públic es va acostumar a la nova sala i a la gran quantitat de taules i cadires que conté. Amb grups que no inciten al ball i per la gent que acostuma a contemplar la música les grades s'emplenen i es crea quasi un ambient d'auditori.

CLURICAUN 21 de març

He encapçalat el 21 de març amb el grup Cluricaun, però els que hagin mirat el cartell sabran que no estava anunciat aquest grup. X-Banshee eren els encarregats d'omplir la nit del dijous, però van declinar l'actuació per problemes d'assistència.

Cluricaun ens va oferir un bon concert. I una novetat, en Mimo Costa al violí. El grup s'amplia i així el registre és més complet. Al llarg de la història de Cluricaun hi trobem formacions on ja s'inclouïa el violí. El repertori va ser extens i es va poder veure com s'introduïa el nou instrument en les cançons habituals. En Ramon no canta tant i en Senis agafa el micro en el tema del follet. Per acabar, l'afluència de públic fou notable, com també la predisposició a la festa, una bona nit.

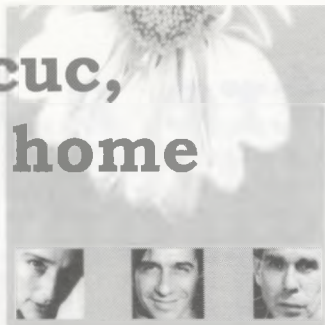
EUCLIDES MATOS 28 de març

Per Setmana Santa ens visita un guitarrista brasileny. Per les condicions ambientals, Euclides Matos va oferir dos tipus de concert. La primera part va ser íntima i malenconiosa, amb temes de bossa profunda on apareix regularment la paraula Trist. La gent restava asseguda a les taules. La segona part va portar un nou caire a la situació, la gent es va acostar a l'escenari i el mestre va variar el repertori i oferí totes les peces que es poden desitjar del Brasil. Matos es va mostrar complagut pel canvi sofert a la segona part. Cal destacar la destresa mostrada per guitarrista que anava acompanyat d'un bateria i un contrabaix, que també van executar alguns solos. Un gran nivell per acabar aquest segon cartell de la roda.

Músics Associats

Sóc un cuc, no pas un home

Sum vermis: Verdaguer o fals?

espectacle dirigit per Òscar Molina i interpretat per Jordi Boixaderas, Marta Calvó i Lluís Soler.

Una producció de Transversal i Legis-art SL.

Tractant-se d'un poeta, a priori, l'única garantia d'interès i de qualitat d'aquest espectacle eren els actors. Estrenat a l'Atlàntida de Vic el febrer passat, aquest "Verdaguer" és el primer fruit d'una lloable iniciativa de producció teatral col·lectiva, coprotagonitzada, entre altres, pel nostre Ajuntament, aprofitant la celebració del centenari de la mort del poeta de Folgueroles.

L'espectacle no fa cap concessió a la galeria; és dur i auster com una xiruca, però eficaç, també, i en algun dels trams, extraordinàriament emotiu.

Laia Comes, una escriptora que investiga l'obra verdagueriana, es troba en un punt mort. Tothom li mana la pressa. A partir d'un determinat moment comença a imaginar l'espectacle tal i com nosaltres, els espectadors, l'anirem veient. La idea d'obra en construcció es manté fins al final. La interposició de plans, temps real, temps històric, realitat i ficció, és un enginy dramàtic notable.

Tot l'espectacle se sustenta en la idea del desdoblament: hi ha dos Verdaguers. El capellà i el poeta, i aquesta duplicitat es torna dilema existencial. Confessa al seu amic Apel·les Mestres que es troba "tancat en un cercle de ferro: o la lira o la sotana".

La Marquesa de Comillas, protectora seva i confident, li retreu la seva catalanitat: "No faig mal a ningú -diu Verdaguer- amb aquests petits amors, surten del cor i són imparables".

Sembla que el viatge a Terra Santa el trasbalsà: comencen els exorcismes i és capaç de donar als pobres allò que no té. Comença a inquietar els cercles benestants. Gairebé tothom li gira l'esquena. "El diner és un rei" -exclama-. "Ai d'aquell que li gosi plantar cara!"

Aquest "Sum vermis" hauria de ser obligatori en el programa de secundària. Quina oportunitat per a conèixer el poeta! El concert de veus del duò Boixaderas/Soler és memorable. Aguanten l'Atlàntida a peu dret, immòbils, com dos atlants herculis, gegantins. Quina meravella el vers, quines veus! Bravo!

Un monòleg a dotze veus

La nit just abans dels boscos

de Bernard-Marie Koltès

Koltès va néixer a Metz l'any 1948 i va morir a París el 1989, víctima d'una greu malaltia. Només tenia 41 anys. Què hauria estat capaç de donar si no s'hagués mort prematurament l'autor de *Combat de negre* i *gossos*, *En la soledad dels camps de cotó*, *Roberto Zucco* o *Quai*

quest? És una pregunta retòrica, certament, però útil per calibrar la importància i la genialitat d'aquest autor francès que tenia claríssim que la sang dels estrangers era la nova sang de França, l'antídote d'una presumible esterilitat artística i intel·lectual. Van haver d'arribar els mundials de Futbol perquè tot França se n'adonés.

Fill d'un oficial de l'exèrcit destinat a Argèlia, poc donat a la literatura, Koltès va anar per primer cop al teatre al 22 anys; i va quedar impressionat amb l'actuació de Maria Casares. A partir d'aquell moment comença a escriure. El 1977 s'estrena *La nuit juste avant les forêts* a l'Off Avignon, l'obra que marca un punt d'inflexió en la seva trajectòria.

Ballant despeinats

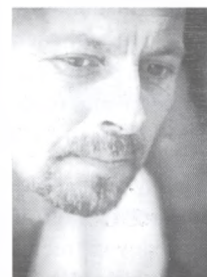
Pensamientos despeinados

Cia. Erre que erre

Amb la dissolució de Danat Dansa neix una nova companyia sota l'estrany epífrag castellà de ERRE QUE ERRE, expressió procaça d'allò que en diem tossuderia elemental, en aquest cas, qui sap, per no deixar morir del tot la companyia mare. Amb *Pensamientos despeinados*, la coreografia que el 26 d'abril es presenta al Teatre Principal, l'any passat van guanyar el 2n Premi d'Arts Escèniques que convoca l'ajuntament de Lleida. La companyia no és nova. La primera coreografia, "Despegando sombras del suelo", data de 1996 i va obtenir el primer premi del X Certamen Coreogràfic de Madrid.

El muntatge que veurem a Olot gira a l'entorn de l'estupidesa que ells, recollint tot un corpus teòric de prestigiosos filòsofs contemporanis, consideren com una faceta més de la raó."D'on ve l'estupidesa? No s'agafa com un refredat ni s'acumula com les roses, és un veí del pensament. Hom es fa idiota". El llenguatge de ERRE QUE ERRE es basa en el contacte físic, en les relacions entre els intèrprets, en les mirades. Alhora es capbussen en les relacions, però viscudes des d'un altre punt de vista: en la incertesa que crea l'altre quan és imprevisible, en la confusió que crea la falta d'entesa.

Javier Ruibal trobador contemporani

Quina sorpresa més agradable! El cantautor andalús Javier Ruibal integrat a la programació de música del teatre! Quants anys fa que no ve un músic d'aquesta espècie a Olot? I per quins set sous no es programen també de tant en tant els pocs que queden del país (Pi de la Serra, Joan Isaac, Maria del Mar Bonet, Eduard Canimas,...)? Potser no és ara el moment de lamentar-se, però convé de recordar quan l'ocasió s'ho porta que la nefasta política cultural de la Generalitat ha exterminat en només 20 anys tot el planter de cantautors que sorgiren al voltant de la Nova Cançó, els Setze Jutges i la Música Progressiva. Ruibal no té aquests maldecaps, es dedica a cantar apassionadament les històries d'avui, amb un estil eclèctic, una amalgama de sons universals que ens faran frisar de goig.

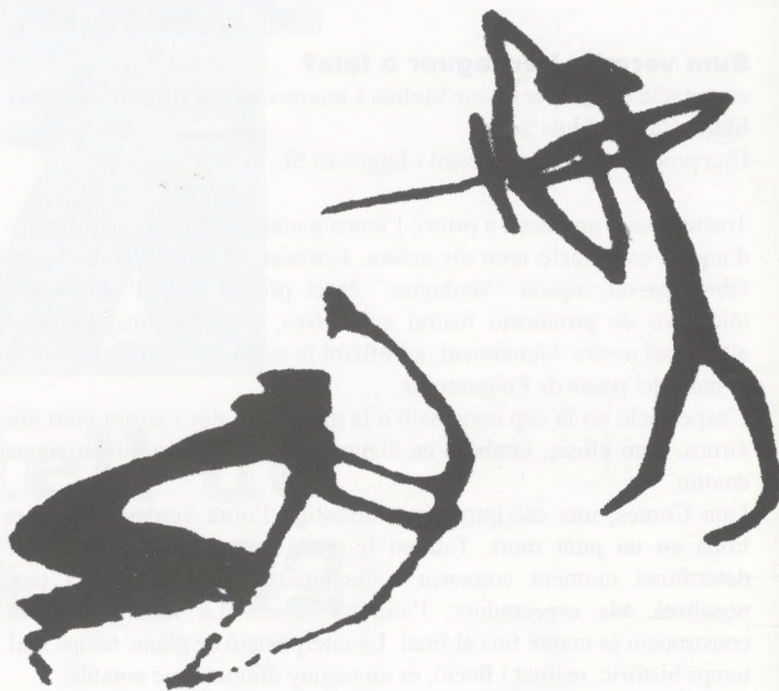
Xavier Rusalleda

Art rupestre a les comarques gironines?

A Santander, les coves d'Altamira, El Castillo, Las Chime-neas, La Pasiega, El Cuco i moltes altres, són un clar exponent de l'art paleolític peninsular. Cent cinquanta quilòmetres a l'est de Burdeus, concretament a la comarca de la Dordonya (sud-est de França), hi ha una gran concentració de jaciments amb gravats i pintures, a les parets de les coves i els abrics, i una gran quantitat d'art mobiliari descobert en les intervencions arqueològiques (excavacions). A banda i banda de les ribes del riu Vezere, i des de finals del segle XIX, la xifra de llocs on s'hi ha localitzat aquestes mostres d'art paleolític no han parat d'augmentar. Noms mítics com ara Lascaux, La Mouthe o Bara-Bahau, són de visita obligada per a totes aquelles persones interessades en estudiar els orígens de l'art a Europa, datat en aquests jaciments entre els trenta i els quinze mil anys abans d'ara, aproximadament. El centre neuràlgic del sector es el petit poble de Les Eyzies, on els dilettants o els erudits hi poden establir el centre d'operacions. En un radi de poc més de trenta quilòmetres, essent la cova de Lascaux la més allunyada, l'agenda de visites als jaciments serà tan atapeïda que, si no s'organitzen bé, acabaren delirant: Cro-magnon, Font-de-Gaume, Le Cap Blanc, La Ferrassie, La Madeleine, entre d'altres.

La majoria dels interessats en aquestes remotes mostres de les arts simbòliques prehistòriques, mai no han entrat en una cova. Pensar que han de penetrar a les entranyes de la terra els pot provocar sensacions difícils d'explicar, encara que, la majoria d'elles, per poc que s'hi esforcin, afloraran instantàniament, essent la claustrofòbia, probablement, la impressió més impactant. Però és tan forta, encara, l'atracció que sentim els humans per les cavernes que pocs podem resistir la temptació de no fer aquest insòlit recorregut pels obscurs i humits corredors de les coves per anar a l'encontre de les enigmàtiques pintures prehistòriques.

L'any 1996, i a iniciativa de la Comunitat Valenciana, les comunitats autònomes d'Aragó, Catalunya, València, Múrcia, Andalusia i Castella-La Manxa van treballar conjuntament per posar en marxa un projecte molt ambiciós: l'estudi i, tot seguit, la inclusió com a Patrimoni de la Humanitat de tots els conjunts de pintures conegudes com "Art Rupestre de l'Arc Mediterrani". A l'informe presentat a l'Unesco, l'any 1998, se'n van catalogar 757. Els jaciments es localitzen en serralades interiors i litorals, entre el Pre-Pirineu aragonès i les serres del sud-est de la serralada Bètica, en profunds barrancs i àrees agrestes de difícil accés. Tots aquest jaciments tenen en comú el següent: formen part d'un mateix conjunt geogràfic, geològic i cultural. Tot seguit i amb la publicació "Art Rupestre de l'Arc Mediterrani de la Península Ibèrica" hom pot fer el següent recompte: Almeria, 25 jaciments; Granada, 2; Jaén, 42; Múrcia, 72; Osca, 78; Teruel, 67; Saragossa, 18; Albacete, 78; Cuenca, 13; Guadalajara, 2; Alacant, 129; Castelló, 102; València, 68; Lleida, 17; Tarragona, 39 i Barcelona, 5.

"I els jaciments d'art parietal gironins on són?" pot preguntar-se el lector arribats en aquest punt. També pot dubtar d'allò que abans hem apuntat: que les nostres comarques no formen part de la unitat geogràfica, geològica i cultural abans esmentada. És a dir, que les nostres comarques no s'inclouen en l'Arc Mediterrani. Ans el contrari, a la nostra terra les cultures que van pintar les parets de tantes i tantes grutes i abrics, hi són molt ben representades. A Serinyà, per posar un exemple, a la cova de l'Arbreda una molt rica seqüència estratigràfica de tot el Paleolític superior ho palesa.

A les comarques gironines són diversos els indrets que requereixen les condicions necessàries que haurien cridat l'atenció als artistes paleolítics per plasmar-hi les seves obres: normalment massissos calcaris. Així, el massís de Torroella de Montgrí, la cinglera travertínica de Serinyà, les formacions calcàries de Girona, els cingles de Sant Roc i el massís de l'Alta Garrotxa són susceptibles d'albergar aquests tipus de mostres. Com és possible, doncs, que hores d'ara i després de tants anys, encara no s'hagi localitzat Art Parietal a casa nostra? No sabem si la universitat ha endegat cap projecte de recerca que pugui esclarir aquest enigmàtic buit. Però una cosa és segura: tard o d'hora algun excursionista amatent localitzarà el primer santuari d'Art Parietal gironí.

Joan Abad i Arbussé
Albert Aulines i Valentí
Associació Arqueològica de Girona

Edificacions d'una vila que creix

A finals del segle XIX s'observen un conjunt de construccions privades cada vegada més acurades, on es posa de manifest que els seus propietaris demanaven als professionals uns plantejaments ornamentals nous i els mestres d'obres que feien els projectes de la vila van dissenyar uns edificis molt més estudiats i on hi apareixen un seguit de recursos formals que li donen la rellevància d'una vila que va creixent, i que vol embellir les noves construccions.

Això es constata en veure uns projectes atractius a finals de la dècada dels vuitanta quan es comparen amb els dibuixos de les primeres sol·licituds de llicències d'obres presentades a mitjan segle, fetes per Jacint Argentó i Pere Casals, els primers mestres d'obres documentats a Olot, dels quals ja vam parlar i en veiem algunes realitzacions.

La diferència formal entre els dibuixos dels anys cinquanta i els que veiem ara és considerable, com també ho és la gran producció de Joan Cordomi i Esteve Pujol actius a Olot a partir de mitjans dels anys setanta, i que donen peu a parlar-ne llargament. Estudiant l'obra de Pujol i Cordomi, els dos mestres d'obres que varen signar pràcticament en exclusiva totes les obres durant una trentena d'anys, tenim el panorama arquitectònic local d'aquest període.

Ara veurem dues construccions, una dins la xarxa urbanística de la vila, en el carrer dels Dolors, i l'altre en els aleshores nous traçats urbanístics a partir de la plaça de Catalunya. Els dos projectes són d'Esteve Pujol i els va presentar a l'Ajuntament el 22 de novembre i l'11 de desembre de l'any 1889. Són uns professionals molt actius, que signen un bon nombre de projectes a l'any, com resulta aclaridor l'exemple d'aquests dos edificis de proporcions respectables i presentats amb pocs dies de diferència.

La primera sol·licitud que va entrar a la casa de la vila era la que va presentar Joan Gassiot, el qual demanava que li concedissin permís per edificar en els números 1 i 3 del carrer dels Dolors. L'edifici projectat tenia una planta baixa, dos pisos d'altura i un terrat a la planta superior, dibuixat a escala 1:100 (fig. 1). Crida l'atenció la perfecta simetria a partir d'un cos central una mica més sobresortit, amb un balcó seguit a la primera planta, i tres grans obertures que estan rematades per uns bonics frontons, que es repeteixen en el segon pis convertits en motllures. A la dreta i a l'esquerra d'aquest cos central hi ha una estructura semblant consistent en un mòdul de tres balconades en cada planta, la del mig del primer pis més ampla que les altres i amb unes motllures que decoren les

Proyecto de fachada entre las señaladas con los n.ºs 1 y 3 de la calle de los Dolors.

*El interesado
Joan Gassiot*

*Het 22 de Nov de 1889
El Director
Esteve Pujol*

*Aprobado por el Ilmo. Ayuntamiento
en sesión de ministros del actual.
Olot 26 Noviembre 1889.
El Alcalde P. a. de su Ilmo.
El Secretario.
Enrique Casanov*

Fig. 1. Dibuix de la secció i de la interessant façana neoclàssica de la casa del carrer dels Dolors 1 i 3.

Estat actual de l'edifici del carrer dels Dolors

obertures. Tancant la façana a banda i banda hi ha un cos, altra volta una mica més sobresortit com el central, on s'hi observa una interessant composició de finestres.

Els cossos ressaltats que veiem en la façana son un hàbil i recurrent mitjà que ajuda a dissimular la corba del carrer, ja que el propi moviment del parament la fa passar més desapercebuda. El resultat és el d'una digna edificació d'aire neoclàssic.

A la planta baixa, emfasitzant el mur amb un fals encoixinat, hi ha onze obertures de diferents grandària –s'observa en el plànol que la central dels tres mòduls principals és més grossa que les altres–. La secció ens informa que es varen projectar unes golfes entre la segona planta i el terrat.

Com es pot veure una vegada més en el plànol adjunt hi ha les anotacions que va fer l'Ajuntament, és a dir quan es va aprovar el projecte, que va ser en la sessió del dia 22 de novembre, la mateixa data que figura com la de presentació de l'expedient.

En la sol·licitud s'obres de l'edifici ja consta com dues parcel·les diferents, i s'hi varen fer dues portes d'accés independents amb dues escales, característica que s'ha conservat fins ara. En la llinda que hi ha sobre la porta del número 3 hi figura el guarisme 1895, que podria correspondre a l'any que es va finalitzar l'obra, característica que era força freqüentment en èpoques passades.

La part de la façana que correspon al número 1 del carrer ha estat restaurada i pintada, i s'hi han fet poques modificacions en tots aquests anys transcorreguts, de manera que guarda molta similitud respecte el projecte inicial. En canvi la resta de l'edifici no té aquest mateix tractament, amb modificacions posteriors on s'han mutilat finestres per fer-hi altres construccions que enlletgeixen el projecte d'Esteve Pujol.

Baldiri Descals era el propietari d'un solar situat "al norte de la carretera de Sta. Coloma, esquina á la misma carretera-paseo y la primera calle transversal proyectada desde la plaza de Cataluña", és a dir, en l'actual passeig de Barcelona tot i que el carrer transversal

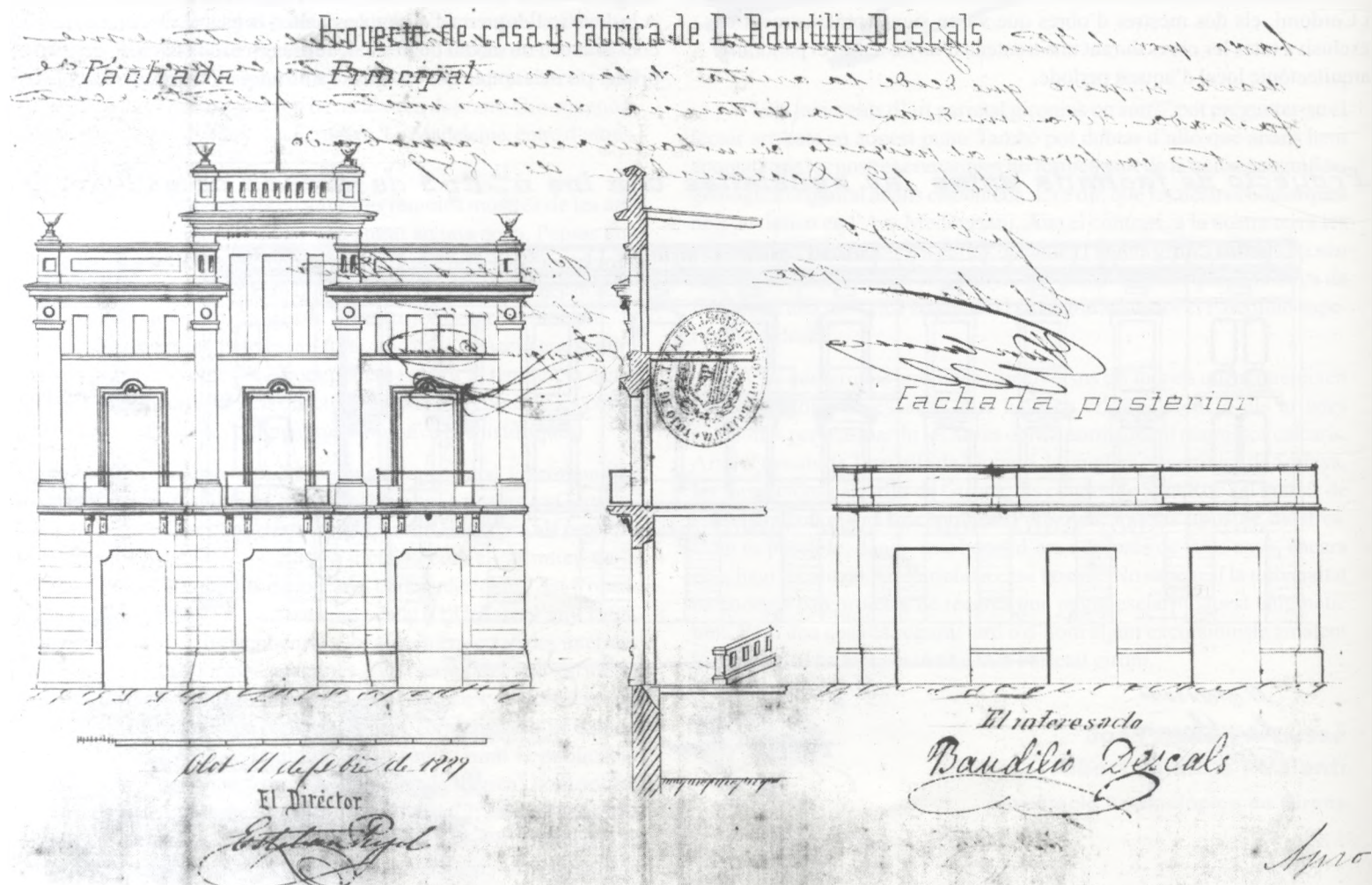

Fig. 2. Projecte de façana principal i secció de la casa, i façana posterior de la fàbrica de Baldiri Descals que es va construir en el Passeig de Barcelona.

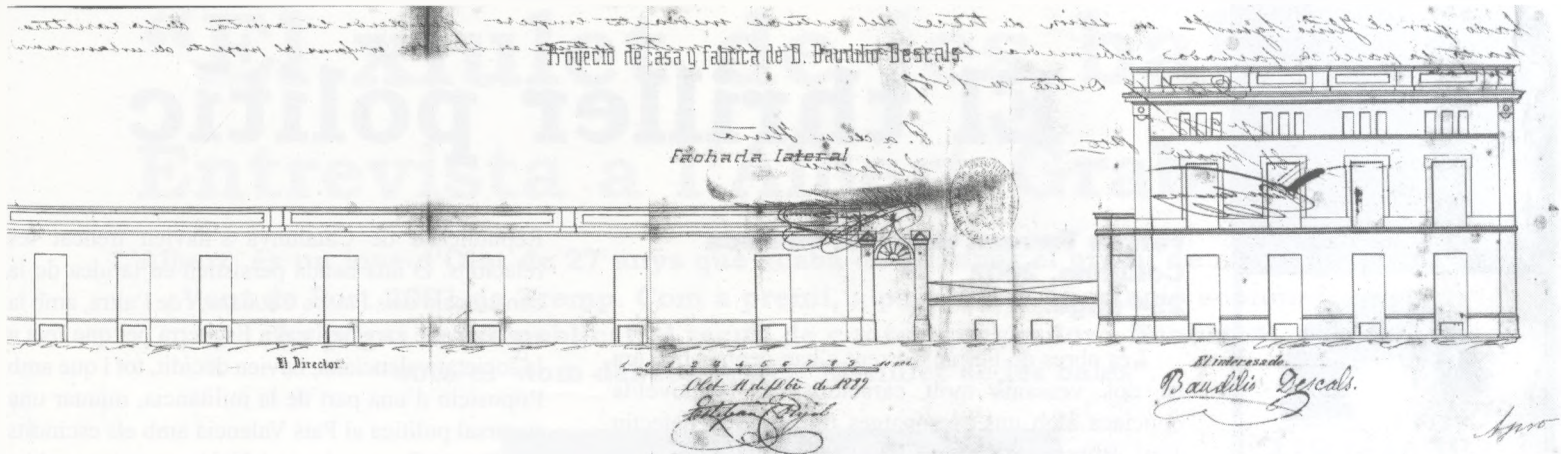

Fig. 3. Projecte de façana lateral de la casa i la fàbrica, que s'han reduït més que el plànol de la figura 2 donades la seva llargada.

projectat no es va arribar a fer mai.

Aquesta torre, que ha arribat fins als nostres dies, va ser durant anys les oficines de la Cooperació Fabril, i ara té una entitat bancària a la planta baixa, i despatxos als pisos superiors.

Tal com està escrit en els plànols es feia un "Proyecto de casa y fabrica" la casa donant al passeig i a continuació estava previst aixecar la nau industrial.

En la instància diu que presenta "el proyecto de las tres fachadas ó sea la principal de la carretera, la lateral ó sea la de la calle transversal y la posterior ó sea la de la calle en proyecto paralela á la citada carretera", i efectivament ens trobem davant d'un projecte on per primera vegada hi figuren dos plànols, i més dibuixos dels que estàvem acostumats de veure, representant altres façanes diferents de la principal.

En un plànol, dibuixat com sempre sobre paper transparent, hi ha la façana principal, la secció i la façana posterior, representats a escala 1:100 (fig. 2). En no figurar la planta costa tenir la visió de conjunt, però la mancança queda substituïda en part gràcies a un segon plànol, dibuixat a la mateixa escala, on es veu la façana lateral, i on podem observar que a la dreta hi ha la casa i a continuació una llarga paret que és la fàbrica i que té un tractament similar al de la casa, tant en les dimensions de les obertures com en la cornisa superior (fig. 3).

D'aquesta manera sabem que la façana posterior que apareixia en el primer plànol (fig. 2) correspon a la fàbrica. En aquest mateix paper hi ha la secció, que ens informa que sota la casa es va projectar un soterrani –que en cap façana no hi surt representat–, una planta baixa i dues d'altura. En la secció surt un fragment del tram de l'escala interior de la casa, que si bé no és una gran cosa és una dada inexistent fins ara, ja que les seccions que havíem vist eren exclusivament de la paret principal on només s'insinuaven les separacions dels pisos.

La façana principal continua essent la més acuradament decorada de les que apareixen dibuixades en el plànol, de la qual sobresurt l'estructura d'unes pilastres a l'altura del primer pis, que delimiten les tres balconades, i un aconseguit coronament amb quatre cràteres sense nanses.

L'aspecte actual de l'edifici és més abarrocat, amb uns frontons a sobre de les balconades del primer pis i a sota de la cornisa unes mènsules recarregades, encara que l'aparença general és del tot identificable, i molt acuradament conservat.

Joan Sala

Dues imatges de la casa de Baldori Descals al passeig de Barcelona

El thriller polític

Ferran Torrent, Societat limitada
Columna, 2002
294 pàgs.

Les obres de Ferran Torrent s'han centrat fins ara en dos vessants molt característics: la novel·la policíaca amb uns personatges tipificats: el detectiu Toni Butxana, el periodista Hèctor Barrera i el comissari Tordera (*No empreneu el comissari*, 1984; *Penja els guants*, Butxana, 1985; *Un negre amb un saxo*, 1987; *Cavall i rei*, 1989 i *L'any de l'embotit*, 1992), i la novel·la costumista d'enyor o de crítica del temps d'infantesa que li va valdre el premi Sant Jordi amb *Gràcies per la propina* (1994) i l'augment ben meregut de la fama que ja tenia; va continuar aquesta línia amb *La mirada del tafur* (1997) i *L'illa de l'holandès* (1999).

L'any 2000 va publicar una altra novel·la negra amb els seus personatges de sempre, *Cambres d'acer inoxidable*, que incorpora aspectes de la crítica sociopolítica; aquest fet i la seva participació en les últimes eleccions al Senat espanyol pel Bloc Nacionalista Valencià no feien més que preveure l'ampliació de la temàtica política en les seves obres.

D'aquesta manera arriba *Societat limitada* (2002), que enceta el tema del "thriller" polític: l'evolució de la política valenciana de la transició democràtica és massa atractiva perquè pugui passar desapercebuda a un escriptor com Ferran Torrent que, a més, la coneix des de dintre. A partir de la situació política contemporània (amb els noms dels implicats lleugerament camuflats però ben identificables), el govern despòtic del partit conservador ("Si fas una obra pública has de saber que, irremeiablement, una part dels beneficis són comissions per al partit en el poder.", p. 67) amb els socialistes a l'oposició després d'uns anys en el poder, la història es centra en els entrebancs que tenen els poc experimentats polítics del Front Nacionalista Valencià per aconseguir fer-se un lloc parlamentari coma tercera via: conflictes d'interessos amb els partits majoritaris ("Una democràcia no pot permetre's el luxe que un partit minúscul, que socialment representa poc, condicione dos grans formacions polítiques.", p. 293) i la necessitat imperiosa d'obtenir el finançament per a la campanya electoral els abocaran a una trama de corrupció que els supera.

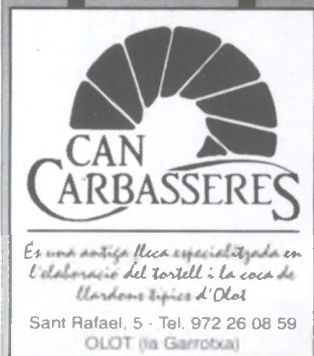
Com a teló de fons a aquests embolics policíacs, la crítica a la situació a què ha arribat la societat valenciana és prou sucosa: governada per uns polítics que només defensen els seus interessos i incompresa des de Catalunya que encara somnia en la lluita pels Països Catalans o que es gira d'esquena, ignorant els problemes dels germans del sud. ("Amb Esquerra

Republicana de Catalunya s'havien trencat les relacions. D'una banda persistien en la idea de la construcció dels Països Catalans, i de l'altra, amb la ceguesa que caracteritzava Esquerra pel que feia a la societat valenciana, havien decidit, tot i que amb l'oposició d'una part de la militància, muntar una sucursal política al País Valencià amb els escindits del Front. Convergència i Unió era més amable, però prou maldecaps tenien amb la successió de Jordi Pujol, amb els pretesos aliats d'Unió, amb algun cas de presumpte malversació i amb l'ascens del PSC, que amenaçava seriosament el regnat de CiU a Catalunya. No estaven per hòsties, els amics cristians." p. 36-7).

La frescor de l'estil literari de les obres de Torrent encara és present en la novel·la, cosa que permet la crítica directa i mordaç; per exemple, de la banca: "Esgrimir justícia davant del director general d'una entitat bancària era com posar el nom d'Herodes a una llar infantil." (p. 31). Sense perdre l'interès, en altres moments la novel·la és prou seriosa, com quan es lamenta de la destrucció del paisatge de l'Horta en favor de l'especulació dels polígons industrials, convertits en símbol de la destrucció de la identitat del País Valencià. ("No comprenia la dèria dels pobles per fer polígons industrials en detriment dels camps d'horta, espais verds naturals que, d'alguna manera, compensaven la massificació dels municipis més propers a la ciutat.", p. 126).

El resultat és una obra prou cínica i corrosiva, que deixa ben clars els problemes i les desil·lusions de l'actual democràcia, tan irrespectuosa vers la pluralitat i tan plena de polítics que renuncien a les idees per apuntar-se al carro de la política possibilista, com li passa al protagonista, Francesc Petit: "[Entrà a l'activisme] amb vehemència, com ho era el seu país, i no menys voluntarista que la seva nació adoptada aleshores: els Països Catalans. Nacionalista irredempt, d'acord amb les influències polítiques de l'època afegides a la seva joventut, extremament d'esquerres, pul·lulava en allò que alguns denominaven el nacionalisme cultural, en realitat el pancatalanisme, per ser més exactes una entelèquia intel·lectual que dividí la societat valenciana en dos bàndols: els espanyolistes disfressats d'oportunisme regionalista que ells denominaven "valenciana", i els altres, és a dir, els valencianistes vocacionals anomenats "catalanistes" pels anteriors. Al bell mig, un sector important de la societat desorientat." (p. 34)

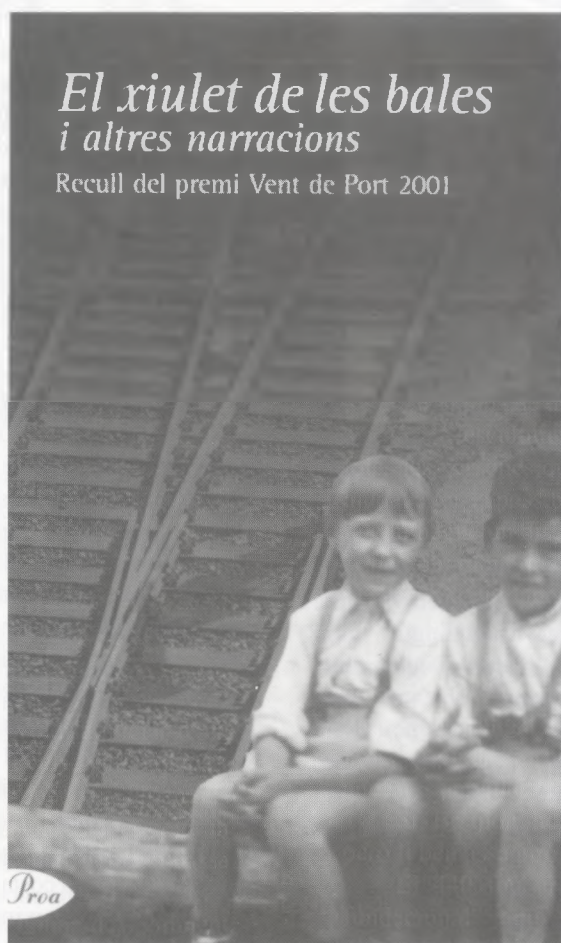
Pere Gómez

“El xiulet de les bales”

Entrevista a l'Albert Grabulosa

L'Albert és un jove d'Olot de 27 anys que acaba de guanyar el premi de narrativa curta Vent de Port 2001 de Tremp. Com a premi, a part d'una aportació econòmica, ha pogut veure publicat el recull de contes guanyador i finalistes, sota el nom del seu relat: “El xiulet de les bales”.

De tu, sé que t'agrada escriure i que has guanyat alguns premis literaris. Però suposo que no vius d'això...

No. Treballo al Trueta de dietista amb una beca. I, a part, faig algunes feines puntuals relacionades amb la dietètica.

Quan vas començar a escriure?

Vaig començar fa uns quatre anys, quan em vaig apuntar a un curs de relat breu de la Casa de Cultura de Girona. El feia en Ponç Puigdevall. Com que vaig veure que m'agradava, vaig decidir continuar i vaig apuntar-me a l'Ateneu de Barcelona, a l'Escola d'Escriptors i Humanitats, en un curs de tres anys sobre relat. Ara estic fent el tercer curs.

I què t'aporta?

Plenitud. Comences a escriure per descontentament amb el que veus, amb la societat. O perquè sents alguna inquietud que no pots expressar de cap més manera. I escriure m'aporta satisfacció.

Com a escriptor, com et definiries?

Escric relat curt, però no segueixo una temàtica o un estil concrets. Sóc molt dispers. Per exemple, l'estil d'aquest últim relat és molt diferent de la resta. És molt clàssic. Normalment escric segons l'estil del que llegeixo. Si llegeixo en Quim Monzó em surten uns relats més econòmics, més ràpids. Si llegeixo segons qui, em surt una cosa més elaborada. Depèn.

Parles d'en Monzó. Quines altres influències diries que tens?

Jo no parlaria d'influències, sinó d'autors que m'agraden. També destacaria en Raymond Carver (que penso que és un dels millors

contistes del món), en Sallinger, en Cèkhov, en Roseck, en Cortázar... I un recull de David F. Wallace que m'agrada molt, “La niña del pelo raro”. I de tots ells n'aprenc.

Has fet novel·la o poesia?

No. Tot el què he fet se centra dins del relat curt.

A part d'aquest premi, n'havies guanyat d'altres...

Bé, l'any passat vaig quedar finalista en aquest mateix premi. Va ser la primera vegada que em vaig veure publicat, però el recull no portava el nom del meu relat, com enguany. A part d'això també vaig guanyar el premi “Contes de Tardor”, del casal cultural de Trinitat Vella; vaig obtenir un segon premi a l'Associació Cultural Set Plomes de Mollet del Vallès; vaig tenir un accèssit al concurs de TV3 de relats *online*; i fa tres mesos vaig quedar guanyador a la secció SCRIBO de la revista trimestral Atenea.

Veig que els premis t'estan resultant una experiència positiva...

Bé... Els premis no volen dir res. Només són un incentiu per si t'agrada escriure. A nivell personal resulten una satisfacció i t'animen a seguir endavant. Però no volen dir res més.

Sembla que fuges del reconeixement...

No és ben bé això. Jo escric per mi. No tinc ganes de publicitat. Com t'he dit, haver guanyat un premi no vol dir res. Escriure és una manera com una altra d'utilitzar el teu temps lliure. Si pots publicar i guanyar un premi et fa molta il·lusió. Però això és tot.

Maribel Torres

L'avi

Què podem dir d'en Xavier Viñolas i Pujol? Al meu entendre ho podem resumir en poques paraules: ens ha deixat tot un senyor, un cavaller, un treballador nat i per damunt de tot un gran artista, un gran pintor. Els que hem tingut l'oportunitat de conèixer-lo sentim un gran buit a dins de l'ànima perquè entre altres coses parlar amb l'avi (i permeteu-me que l'anomeni així) era descobrir tot un món de sinceritat, humilitat i gentilesa que molt poques persones poden presumir de tenir. Cada resposta o pregunta seva estava perfectament enfocada, amb un raonament plausible i acurat i sempre respectuós amb la persona amb qui tractava, perquè una altra de les seves virtuts era que respectava i sabia fer-se respectar per les persones, això que sembla tan fàcil i que avui dia s'està perdent a passos agegantats. No tenia enemics; sí, en canvi, multitud d'amics i coneguts. Sempre sabia trobar i veure les coses positives i no criticava mai ningú. Ans al contrari, sempre estava disposat a col·laborar a qualsevol acte públic que li demanessin com la mostra de pessebres, actor d'obres de teatre del casal d'avis o pintar (com no) o cedir algun quadre per algun esdeveniment especial. Li encantava ballar i sentir música clàssica, com també les sardanes. I de passada també recordar que fou un bon marit i un gran senyor de casa seva, sempre pendent de la seva dona Rosalia a la qual acompanyava a tot arreu, també en cotxe ja que als seus 87 anys encara li van renovar el permís de conduir aquest darrer Nadal.

Aquesta forma de ser seva amb aquesta línia estricta de manera de pensar i fer és la que ha portat l'avi a ser el gran pintor que ha esdevingut, perquè quan pintava, l'avi era feliç, se'l veia feliç i cantava, xiuxiuejava alguna melodia clàssica o entonava sons de cobles de sardanes i el que començava essent una tela en blanc acabava per convertir-se en tota una finestra paisatgística plena de color, de vida, i de moviment tan real com la natura mateixa. Natura i paisatge majoritàriament garrotxí, perquè l'avi (tot i haver nascut a Bonmatí) ho era, i molt, d'olotí; perquè estimava la seva terra, perquè havia viscut molts anys dintre d'aquest meravellós paisatge que ens envolta i ho portava tan a dins seu, que mai no va parar d'expressar-lo de la manera més fàcil i més majestuosa que sabia: pintant.

Per tot això i més he cregut necessàries aquestes paraules de record i de tendresa vers l'avi, ja que si bé no ens el tornaran, sí que és veritat que l'avi es mereix un racó dins de la història artística olotina i el seu llegat artístic així ho demostra. I també per recordar que fins l'últim dia de la seva vida, amb un cor cansat però viu de color, d'amor i de dibuix, va continuar essent tot un senyor artista, tot un cavaller com ja no en queden. Descansi en pau, Avi.

Genard Torres

Recordant en Xavier Viñolas

Any 2000. Hospital d'Olot. Tercera planta. En una habitació compartida, situat entre els dos llits, assegut en una cadira, vaig conèixer en Xavier Viñolas. Portava una mascareta, a causa dels seus problemes de pulmó li costava respirar, que es va treure només veure'm entrar. Tot i la meua insistència perquè no ho fes, es va aixecar de la cadira per donar-me la mà. Entre les seves mantenia el llibre que estava llegint i que li permetia enganyar el lent pas del temps en aquella habitació amb olor de medecina.

Vam estar parlant una estona. Sobre llibres, sobre Olot, sobre malalties, sobre pintura... I en tocar aquest últim tema els ulls se li van il·luminar. I en ells vaig poder reconèixer aquell jove que va tenir com a professors l'Iu Pascual, en Celestí Devesa, en Martí Casadevall, en Melcior Domenge, en Xavier Nogués, en F. Labarta i tants altres que participaren en l'Escola de Belles Arts i, sobretot, en la malaguanada Escola Superior de Paisatge i que van significar el tret de sortida d'un artista. A les seves pupil·les gairebé vaig poder veure aquells ocres, aquells verds, aquells blaus que tantes vegades havia admirat en els seus quadres. I, especialment, aquella llum que ell sabia donar-los.

Veient-lo vaig pensar que estava davant d'un artista situat en el punt més llunyà possible del pintor pagat de si mateix. I em va impressionar adonar-me de com aquella mascareta podia marcar la vida i l'obra d'un home apassionat per la pintura, que havia lluitat contra tot allò que l'allunyava del seu art.

Avui en Xavier Viñolas ha deixat els pinzells. Allà, quieta i muda, resta l'última obra en què va poder treballar. El seu cor malalt li ha guanyat la partida a la persona i a l'artista. Mai el vaig arribar a veure pintar, però no em costa imaginar-lo amb el seu cavallet, pinzell en mà, a Hostalets, a la Moixina, o a Aiguablava o Palamós, abstret, captant la vida que les seves mans, hàbils i ben ensenyades, sabien interpretar tan bé.

Prefereixo imaginar-lo així que lligat a una mascareta que finalment ha resultat insuficient. La Montse, la seva néta, em deia emocionada que a la sala on estaven fent la vetlla hi havia dos quadres del seu avi. I això, tot i que no feia menor la pena, sí que li donava un bri d'il·lusió. La il·lusió de saber que el seu avi és present en tots i cadascun dels moltíssims quadres que va pintar.

Repassant alguns dels llibres que parlen sobre la seva obra lleigeixo que els crítics d'art l'han qualificat com un dels noms propis del paisatgisme català contemporani més important, més sòlid i més valuós. També n'han ressaltat la seva capacitat de superació, la seva recerca de nous camins que li han permès d'evolucionar i adaptar-se als nous temps. I tenen raó. Però de totes les crítiques jo em quedo amb aquelles que, com la d'en Moli al llibre *Parlem de Xavier Viñolas*, parlen de vocació veritable, d'honradesa i de sinceritat, perquè així és com era ell.

Maribel Torres

La teoria de la risa

Benvolgut deixeble Zaratruset: Avui voldria iniciar-te en una tècnica que et serà molt útil en la vida. Vull explicar-te el que has de fer quan en un debat et fallen els arguments i tens necessitat imperiosa de quedar com un astut pensador. Una tècnica que et serà molt útil quan, com em passa a mi i a molts, no t'escolti gairebé ningú.

Jo l'anomeno la "Teoria de la risa" en honor de l'eminent pensador Claret Poltrona, i és que, de tan absurda, arriba a ser eficaç.

1. Es tracta de triar el tema del qual més orgullós n'estigui algú. Et recalco que no cal buscar temes on algun dels teus oponents pugui sentir-se insegur o on hi pugui tenir dubtes, cal triar el tema del qual n'estigui més segur, cofoi i satisfet.

2. Cal llançar-se a descriure la situació presentant-la completament al revés de com succeeix. Vull recordar-te, com a aprenent que ets, que no t'has d'escarrassar a raonar les teves tesis amb arguments lligats o coherents, no, has d'entrar a sac i girar la realitat al revés.

3. Si l'oponent comença a recitar argumentació per demostrar que el que s'ha dit és just el contrari del que en realitat passa, no et molestis a rebatre res, no, que encara et podrien enganxar en calçotets. Al contrari, retreu-li que no esperaves un comportament tal d'algú amb un passat com el seu, o d'unes conviccions com les seves, o bla, bla, bla....

4. Quan l'oponent s'enfada com una mona, (que ho farà, no en dubtis) cal posar un somriure beatífic i deixar anar a mig to la següent frase: "Ja veig que he tocat la seva fibra sensible, ja..."

5. Si persisteix en la seva crisi i comença a treure escuma per la boca (paciència, ja hi arribarà), digues baixet: "No esperava res més d'una persona com vostè amb un tarannà autoritari i antidemocràtic..."

Fill meu, ja veus com les lliçons d'aquest vell filòsof et poden ser d'utilitat. Aprèn-t'ho bé i practica-ho per així aconseguir ser, com jo, una llumanera.

Albert Bramon

No sóc del P.S.C.

El passat divendres 5 d'abril vam celebrar l'obtenció del Tasis Torrent. Durant el transcurs de la vetllada, que tot s'ha de dir, va estar d'allò més bé vam fer entrega d'unes escultures que volien expressar el nostre reconeixement a totes les persones que durant els set anys de vida de la revista han ajudat a fer-la possible. Però fou durant l'entrega d'aquests obsequis que hi hagué un discurs que em feu la vetllada agredolça. El senyor Albert Bramon, que tot s'ha de dir, té més que merescuda l'estàtua per la seva col·laboració durant tots aquests anys i la seva aposta ferma pel projecte que representa el 440, va enviar-nos un escrit per mostrar-nos el seu agraïment. El text en qüestió ens deia que al igual com "El País" és el diari del P.S.O.E. i "L'A.B.C." del P.P. el 440 havia d'estar lligat indiscutiblement a la idea de "progressisme olotí", no sé si els altres presents van pensar el mateix que jo però a mi aquestes paraules em van portar al cap directament al P.S.C.

Sr. Bramon, no és així. No sé quina concepció té de la premsa però li ben asseguro que aquesta no és la meua.

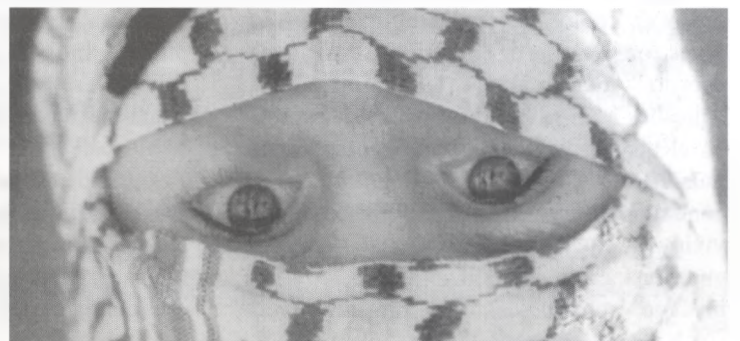
El 440 fou creat, o si més no així ho diu la seva "carta fundacional" amb l'ànim d'omplir el buit d'opinió plural i contrastada". Per a mi la opinió plural és precisament allò que ens diferencia de les publicacions convencionals. Vivim en un món on cada vegada els mitjans tenen més força, i no només això sinó que els polítics conscients de la utilització que poden fer-ne s'alien a aquestes noves tropes. Precisament això és el que fa diferent el 440, el no creure en aliances i si creure fermament en un propòsit: la llibertat d'expressió.

La llibertat d'expressió significa trencar les cadenes i desfer-nos dels lligams polítics. Si cada vegada més els ciutadans ens veiem allunyats de la política, publicacions com el 440, ens han de servir per això: per fer presents les nostres opinions, intentant, això sí, que la crítica sigui constructiva.

Em sembla que el problema actual de la premsa és precisament aquest: sota el pretext de l'objectivitat no ens mullem, no som capaços d'expressar les nostres opinions, les nostres crítiques, en definitiva les nostres aportacions que haurien de servir-nos a tots plegats per a millorar la convivència. Apart de tres o quatre columnes d'opinió que uns quants tenen la sort de poder publicar hi ha una mancança general de reflexions profundes als mitjans.

El 440 ens hauria de poder treure d'aquest buit existencial que ens deixen les altres premses. Sr. Bramon, espero que aquestes quatre ratlles li serveixin per adonar-se que no tothom comparteix els mateixos criteris de concepció del que hauria de ser la premsa.

Anna Verdaguer

Participar, compartir, governar...

Sens dubte hi ha malestar en les paraules amb les quals Joan Barnadas apunta les seves queixes sobre la participació ciutadana i sobre el model participatiu existent a Olot. La incògnita és saber si aquestes queixes corresponen al permanent malestar on en Joan se situa habitualment per expressar les seves opinions, o si bé formen part d'una percepció ciutadana molt més àmplia, amb la qual ell ara, casualment, conflueix.

La participació ciutadana és una de les propostes polítiques més complicades de mesurar a l'hora de fer qualsevol balanç sobre l'aplicació –o no– dels programes polítics. És complicat valorar-la si es vol ser rigorós, però és molt senzill parlar-ne anunciant vaguetats, lligant exabruptes, o component retòriques, que sempre son maneres de quedar bé i d'aparcar la reflexió, i a la vegada, omplir la pàgina de cada mes.

I és que omplir pàgines és senzill. D'aquests últims tres anys i sobre la participació ciutadana es podrien omplir pàgines i pàgines de convocatòries, col·laboracions, plans, consells assessors, consells executius, consells rectors, comissions, taules, etc... Es podria fer un llistat espectacular dels centenars de persones que d'una manera o altra, al llarg d'aquests quasi tres anys, han participat, contribuït i en el seu cas, comprovat com les seves aportacions eren recollides i conseqüentment, gràcies a la seva participació, es milloraven o s'iniciaven projectes... Però, en la participació ciutadana, -com en quasi tot- la quantitat no resol ni supleix la qualitat. Ni determina que el model de participació ciutadana que tenim a Olot sigui el més apropiat.

Barnadas opina que qualsevol temps passat era millor. Per fer-ho, utilitza paraules grans com "espais de cogestió" "capacitat de decisió" "democratitzar el funcionament" aplicades a un passat que ens revela gloriós en el qual la ciutadania i els representants municipals caminaven de braç i el contraposava a aquest període dirigista en què vivim, en el qual no interessa la participació ciutadana, es municipalitzen les iniciatives i, un cop contractades les amistats i els

familiars, s'obliden dels prohoms locals per contractar-ne de foranis...

La veritat és que en aquests quasi tres anys, és des de l'equip de govern que es proposa i s'impulsa la participació ciutadana.

És des de l'equip de govern que s'obren canals i espais de debat.

És des de l'equip de govern que es demana la col·laboració i es motiva la participació en els projectes de ciutat.

Postser les coses són així perquè, durant massa anys a Olot s'ha volgut i apostat decididament per tenir una "societat civil" quieta, callada, complaent i complementària del tarannà del govern, i la participació -un dels drets cívics i socials no definits- requereix que institucions i polítiques públiques la facin possible, mantenint els drets adquirits, i ampliant nous àmbits.

Jordi Borja, -urbanista a estones- afirma que les propostes polítiques renovadores –i la participació ciutadana n'és la principal- no poden dependre únicament del que es promogui des de l'àmbit institucional. *"Hi ha d'haver una pressió política exterior a les institucions que desenvolupi iniciatives que impactin en l'opinió pública i que es concretin en propostes de canvi, tant normatives, com pràctiques de la vida institucional"...*

És l'Ajuntament d'Olot qui impulsa i el resultat és que hi ha participants, però no hi ha demandants de participació.

Hi ha ciutadans que treballen per a la comunitat a partir de propostes i normes de funcionament que surten de l'equip de govern, però no a la inversa.

Hi ha ciutadans que treballen per a la comunitat, com hi ha "ciutadans cabrejats", queixes individuals o corporatives... però iniciatives, propostes de participació, no. Aquesta situació no agrada a ningú.

El nostre funcionament està basat en el principi de la democràcia representativa. Anem a votar cada quatre anys, escollim els nostres representants i seguidament ens en tornem a casa confiats d'haver complert el nostre deure

com a ciutadans, havent delegat per complet en els càrrecs electes les nostres responsabilitats en la gestió del poder local. A partir d'ara són ells els únics responsables del bon funcionament dels projectes col·lectius...

Com sortir d'aquest impàs? Com anar més enllà de la retòrica formal de les crides a la participació? Com engrescar i mantenir la motivació dels ciutadans? I... també, com no inquietar-se seriosament en veure que hi ha qui – des de l'esquerra...?- considera que l'anterior patronat del l'Hospital o Guosa eren exemples de democràcia participativa?

Convindria canviar i ajudar a canviar aquest ordre de coses, i sembla evident que per fer-ho no n'hi ha prou amb l'esforç que fa i de ben segur continuarà fent l'equip de govern. Com certament tampoc hi contribuiran gaire opinions que lluny de promoure la reflexió, el que fan es suscitar rèpliques. Vull dir, Joan, que no és del tot sa viure convençut que tota actitud, proposta o gest que provingui d'aquest govern d'esquerres, està revestida de maldat intrínseca i que qualsevol temps passat – justament aquell en el qual tu hi eres - va ser el millor.

La participació ciutadana, un bon tema per debatre, però debatem, anem més enllà del formulisme, de l'anècdota, la rabieta o del foment del proteccionisme local. No?

Àngel Parada

EL SCHEIMPFLUG

- "UN PETÓ DE PEL·LÍCULA" -

© Robert Doisneau. Le baiser de l'Hôtel de Ville, 1950.

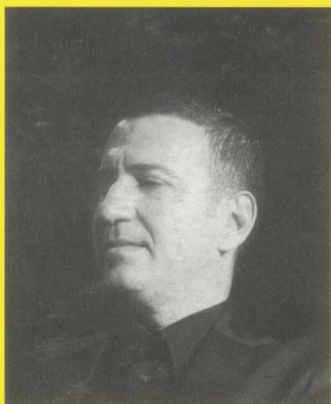
Robert Doisneau

ny 1950. Tot França està en plena reconstrucció i res no s'escapa de la cartilla de racionament. És la època del Pla Marshall que injecta dòlars a una economia exànime. Els francesos descobreixen la societat de consum *made in USA*. A París, l'eufòria de l'alliberament revigoritza la cultura en tots els seus aspectes i a *Saint-Germain-des-Prés*, refer el món constitueix una festa. És en aquest context, quan la revista *Life* encarrega a Doisneau que faci un reportatge sobre els enamorats a París. Se li demana que utilitzi figurants ja que, igual com ara, el temps apressava. Es contracten dos estudiants d'art dramàtic perquè passegin pels voltants de l'Ajuntament de París. *Life* publica sis petons, entre ells, el que ens ocupa. La fotografia reposa als arxius de *Life* més de 15 anys, fins que un editor de París l'any 1968 decideix publicar-la com a cartell. L'èxit és rotund. Doisneau rep desenes de cartes de persones que afirmen aparèixer a la foto i també moltes d'enamorats que molt amablement asseguren ser la parella del petó. Fins que la història es converteix en un malson. Una parella de francesos vol conèixer el fotògraf. S'organitza un sopar, però Doisneau desgraciadament, no els diu que són ells però tampoc els diu que no ho són, no vol desfer el seu somni. La parella porta el fotògraf als tribunals i li reclamen danys i perjudicis. La seva demanda es desestima però la parella interposa un recurs. També es desestima. I per acabar-ho d'arrodonir, la pròpia dona de la foto, pretén sense èxit, obtenir drets d'autor. Tots aquests assumptes arruïnen l'últim any de vida del fotògraf. Al final Doisneau va acabar avorrint la imatge.

Quim Roca

Gabriel Planella i Domènech

(Olot, 1958)

“He vist l'evolució de la seva obra distanciant-se d'una certa vinculació al Noucentisme, és a dir de l'intel·lectualisme més acadèmic, per buscar dreceres per respirar aire pur.”
David Castillo, pròleg de *Mescal*.

Va formar-se literàriament a Barcelona, on es va llicenciar en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona l'any 1982 i va ampliar estudis amb diversos cursos de periodisme a la Facultat de Ciències de la Informació. La seva tasca en el món de les lletres és diversa i comprèn poesia, traduccions, antologies, activitat crítica i periodística, entre d'altres.

Ha publicat cinc col·leccions de poesia: *Roda* (1992), *Hemisferis* (1995), *NY, obert tota la nit* (1997). Aquestes són germanes petites d'*Història d'un paisatge* (1985) que mantenia un lligam fort amb la tradició catalana, una tradició que el poeta s'ha encarregat d'anar dissolent. Posteriorment escriu *Barcelona poesia* (1998) i *Mescal* (2001). També ha traduït el poeta australià Les Murray, l'escriptora samoana Sia Figiel i Charles Dickens. Alguns dels seus poemes estan inclosos en antologies com *Poesia catalana del s.XX* de C. Duarte (1994), *Cent poemes d'amor* de David Castillo (1996), *Poetes catalans* del xinès Liao Yanping (2000) o *Sol de sal* de Jordi Virallonga (2002).

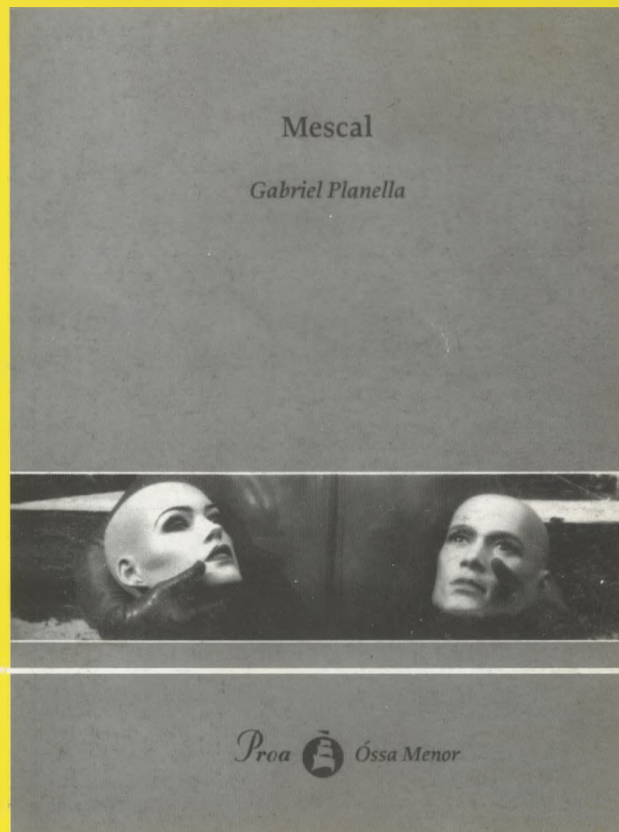
Fou director de la revista *Quart creixent* durant els anys 1980-81, conseller editorial del *Punt Diari* de l'any 1985 al 1992, col·laborador del suplement de llibres de l'*Avui* i des de l'any 1993 és director de la revista *Lletra de canvi*. També col·labora habitualment en diaris com l'*ABC Catalunya* (1997-98) o *El País* (des de l'any 1999).

Ha estat convidat en nombroses lectures de poesia en centres culturals, Universitats d'arreu del món (Sidney, Cambridge...), festivals (*Spring Writers Festival* de Sidney, “*The Age*” *Melbourne Writer's festival*, *XVIII Festes populars de la cultura Pompeu Fabra* a Cassà de la Selva) i llibreries com Proa-Espais, La casa del llibre (ambdues a Barcelona) i Berkelows Bookshop (Sidney), entre d'altres.

La seva tasca s'estén, a més, en altres activitats com la promoció i presentació de la lectura de Les Murray organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes (1995), la coordinació del cicle *Barcelona Poesia. Set dies de poesia a la ciutat* (1999-2000) i la direcció del Festival de Poesia de Girona per a Poetes Inèdits (1998-2000). Des de l'any 2001 és el director del Festival Internacional de Poesia de Barcelona. Forma part del jurat de premis a Olot, a Cadaqués i al Masnou, a més ha participat en diverses conferències i taules rodones a la Universitat de Girona, a la Universitat de Shanon (Irlanda), a les cotxeres de Sants (junt amb Josep Gifreu i Antoni Bassas), al Palau Robert de Barcelona (amb Vicenç Llorca, Francesc Parcerises i Carme Riera), a la Casa de Cultura de Girona, a la Universitat de Western Sidney... La seva trajectòria està essent reconeguda amb l'atorgament de diversos premis i beques com la Beca de la Technical University of Sidney (1994), beca del British Council (1995), ajut a la creació literària de la Institució de les Lletres Catalanes (1996) i ha estat finalista del Premi Carles Riba (1994).

Des de l'any 1998 viu a Sidney (Austràlia), “en un país d'homes nous, dé mariners, de pastors i d'expresidaris ha trobat el que no havia trobat aquí: la llibertat de consciència, la percepció de ser fora del ramat i una certa evidència de pensar a la intempèrie, de viure culturalment al ras. Ha constatat que no hi ha cap diferència entre un artista i un anarquista.” David Castillo, pròleg de *Mescal*.

Maria Domenech

Proa Óssa Menor